MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR.

Nr. 2 7 ianuarie 1988

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

MESAJUL PREŞEDINTELUI NICOLAE CEAUŞESCU

Pentru înaintarea patriei socialiste pe noi culmi de civilizaţie şi progres, pentru triumful politicii de pace şi colaborare în lume

Din actualitatea internaţională

HARARE
Evenimente majore pentru consolidarea unităţii şi independenţei naţionale

CIUDAD DE MEXICO
Context preelectoral

ANKARA
Programul noului guvern

1000+1
SERIAL
REPORTAJ PE GLOB
POŞTA REDACŢIEI

MESAJUL PREŞEDINTELUI NICOLAE CEAUŞESCU

Pentru înaintarea patriei socialiste pe noi culmi de civilizaţie şi progres, pentru triumful politicii de pace şi colaborare în lume

Acum, de noul an, ne adresăm tuturor statelor şi popoarelor lumii cu chemarea de a face totul pentru ca noul an să marcheze paşi importanţi pe calea dezarmării, a păcii, a soluţionării conflictelor pe calea tratativelor, în realizarea unor relaţii noi, democratice, bazate pe principiile deplinei egalităţi în drepturi, ale respectului suveranităţii şi independenţei fiecărei naţiuni, neamestecului în treburile interne, renunţării cu desăvîrşire la forţă şi la ameninţarea cu folosirea forţei.

Să acţionăm cu toată hotărîrea pentru soluţionarea problemelor grave ale situaţiei economice şi, în primul rînd, a situaţiei ţărilor în curs de dezvoltare, inclusiv a datoriilor ţărilor în curs de dezvoltare ! Să deschidem calea spre o nouă ordine economică mondială !

Acum, cînd intrăm în noul an, Republica Socialistă România reafirmă cu putere hotărîrea sa de a dezvolta relaţiile cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, de a face totul pentru a contribui la înfăptuirea năzuinţelor întregii omeniri, de dezarmare, de înlăturare a armelor nucleare, de pace, a năzuinţelor tuturor naţiunilor lumii de a trăi independente şi în libertate.

NICOLAE CEAUŞESCU

Mesajul de Anul Nou adresat întregului nostru popor de tovarăşul Nicolae Ceauşescu, secretar general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, a oferit un bilanţ realist, puternic însufleţitor, al efortului naţional din anul încheiat şi, deopotrivă, o prefigurare responsabilă a viitorului de continuă propăşire a patriei. Cumpăna dintre ani a reprezentat, prin urmare, pentru poporul nostru, un prilej în plus de evaluare a muncii şi de scrutare a orizonturilor anului 1988. Un prilej în plus, pentru că, în ultimele săptămîni ale anului 1987, au fost dezbătute aprofundat activitatea tuturor oamenilor muncii — împlinirile, dar şi minusurile — în cadrul marelui forum al comuniştilor — Conferinţa Naţională a partidului —, precum şi al organismelor democraţiei muncitoreşti-revoluţionare, al Marii Adunări Naţionale. Un prilej în plus, de asemenea, pentru că, la 30 Decembrie, întreaga ţară a serbat, cu sentimentul datoriei împlinite, 40 de ani de la proclamarea Republicii — un răstimp scurt la scara istoriei, dar aureolat de măreţele împliniri ale poporului în anii de libertate şi demnitate ai construcţiei socialiste. Iar, în cuprinsul celor patru decenii de viaţă nouă, perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului a dat măsura deplină a uriaşei forţe creatoare a poporului român, constituind o epocă în care forţa spiritului creator, dăruirea în muncă, abnegaţia oamenilor s-au materializat în ctitorii care au dat o nouă înfăţişare aşezărilor româneşti.

Atît în Mesajul către naţiune, cît şi în cuvîntările rostite, în zilele precedente — cu ocazia manifestării legate de tradiţionalul Pluguşor, organizată de tînăra generaţie, sau a primirii şefilor misiunilor diplomatice acreditaţi la Bucureşti —, tovarăşul Nicolae Ceauşescu a înfăţişat un tablou veridic, cuprinzător al anului 1987. Anul trecut, sub conducerea partidului, poporul nostru a obţinut remarcabile succese în dezvoltarea economico-socială : o creştere importantă a producţiei industriale, agricole, realizarea unui volum sporit de investiţii, darea în folosinţă de noi

capacități de producție și așezăminte social-culturale, progrese notabile pe tărîmul științei, învățămîntului, culturii. **„Pentru toate aceste remarcabile înfăptuiri** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Mesajul de Anul Nou —, **acum, cînd încheiem anul 1987 cu importante realizări, în numele conducerii de partid și de stat, al meu personal, adresez eroicei noastre clase muncitoare, minunatei țărănimi și intelectualități, întregului nostru popor de 23 de milioane, cele mai calde felicitări și urări de noi și tot mai mari împliniri în muncă și viață, în înaintarea patriei noastre spre culmile tot mai înalte de progres și civilizație, spre visul de aur al omenirii, spre comunism".**

Exigențe ale dezvoltării intensive

În actuala etapă, în cel de-al treilea an al cincinalului, ca și în anii următori — potrivit exigențelor prezente și de perspectivă ale dezvoltării României și, în general, a celei mondiale —, strategia stabilită de partid, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, pune un accent deosebit pe aprofundarea caracterului intensiv al economiei. Este vorba, în esență, de a se folosi, la un nivel nou, superior, solida bază tehnico-materială creată și dezvoltată în perioadele anterioare, de a se obține sporirea venitului național cu contribuția precumpănitoare a componentei calitativ-intensive a fiecăruia dintre principalii factori de producție implicați în procesul dezvoltării . De accentuarea laturilor calitative și aprofundarea caracterului intensiv al dezvoltării depinde, în mod nemijlocit, înfăptuirea obiectivelor stabilite de ridicare a nivelului de trai al celor ce muncesc, al poporului.

„O atenție deosebită — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Mesajul de Anul Nou — **va trebui să se acorde înfăptuirii programelor de organizare și modernizare, de normare economico-financiară, de aplicare în toate domeniile a autoconducerii, autogestiunii și autofinanțării. Să acționăm cu și mai multă hotărîre în vederea îmbunătățirii activității cercetării științifice, învățămîntului, a aplicării în producție a noilor rezultate și cuceriri ale științei și tehnicii moderne, să ridicăm necontenit calitatea și nivelul tehnic ale producției.**

Va trebui să acordăm o atenție deosebită dezvoltării relațiilor internaționale, cooperării și specializării în producție, realizării producției și a exportului".

În strînsă corelație cu prefacerile moderne, calitativ-intensive, din întreaga economie, se urmărește — în conformitate cu exigențele exprimate de tovarășul Nicolae Ceaușescu — îmbunătățirea tot mai marcată, sub raportul structurii și eficacității, a necesarei participări a României la schimburile mondiale, prin creșterea ponderii produselor înalt prelucrate în cadrul exporturilor, ridicarea nivelului calitativ și competitivității mărfurilor livrate, valorificarea superioară a materiilor prime importate, promovarea formelor moderne de cooperare în producție, știință și tehnică cu alte state, a legăturilor economice pe termen lung, așezate pe baza unor acorduri și instrumente de colaborare stabile și de durată.

În intensificarea, și nu restrîngerea, schimburilor și conlucrării economice internaționale vede România posibilitatea depășirii actualelor distorsiuni și manifestări de criză și dezechilibru din economia mondială. De aceea, România se pronunță pentru eliminarea barierelor artificiale și oricăror discriminări din calea desfășurării normale a schimburilor internaționale, pentru deschiderea largă a piețelor în fața produselor țărilor în curs de dezvoltare și ușurarea sarcinii de plată a datoriilor externe ale acestor țări — singura opțiune viabilă pentru impulsionarea expansiunii nu doar a schimburilor, dar și a înseși economiei mondiale. **„Trebuie să se pună capăt fluctuației financiare și monetare, care, în fond, reprezintă o anumită politică îndreptată împotriva țărilor mai sărace, a țărilor în curs de dezvoltare. Sînt necesare măsuri mai ferme în ce privește stabilitatea prețurilor, comerțul internațional liber și înlăturarea diferitelor bariere, despre care se vorbește mult, dar, în practică, au loc noi acțiuni de limitare a comerțului internațional"** — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea rostită cu prilejul primirii șefilor misiunilor diplomatice. În context, șeful statului român a subliniat exigența ca, în 1988, să se ajungă la începerea unor negocieri reale, în cadrul Organizației Națiunilor Unite, între țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate, pentru o soluționare globală a acestor probleme, pe baza unor tratative și înțelegeri reciproc avantajoase. **„Este necesar** — afirma președintele României — **să se înțeleagă bine că situația actuală nu va putea continua mult timp, că țările în curs de dezvoltare nu vor mai putea suporta multă vreme actuala stare de lucruri inechitabilă, care duce continuu la înrăutățirea condițiilor de muncă și de viață a două treimi din populația lumii. Trebuie să se înțeleagă bine că nu este posibil ca mai puțin de o treime — mai bine zis mai puțin de 25 la sută din populația globului — să-și realizeze anumite condiții de viață pe seama marii majorități a lumii. Pacea, colaborarea internațională nu se pot realiza decît asigurînd progresul și dezvoltarea corespunzătoare, condiții de viață mai bune pentru toți locuitorii planetei noastre".**

Pentru un an internațional mai bun, al dezarmării, păcii și colaborării

Asigurarea unor condiții internaționale care să permită și să favorizeze înfăptuirea țelurilor constructive, creatoare ale națiunii noastre socialiste constituie obiectivul primordial al întregii politici externe a partidului și statului nostru. Este o realitate incontestabilă că, în confruntarea cu probleme dintre cele mai diverse, cu evoluții internaționale complexe și, deseori, potrivnice, într-o lume marcată de mari prefaceri, puternice contradicții, România, sub conducerea președintelui Nicolae Ceaușescu, a făcut demonstrația acelei dialectice corelări, obiectiv necesare, a strategiei de dezvoltare internă cu aceea a participării cît mai active la opera de făurire a unei lumi în care să triumfe politica de pace, independență și conlucrare. Această unitate între sarcinile naționale și cele internaționale pune în valoare marile virtuți ale analizei științifice, materialist-dialectice și istorice, a gîndirii novatoare a secretarului general al partidului. Așa cum subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională a partidului, în cuvîntările rostite ulterior cu diferite prilejuri, în Mesajul adresat națiunii în noaptea Anului Nou, epoca actuală deține, prin multe din trăsăturile ei definitorii, un loc deosebit în istoria umanității, are o fizionomie distinctă și — sub multe aspecte esențiale — contradictorie.

„În anul 1987 — arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în Mesajul de Anul Nou — **au avut loc evenimente de importanță deosebită în viața internațională. A continuat cursa înarmărilor. S-au menținut și chiar s-au agravat o serie de conflicte. Au avut loc acțiuni de amestec brutal în treburile interne ale diferitelor state.**

Situația economică mondială continuă să fie deosebit de gravă. S-a agravat situația țărilor în curs de dezvoltare ca urmare a politicii monopolurilor și capitalului financiar internațional de dominație și asuprire. Asistăm la dezvoltarea unor noi forme de dominație colonialistă, de asuprire a altor popoare.

În același timp, trebuie să subliniem că în anul pe care îl încheiem s-au intensificat acțiunile forțelor antiimperialiste, democratice, realiste, lupta popoarelor de pretutindeni pentru o politică nouă, democratică, pentru dezarmare, și în primul rînd pentru dezarmarea nucleară, pentru o pace trainică, pentru relații de deplină egalitate și respect între toate națiunile lumii".

În era nucleară, cînd pacea reprezintă însăși condiția de existență a omenirii, necesitatea unui nou mod de gîndire politică, de abordare a problemelor internaționale se impune ca prioritate a priorităților. Și este meritul de excepție al președintelui Nicolae Ceaușescu de a fi subliniat, cu tărie, datele fundamental noi în care se pun, astăzi, problemele păcii și războiului, ale edificării unei reale securități internaționale. Existența armelor nucleare, a celorlalte arme de distrugere în masă demonstrează — arată secretarul general al partidului, președintele Republicii — că ne aflăm într-o asemenea situație cînd un nou război mondial — în care s-ar folosi, inevitabil, asemenea arme — este de neconceput rațional, pentru că el ar însemna distrugerea întregii omeniri, a însăși condițiilor existenței vieții pe Terra.

În lumina acestei concepții, pacea este problema fundamentală a epocii. Iar, între marile imperative ale lumii contemporane, dezarmarea își reclamă primordialitatea absolută, urgența soluționării a-

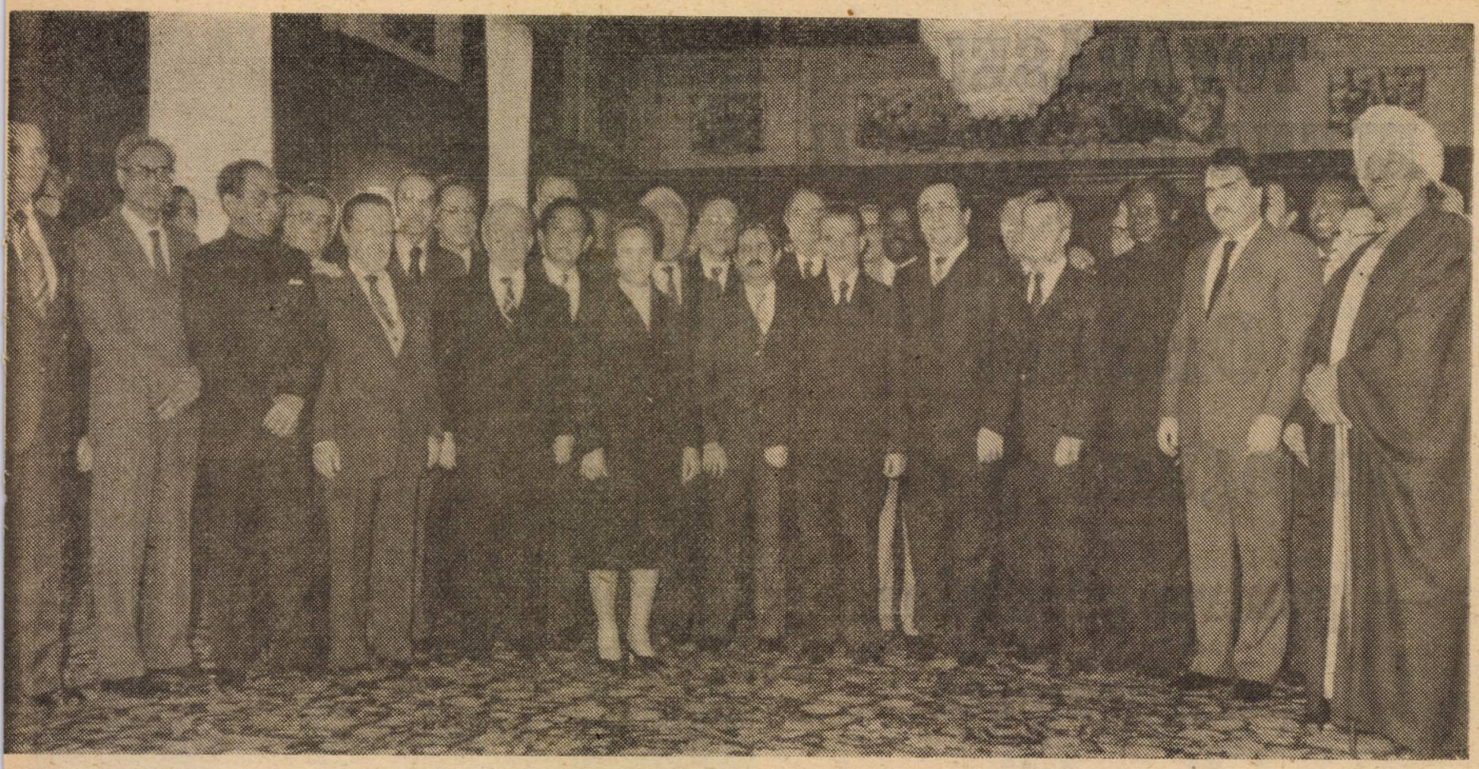

cestei probleme capitale izvorînd din înseşi datele fundamentale ale unei omeniri aflate sub povara armelor şi spectrul autodistrugerii.

Faptul că, aşa cum aprecia preşedintele Nicolae Ceauşescu, anul trecut s-a încheiat cu unele rezultate bune în dezvoltarea vieţii mondiale sau — mai bine zis — cu unele speranţe că paşii realizaţi vor continua, impune noi acţiuni, noi paşi în această direcţie — a eliminărilor armelor nucleare, a dezarmării convenţionale, a înlăturării armelor chimice.

„Semnarea tratatului dintre Uniunea Sovietică şi Statele Unite ale Americii cu privire la lichidarea rachetelor nucleare cu rază medie şi mai scurtă de acţiune constituie — sublinia preşedintele **Nicolae Ceauşescu — un eveniment istoric, un rezultat al politicii realiste, al luptei tuturor popoarelor. Apreciind acest acord ca un pas important, trebuie să spunem însă că în lume continuă să rămînă uriaşe arsenale de arme nucleare, în stare să distrugă de mai multe ori întreaga omenire, însăşi viaţa pe planeta noastră.**

De aceea, problema fundamentală este aceea a intensificării luptei pentru noi acorduri în direcţia reducerii armelor nucleare strategice, pentru oprirea experienţelor nucleare, pentru renunţarea la militarizarea Cosmosului, pentru eliminarea totală a armelor nucleare. Nu există şi nu poate exista problemă mai importantă, în epoca armelor nucleare, decît lichidarea cu desăvîrşire a lor ! Mai mult ca oricînd, este necesar ca toate ţările europene — pe teritoriul cărora se găseşte o parte importantă a armelor nucleare — să acţioneze cu toată fermitatea în vederea eliminării tuturor armelor nucleare de pe continentul european, pentru înlăturarea tuturor armelor nucleare din lume“ — sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în Mesajul de Anul Nou.

În viziunea partidului şi statului nostru, Europa poate şi trebuie să-şi asume răspunderi sporite pe planul păcii, al securităţii, să acţioneze mai intens pentru determinarea unui curs real în domeniul dezarmării, pentru trecerea la realizarea de acorduri şi înţelegeri concrete. Şi este un fapt incontestabil că ponderea continentului — sub unghi politic, economic, tehnico-ştiinţific şi militar — creează premise obiective pentru un asemenea rol. Conceptul de securitate preconizat de România, alături de alte state, ţine seama de această necesitate vitală a timpului, tot mai larg recunoscută, consacrînd, ca element fundamental, realizarea securităţii prin dezarmare, prin eliminarea armelor nucleare şi prin asigurarea unui echilibru de forţe la niveluri cît mai scăzute. Statele europene, în orice parte a continentului s-ar afla ele, nu pot beneficia de o autentică securitate decît pe baza încetării competiţiei militare, a lichidării armelor nucleare şi adoptării altor măsuri de dezarmare, de întărire a încrederii, conlucrării şi bunei vecinătăţi. **„Trebuie să facem totul** — sublinia, în acest sens, preşedintele **Nicolae Ceauşescu** în Mesajul de Anul Nou — **ca, în anul 1988, să se treacă la tratative în vederea reducerii armamentelor convenţionale în Europa, pentru eliminarea armelor chimice şi realizarea unui nou echilibru în raportul de forţe la un nivel cît mai redus al înarmărilor“.** Un atare concept de securitate — susţinut cu fermitate de România — constituie însăşi piatra unghiulară a eforturilor comune de edificare a securităţii europene şi de dezvoltare a cooperării între ţările continentului. Obiectivul fundamental al unui asemenea proces, de dimensiuni continentale şi cu largă rezonanţă internaţională, este realizarea unei Europe unite, în respectul independenţei fiecărei ţări, al diversităţii de orînduiri sociale şi al specificului şi tradiţiilor fiecărei naţiuni.

În concepţia ţării noastre, a preşedintelui Nicolae Ceauşescu, ciocnirile armate şi tensiunile nu pot rezolva problemele în dispută, ci, dimpotrivă, le agravează şi mai mult. Este, acesta, temeiul pentru care România militează, cu consecvenţă şi principialitate, pentru stingerea lor generală pe calea dialogului paşnic, constructiv, pentru abolirea definitivă a folosirii forţei pe plan mondial.

Întregul concept politic şi întreaga activitate internaţională ale partidului şi statului nostru se bazează pe încrederea nestrămurită în capacitatea maselor, a popoarelor ca, prin luptă unită, să poată impune un curs nou evenimentelor, să asigure o structură superioară şi durabilă a păcii. În condiţiile actuale de gravă deteriorare a vieţii internaţionale, se impune cu atît mai mult o largă mobilizare a tuturor forţelor înaintate, a maselor, a popoarelor pentru a bara calea războiului, pentru a înlătura, cu desăvîrşire, vechea politică de dominaţie şi dictat. **„Sînt probleme grave, dar** — arăta tovarăşul **Nicolae Ceauşescu — noi avem convingerea — pornind şi de la unele rezultate din acest an — că popoarele, forţele realiste dispun de forţa necesară pentru a determina o politică nouă, o gîndire nouă, pentru a se putea trece la soluţionarea problemelor complexe în mod democratic, cu participarea tuturor statelor lumii, fără deosebire de mărime sau orînduire socială“.**

Vibrantă, puternic mobilizatoare, a răsunat chemarea preşedintelui Nicolae Ceauşescu, adresată, în Mesajul de Anul Nou, statelor şi popoarelor lumii, de a face totul pentru realizarea unor paşi importanţi în direcţia dezarmării, a păcii, a soluţionării conflictelor pe calea tratativelor, pentru realizarea unor relaţii noi, democratice între toate naţiunile lumii.

În ce o priveşte, România — aşa cum sublinia tovarăşul **Nicolae Ceauşescu** în Mesajul de Anul Nou — **„reafirmă cu putere hotărîrea sa de a dezvolta relaţiile cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, de a face totul pentru a contribui la înfăptuirea năzuinţelor întregii omeniri, de dezarmare, de înlăturare a armelor nucleare, de pace, a năzuinţelor tuturor naţiunilor lumii de a trăi independente şi în libertate“.**

Prin politica sa de largă deschidere — în planul relaţiilor interstatale, în cel al raporturilor de solidaritate cu toate forţele de care depind asigurarea păcii şi progresului, ca şi în sfera complexă a participării la reglementarea justă şi durabilă a marilor probleme ale contemporaneităţii —, politică puternic reafirmată în aceste zile de preşedintele Nicolae Ceauşescu, România socialistă şi-a cîştigat atîţia prieteni în lume cum nicicînd n-a avut în trecut, iar gîndirea, acţiunea, iniţiativele, demersurile politice ale preşedintelui Nicolae Ceauşescu au intrat definitiv în conştiinţa umanităţii ca un aport de inestimabilă valoare, încununat pretutindeni de înalt prestigiu, stimă, consideraţie şi admiraţie.

„LUMEA“

TOVARĂȘEI ELENA CEAUȘESCU

Omagiul întregului popor

— pentru prodigioasa operă dedicată propășirii multilaterale a României, afirmării plenare a energiilor creatoare ale națiunii noastre socialiste

Cu firescul sentimentelor de înaltă cinstire și caldă recunoștință nutrite de întregul popor român, a intrat în tradiție omagierea, de ziua de naștere, a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățământului. Acum, la început de nou an, puternic însuflețiți de obiectivele și sarcinile stabilite de Conferința Națională a partidului, cu hotărîrea neclintită de a face totul pentru îndeplinirea istoricelor programe ale Congresului al XIII-lea, expresia acestor sentimente dă întreaga măsură a vitalității cu care poporul român, sub conducerea partidului, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se afirmă cu strălucire pe coordonatele societății socialiste moderne, în care înaltele valori ale conștiinței revoluționare își găsesc fertilă împlinire în valorificarea tuturor capacităților și inteligenței creatoare ale națiunii. Această sinteză între conștiința revoluționară și geniul creator ale națiunii își găsește o minunată întruchipare în activitatea și personalitatea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu — prestigios exemplu de contribuție teoretică și practică la progresul științei românești, de spirit revoluționar și patriotic în orientarea cercetării științifice, culturii și învățămîntului în patria noastră, de neobosită activitate pusă în slujba dezvoltării multilaterale a societății socialiste românești, în înaintarea ei spre noi culmi de civilizație. În devenirea patriei noastre socialiste pe drumul luminos, deschis acum peste 22 de ani de Congresul al IX-lea al partidului, activitatea politică și științifică a tovarășei Elena Ceaușescu — alături și împreună cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii, marele om de stat al națiunii noastre, ctitorul istoriei noi a României socialiste, patriotul înflăcărat, personalitate politică de înalt prestigiu internațional, militant de renume al mișcării comuniste și muncitorești mondiale — se distinge prin înalta competență și dăruire revoluționară în lupta pentru identificarea și promovarea cu curaj a noului, pentru capacitatea de mobilizare a energiilor creatoare ale poporului în direcția orientării lor spre înfăptuirea obiectivelor noii revoluții tehnico-științifice și noii revoluții agrare în patria noastră, a transformării științei și învățămîntului într-o puternică forță de producție, în perfecționarea organizării și conducerii științifice a societății, în dezvoltarea democrației muncitorești-revoluționare, în realizarea unei noi calități și a unei eficiențe superioare în toate domeniile de activitate, spre ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Într-o etapă în care — așa cum sublinia secretarul general al partidului, în Raportul prezentat la Conferința Națională — nu se poate vorbi de înfăptuirea programelor de dezvoltare intensivă, de modernizare, fără angajarea puternică a științei în toate sectoarele de activitate, opera complexă și de înaltă răspundere a tovarășei Elena Ceaușescu își relevă, cu atît mai elocvent, dimensiunea profund revoluționară, creatoare. **„Știința însăși înseamnă a gîndi și a acționa permanent ca un revoluționar** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu. Nu poți fi om de știință dacă nu ești un bun revoluționar în domeniul tău, un bun revoluționar pentru transformarea lumii în general!“.** În traducerea deplină în viață a acestui principiu de acțiune pentru propășirea continuă a României socialiste, activitatea de conducere, de organizare, de creație științifică, de formare a omului nou, desfășurată, în toate laturile ei de manifestare, de tovarășa Elena Ceaușescu, reprezintă o pildă a ceea ce am putea numi identitatea de esență dintre conștiință și știință, puse în serviciul țării, pentru propășirea ei, demnă și liberă, într-o lume a păcii și colaborării.

Întreaga activitate a tovarășei Elena Ceaușescu este în cel mai înalt grad ilustrativă pentru rolul acordat științei, ca factor de progres multilateral al patriei, rol strălucit dovedit de dezvoltarea accelerată a țării în acești peste 22 de ani de la Congresul al IX-lea al partidului, precum și de obiectivele strategice propuse, între care, prin valoarea sa istorică, se distinge termenul fixat pentru sfîrșitul actualului cincinal, respectiv pentru anul 1990 — și anume, acela ca România să atingă stadiul de țară socialistă mediu dezvoltată. Într-o asemenea perspectivă, rolul acordat științei și tehnicii în susținerea acestei dinamici este motivat nu numai din punct de vedere strict economic, ci din acela, de mai largă cuprindere, social-istoric. Este, deci, vorba de o știință cu o profundă misiune istoric-revoluționară, ca factor determinant al civilizației noi, socialiste, și avînd o supremă și unică finalitate umană. Înseamnă, aceasta, totodată, un răspuns propriu — adecvat exigențelor dezvoltării socia-

liste și demonstrînd, și în acest domeniu, superioritatea noii orînduiri — la cerințele pe care noua revoluție tehnico-științifică le impune tuturor statelor, fără deosebire de orînduire socială, și cu atît mai mult celor în curs de dezvoltare, în efortul lor, istoric legitimat, de a reduce și depăși decalajele care le despart de statele puternic industrializate.

„Pornind de la faptul — arăta tovarășa **Elena Ceaușescu** în cuvîntarea rostită la sesiunea solemnă consacrată celei de-a 40-a aniversări a proclamării Republicii — **că socialismul și comunismul se realizează pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne, ale cunoașterii umane în general, trebuie să ne preocupăm în continuare, mult mai susținut, de dezvoltarea activității de cercetare, de soluționarea operativă și eficientă, cu ajutorul cercetării științifice, a diverselor probleme pe care le ridică promovarea progresului tehnic în întreaga economie, noua revoluție tehnico-științifică și noua revoluție agrară din țara noastră".**

O problemă de mare însemnătate — problemă de esență politică, socială și morală — se referă la natura integrării științei în societate și, deopotrivă, la pregătirea și educarea societății la nivelul exigențelor științei moderne și, în același timp, ale modului de viață socialist și comunist. Experiența românească — exemplar întruchipată de activitatea tovarășei Elena Ceaușescu — oferă un răspuns fără echivoc. Este vorba de o știință, de un învățămînt și de un concept și o practică a educației revoluționare, patriotice, care slujesc exclusiv dezvoltarea democratică a societății, o știință, un învățămînt care ridică nivelul calității vieții nu numai sub raport material, ci și spiritual — deci, funciar străine și opuse fenomenului de alienare a omului, fenomen atît de caracteristic societății capitaliste, bazate pe exploatare. Este, în același timp, vorba de o știință și de o cercetare, de un învățămînt, de o cultură și o educație dedicate exclusiv păcii și colaborării internaționale, astfel încît inteligența umană să nu se irosească în efortul absurd, periculos și antiuman al cursei înarmărilor.

Înscrisă organic în viziunea de ansamblu asupra problemelor fundamentale ale dezvoltării economico-sociale, strategia românească de promovare a științei și culturii — ținînd seamă de exigențele profundelor prefaceri pe plan mondial și de obiectiv necesara adaptare la condițiile specifice, naționale — reprezintă o armonioasă îmbinare a factorilor intern și extern, rolul primordial revenind afirmării geniului creator al poporului, operei științifice, tehnice, culturale originale, aceasta constituindu-se în fundamentul solid pentru dezvoltarea largă a conlucrării internaționale în astfel de domenii de mare importanță pentru progresul umanității.

Avîndu-și izvor nesecat în forța creatoare a societății noastre socialiste, în valorificarea celor mai înaintate tradiții naționale, această strategie de afirmare a inteligenței originale pe plan mondial, participarea activă la schimbul de valori spirituale, afirmarea creativității românești sînt cu strălucire ilustrate de opera prodigioasă a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu — eminent om politic, exemplu luminos de revoluționar patriot, savant de renume internațional, a cărei prestigioasă activitate este deplin consacrată elaborării și înfăptuirii planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială ale țării, progresului științei, învățămîntului și culturii în patria noastră, împlinirii nobilelor idealuri ale păcii, conlucrării și prieteniei între toate națiunile lumii. Pentru această vastă și de înaltă răspundere activitate, pentru aceste calități de excepție, întregul popor își exprimă calda recunoștință de a avea, în cadrul conducerii sale politice și, deopotrivă, în areopagul științific al țării, în cele mai înalte forumuri democratice ale culturii noastre socialiste, o personalitate care, întrunind consensul național, să slujească — prin nețărmurită dăruire, prin curajul acțiunii vizionare, prin laborioasa activitate de cercetare și marea capacitate de organizare — tot ceea ce definește o națiune prin aportul ei specific, original, de inteligență la patrimoniul creației universale.

Remarcabil om politic și de stat, strălucit om de știință și savant de largă recunoaștere internațională, academician doctor inginer Elena Ceaușescu aduce o contribuție de cea mai mare însemnătate la îndrumarea și coordonarea activității de cercetare științifică și inginerie tehnologică, la afirmarea marilor valențe de creativitate ale geniului național, la identificarea, valorificarea și promovarea celor mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice, permanent orientate spre rezolvarea problemelor majore ale activității practice, productive, spre realizarea de tehnologii moderne și cu maximă eficiență — totul pentru progresul economico-social al țării, pentru creșterea prestigiului științei românești în lume. Îmbinînd cercetarea fundamentală cu cea aplicativă, făcînd totul pentru ca știința românească să fie în pas cu exigențele vremii, tovarășa Elena Ceaușescu acordă absolută prioritate substanței și țelului exclusiv umanist al științei, al cercetării — pentru om și bunăstarea lui, pentru societate, pentru propășirea continuă a patriei. Totodată, printr-o remarcabilă operă de pionierat în sfere dintre cele mai moderne ale cercetării științifice, deschizînd noi și largi orizonturi cunoașterii umane, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu și-a cîștigat un înalt prestigiu internațional, bucurîndu-se de un profund respect în țară și peste hotare.

Totodată, prin întreaga sa viață de luptă revoluționară, de muncă și creație științifică, tovarășa Elena Ceaușescu a evidențiat, cu elocvență, rolul de seamă al femeii în societatea noastră socialistă, în conducerea activității economico-sociale. În același timp, tovarășa Elena Ceaușescu își aduce o neobosită contribuție la afirmarea puternică a mișcării de femei din România, a tineretului țării noastre, ca factori politici și sociali de deosebită importanță în lupta generală pentru pace și progres în lumea contemporană.

Plenar angajată în elaborarea și traducerea în viață a marilor direcții de acțiune ale politicii interne și externe românești, tovarășa Elena Ceaușescu se distinge — alături de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, președintele Republicii — prin contribuția valoroasă, de mare răspundere, în cadrul conducerii partidului și statului, la perfecționarea organizării proceselor complexe de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, acționînd, cu fermitate, principialitate comunistă, puternic spirit revoluționar, novator, pentru unirea tuturor energiilor creatoare ale națiunii, pentru măreția patriei, pentru afirmarea ei prestigioasă în lume.

În același timp, afirmarea în lume a politicii externe de dezarmare, pace și colaborare a României socialiste își are, în opera tovarășei Elena Ceaușescu, un prestigios promotor, o activă și prețioasă contribuție. În calitate de președinte al Comitetului Național Român „Oamenii de știință și pacea", activitatea tovarășei Elena Ceaușescu reprezintă o expresie dintre cele mai elocvente a vocației pașnice a științei românești, dedicată exclusiv omului și bunăstării sale, edificării unei lumi mai drepte și mai bune, a păcii și conlucrării. Stau, în acest sens, mărturie numeroasele chemări vibrante ale tovarășei Elena Ceaușescu, apelurile adresate, la îndemnurile domniei-sale, de către oamenii de știință și de cultură români, pentru ca știința și tehnica modernă, învățămîntul, cultura să servească exclusiv păcii, pentru unirea eforturilor în lupta pentru dezarmare, pentru triumful politicii de conlucrare și înțelegere între națiuni.

„De la tribuna acestui înalt forum al educației și culturii socialiste, — declara tovarășa **Elena Ceaușescu** — **să adresăm tuturor oamenilor de cultură, știință și artă din Europa și din întreaga lume chemarea de a ne uni forțele și a lupta activ pentru dezarmare, pentru pace și colaborare, pentru apărarea minunatelor cuceriri ale cunoașterii și civilizației umane, de a face ca ele să servească întotdeauna progresului și bunăstării popoarelor, libertății și independenței tuturor națiunilor lumii!".** Acest însuflețitor mesaj din cuvîntarea rostită, anul trecut, în cadrul lucrărilor Congresului al III-lea al educației politice și culturii socialiste, este deosebit de grăitor pentru rolul de prestigiu pe care tovarășa Elena Ceaușescu îl are în lupta pentru a reda științei menirea ei firească, profund umană : o știință a oamenilor pentru oameni, o știință pentru dezvoltare și pace, o știință pentru viață și care să fie guvernată de legile supreme ale dreptului la viață, la pace — singurul care poate justifica existența și creația umană ; o știință, deci, pe măsura omului și a conștiinței sale. Acestor imperative vitale îi consacră tovarășa Elena Ceaușescu întreaga operă de creație științifică, ca și activitatea politică de organizare și coordonare a efortului de cercetare științifică din România, de dezvoltare a unei largi conlucrări internaționale. În numele acestor idealuri, academician doctor inginer Elena Ceaușescu desfășoară o neobosită activitate internațională în vederea angajării oamenilor de știință, a savanților, cercetătorilor de pe toate meridianele globului într-o vastă acțiune unitară, consacrată apărării păcii în întreaga lume. Printr-o asemenea generoasă și de înaltă răspundere activitate, academician doctor inginer Elena Ceaușescu aduce o contribuție remarcabilă nu numai la afirmarea tot mai puternică a României în circuitul mondial al valorilor științifico-tehnice, nu numai la propășirea continuă a României socialiste, ci și la progresul științei mondiale, la îmbunătățirea climatului politic general, la promovarea păcii și înțelegerii în lume.

De ziua de naștere, spre tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, pentru întreaga sa operă consacrată bunăstării și fericirii națiunii, triumfului politicii de pace și largă colaborare internațională, se îndreaptă cele mai alese gînduri și adînci simțăminte de respect și recunoștință ale tuturor oamenilor muncii din patria noastră, ale întregului popor, dînd glas urării de multă sănătate, putere de muncă și viață lungă pentru continua și puternica afirmare a inteligenței creatoare românești, pentru prosperitatea României socialiste și ascensiunea ei, liberă și demnă, în arena mondială, pentru progresul întregii umanități.

LA MULȚI ANI!

Înalte aprecieri internaționale pentru opera științifică a tovarășei academician doctor inginer ELENA CEAUȘESCU

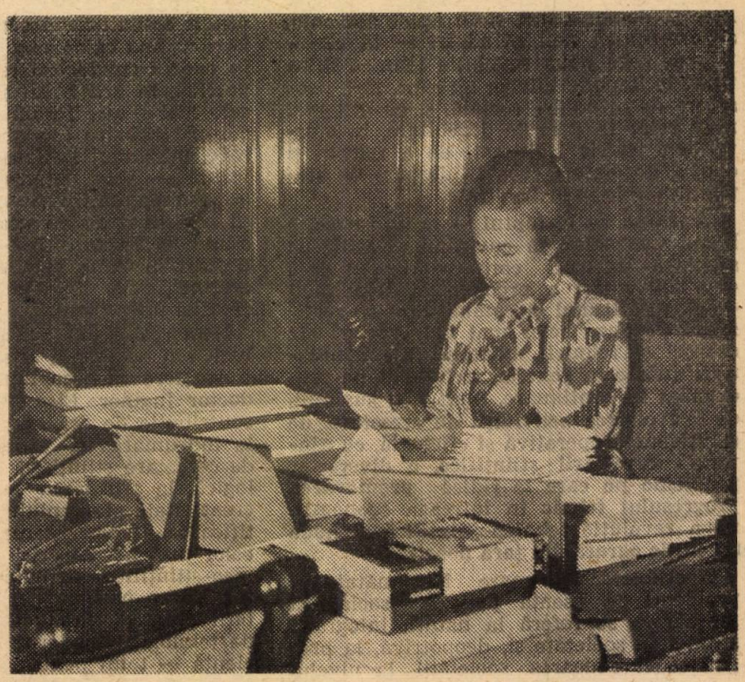

Prodigioasa activitate în domeniul cercetării științifice, desfășurată de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, contribuțiile sale înnoitoare, esențiale în domeniul chimiei macromoleculare, materializate în lucrări de o deosebită valoare pentru știință, pentru progresul chimiei contemporane, se bucură de o amplă rezonanță și înaltă apreciere pe plan internațional. Lucrările sale științifice au fost publicate, de-a lungul anilor, în diferite țări ale lumii, iar analizele de specialitate, făcute, cu aceste prilejuri, de savanți de renume, au relevat înalta ținută profesională, originalitatea și importanța deosebită a contribuției pe care academician doctor inginer Elena Ceaușescu, ilustru savant și eminent om politic, o aduce la dezvoltarea științei și tehnologiei polimerilor, la afirmarea noii revoluții tehnico-științifice în România, la promovarea științei în folosul păcii, al colaborării și înțelegerii între națiuni.

Pe parcursul întregului an 1987, recunoașterea valorii deosebite a operei tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu a primit elocvente expresii în țări cu bogate tradiții în domeniul științei.

Încă la începutul anului, la **Berlin** și **Basel** au avut loc festivități prilejuite de lansarea cărții **„Cercetări în chimia și tehnologia polimerilor"**, purtînd semnătura de înalt prestigiu internațional a academician doctor inginer Elena Ceaușescu, cel de-al patrulea volum într-o importantă serie consacrată aspectelor fundamentale și practice ale chimiei macromoleculare. Celelalte trei volume — **„Cercetări în domeniul sintezei și caracterizării compușilor macromoleculari"**, **„Polimerizarea stereospecifică a izoprenului"**, **„Noi cercetări în domeniul compușilor macromoleculari"** — s-au bucurat, după cum s-a subliniat și cu acel prilej, de un deosebit interes din partea a numeroase edituri, astfel încît, în prezent, valoroasele lucrări sînt traduse în limbile rusă, germană, engleză, franceză, italiană, greacă, chineză, japoneză, olandeză, spaniolă, coreeană.

Cu ocazia publicării, anul acesta, în limba chineză a volumului **„Cercetări în chimia și tehnologia polimerilor"**, în cadrul festivității de lansare de la **Beijing**, adresînd calde felicitări tovarășei Elena Ceaușescu, președintele Comisiei de Stat pentru Știință și Tehnologie a R.P. Chineze, **Song Jiang**, a relevat că editarea lucrării demonstrează interesul deosebit al specialiștilor chinezi, înalta lor apreciere față de contribuția de cea mai mare importanță a savantului român, adusă — atît prin rezultatele de excepțională valoare ale cercetării proprii, cît și printr-o amplă muncă organizatorică — la creșterea performanței și prestigiului internațional al științei românești.

Înalta apreciere pentru activitatea științifică a tovarășei Elena Ceaușescu, pentru știința românească, a fost exprimată și prin apariția în **R.D. Germană**, în traducere în limba germană, în vara acestui an, a încă unei lucrări a savantului român — **„Polimerizarea stereospecifică a izoprenului"**. În intervenția sa cu prilejul lansării, la **Berlin**, a monografiei, **prof. dr. Horst Frommelt**, membru al Academiei de Științe a R.D.G., a subliniat că, prin lucrările apărute ca urmare a cercetărilor efectuate, tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu a dobîndit un renume unanim recunoscut pe plan internațional. Vorbitorul a apreciat elogios dezvoltarea producției de cauciucuri sintetice în România, arătînd că aceasta este încununarea practică a succeselor cercetării românești în domeniu — cercetare efectuată sub îndrumarea și cu contribuția directă ale tovarășei Elena Ceaușescu. De asemenea, a pus în evidență faptul că rezultatele teoretice ale cercetării și aplicarea practică a acestora au contribuit la îmbogățirea cunoștințelor științifice și în rîndul specialiștilor din R.D.G.

Volumul **„Polimerizarea stereospecifică a izoprenului"** — apărut în **Turcia**, în toamna acestui an, ca expresie a interesului deosebit și profundei aprecieri față de strălucita activitate științifică a savantului român — a fost lansat, la **Ankara**, sub auspiciile Consiliului Național pentru Cercetare Științifică și Tehnică. Prezentînd personalitatea autorului acestui volum, **prof. dr. Sumer Sanin** a relevat faptul că numeroasele lucrări publicate, precum și comunicările științifice, primite cu viu interes la manifestările internaționale, au determinat alegerea distinsului om de știință român, de reputație internațională, academician doctor inginer Elena Ceaușescu, în calitate de membru activ și membru de onoare a numeroase foruri științifice ale lumii ; de asemenea, apreciind meritele sale științifice, importante universități și alte instituții academice i-au conferit titlul de Doctor Honoris Causa. Vorbitorul a evidențiat, totodată, că, prin cercetări personale și o permanentă îndrumare, academician doctor inginer Elena Ceaușescu a făcut ca cercetarea românească în chimie să obțină rezultate remarcabile, contribuind la dezvoltarea multor tehnologii noi, brevetate atît în România, cît și în străinătate.

Aleasa prețuire de care se bucură opera științifică și activitatea multilaterală ale tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu au fost evocate, recent, și în **Italia**, în cadrul unui **Colocviu româno-italian de colaborare științifică în domeniul chimiei**, pe tema „Rolul cercetării științifice în dezvoltarea economică a României și Italiei". Participanții la acest forum, reprezentanți de prestigiu ai științei italiene, au subliniat meritele deosebite ale academician doctor inginer Elena Ceaușescu în dezvoltarea cercetării științifice din România, precum și activitatea sa multilaterală pe plan social-politic desfășurată în țară și în sfera relațiilor internaționale. S-a arătat că în calitate de fondator și președinte al Comitetului Național Român „Oamenii de știință și pacea", tovarășa Elena Ceaușescu se bucură de o înaltă apreciere pe plan mondial, ca prestigios om de știință angajat în promovarea unității în diversitate a lumii științifice contemporane, a idealurilor științei și progresului, în eforturile vizînd întărirea păcii, securității și colaborării internaționale.

Expresie a aprecierii față de știința românească, a înaltei stime și recunoașteri pentru prodigioasa activitate și personalitate științifică ale tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, volumul **„Cercetări în chimia și tehnologia polimerilor"**, apărut la **Moscova** în condiții grafice deosebite, la cunoscuta editură „Nauka" a Academiei de Științe a U.R.S.S., sub îngrijirea academicianului V.V. Korsak, a fost, recent, prezentat lumii științifice sovietice. Noul volum se adaugă celor anterior apărute în U.R.S.S., în 1981 și 1983 : „Polimerizarea stereospecifică a izoprenului" și, respectiv, „Noi cercetări în domeniul compușilor macromoleculari". Noua apariție editorială evidențiază înalta prețuire de care se bucură peste hotare contribuția marcantă a tovarășei Elena Ceaușescu la progresul chimiei, îndeosebi într-un domeniu de mare actualitate și importanță precum cel al polimerilor, aportul său la aprofundarea cunoașterii științifice în general, la definirea modalităților de punere în valoare a rezultatelor cercetării în folosul popoarelor, al păcii.

În prezentarea biografică de la începutul volumului, se subliniază că tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu este președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, calitate în care

coordonează întreaga activitate tehnico-științifică din România.

În continuare, se relevă că tovarășa Elena Ceaușescu desfășoară o intensă activitate de cercetare în domeniul chimiei și tehnologiei polimerilor, îndeosebi în sinteza elastomerilor, cercetările efectuate sub conducerea sa nemijlocită constituind baza unei serii de tehnologii ce și-au dovedit eficiență deosebită în producția industrială. Tovarășa Elena Ceaușescu — se arată în continuare — este autorul a numeroase articole publicate în reviste științifice de prestigiu, al unor comunicări la congrese și simpozioane naționale și internaționale, al unor invenții brevetate, monografii și sinteze traduse în multe țări ale lumii. Este consemnat, de asemenea, faptul că tovarășa Elena Ceaușescu este membru sau membru de onoare al unor academii și societăți științifice din diferite țări, profesor onorific și Doctor Honoris Causa al unor universități renumite din străinătate.

Făcîndu-se o scurtă prezentare a lucrării „Cercetări în chimia și tehnologia polimerilor", se subliniază că volumul sistematizează și pune în valoare rezultate ale cercetărilor fundamentale și aplicative în probleme ale chimiei și tehnologiei compușilor macromoleculari, cea mai mare parte a lucrării fiind consacrată sintezei elastomerilor prin polimerizare ionică sau ionic-coordinativă.

În prefața volumului, **acad. V.V. Korsak** arată că, apărută în anul 1985 la Editura Academiei Republicii Socialiste România, lucrarea „Cercetări în chimia și tehnologia polimerilor" constituie a patra componentă a unei serii de studii pe care distinsul chimist român, academician doctor inginer Elena Ceaușescu, o elaborează, de mai mulți ani, în folosul științei compușilor macromoleculari și al industriilor, de o mare diversitate și pondere economică, ce au dat, în decursul cîtorva decenii, cea mai eficientă utilizare și una din cele mai înalte valori importantelor materii prime pe care le reprezintă hidrocarburile. Axa tematică a acestei serii de cărți, în jurul căreia se structurează opera științifică a tovarășei Elena Ceaușescu, este concis exprimată de titlul volumului de deschidere : „Cercetări în domeniul sintezei și caracterizării compușilor macromoleculari" (1974). În cadrul creat de fundamentele, metodele de investigație și rezultatele de referință astfel prezentate, s-au înscris, apoi, „Polimerizarea stereospecifică a izoprenului" (1979) și „Noi cercetări în domeniul compușilor macromoleculari" (1981). Ca și primul volum, noile lucrări au atras curînd atenția mediilor internaționale de specialitate. Traducerile lor, mult apreciate în numeroase țări ale lumii, au văzut lumina tiparului în U.R.S.S. în 1981 și, respectiv, 1983. Cititorul sovietic a avut, astfel, posibilitatea să ia contact cu preocupările și remarcabilele realizări ale academician doctor inginer Elena Ceaușescu, chimist de largă recunoaștere și apreciere internațională, reprezentant de înalt prestigiu al științei românești. Lucrările tovarășei Elena Ceaușescu au fost editate în numeroase țări, între care Italia, R.D. Germană, Grecia, Elveția, China, Japonia, Marea Britanie și multe altele.

Prin volumul de față — scrie acad. V.V. Korsak — Editura „Nauka" oferă acum cititorilor de specialitate din U.R.S.S. posibilitatea de a-și întregi imaginea asupra orientărilor și înfăptuirilor chimiei din România — știință ale cărei performanțe actuale și pondere în economia țării datorează mult activității dinamice și multilaterale a academicianului Elena Ceaușescu. În volum — se arată în continuare în prefață — sînt sintetizate rezultate recente ale cercetărilor fundamentale și aplicative ale autorului în domeniul chimiei și tehnologiei polimerilor. Interesul cu care rezultatele obținute au fost primite la numeroase manifestări științifice internaționale a făcut necesară alcătuirea unei selecții, a cărei consecvență și unitate tematică se exprimă limpede prin titlurile capitolelor cărții. În secțiunile ce prezintă dezvoltarea domeniului amplu și deosebit de promițător al modificării polimerilor, ca și legătura între structura și caracteristicile acestor materiale se poate remarca una din trăsăturile distinctive ale stilului de cercetare științifică al autorului — îmbinarea programatică între o profundă analiză a aspectelor fundamentale, chimico-fizice, ale problemelor de structură și dinamică ale compușilor, și aspectele aplicative, de inginerie tehnologică și proiectare de produs, de pe poziția omului de știință puternic angajat față de finalitatea economico-socială a actului cercetării.

Confirmată prin rezultatele prezentate în capitolul de încheiere al cărții, consacrat stabilizării polimerilor, orientarea autorului spre mobilizarea celor mai avansate și pătrunzătoare metode de investigație în folosul obținerii unor produse noi, demne de interesul industriei, merită cele mai bune aprecieri — subliniază autorul prefeței. Volumul este consacrat celor mai actuale realizări și probleme din domeniul materialelor polimerice, pentru a căror obținere se folosesc tehnologii moderne, de o înaltă eficiență. Fără îndoială — apreciază în încheierea prefeței academicianul V.V. Korsak — lucrarea va reține în cel mai înalt grad atenția specialiștilor, dovedindu-și utilitatea și valoarea de referință pentru toți chimiștii care întreprind cercetări în domeniul ei de profil.

Festivitatea de la Moscova, prilejuită de lansarea lucrării, a reunit numeroase personalități științifice și cadre cu înalte răspunderi de stat din Uniunea Sovietică. În alocuțiunile rostite, participanții au reliefat personalitatea eminentului om de știință român, academician doctor inginer Elena Ceaușescu, contribuția sa deosebită la dezvoltarea științei și tehnologiei polimerilor, la îmbogățirea literaturii de specialitate, la soluționarea pe baze științifice a unor probleme de mare interes pentru economie. S-a subliniat că, pe lîngă vasta activitate desfășurată ca militant de seamă al partidului comunist și statului român, tovarășa Elena Ceaușescu este, totodată, un eminent chimist, a cărui operă științifică este larg cunoscută și prețuită în lume, distinsul savant român fiind membru sau membru de onoare al multor academii și universități de prestigiu.

Apreciind că lucrarea constituie o nouă și excepțională realizare a școlii de chimie din România, vorbitorii au reliefat rolul de frunte al tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu în dezvoltarea și conducerea acestei școli, impulsul dat preocupărilor pentru elaborarea de lucrări de cercetare teoretice cu un însemnat potențial aplicativ, pentru punerea la punct de tehnologii moderne, cu mare eficiență economică. S-a subliniat că înflorirea științei, învățămîntului și culturii în România, în ultimele decenii, este indisolubil legată de opera tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu.

■

În anul care s-a încheiat, puternica personalitate de om de știință și om politic, a tovarășei Elena Ceaușescu a fost larg prezentată în paginile presei internaționale. S-a relevat atît valoarea intrinsecă a lucrărilor sale din domeniul chimiei, cît și activitatea de conducere și îndrumare a științei și învățămîntului din țara noastră. S-a evidențiat, totodată, contribuția adusă de cel mai prestigios reprezentant al științei românești la orientarea științei spre realizări puse în folosul oamenilor, care să servească plenar cauza păcii și înțelegerii între popoare, să răspundă necesității ca oamenii de știință să se angajeze ferm în apărarea păcii, a viitorului omenirii.

Astfel, în presa italiană — cotidianul **„Il Corriere di Roma"**, săptămînalul **„Gazzetta del Mattino"**, ziarul **„Trapani Sera"**, revistele **„Tribuna Economica"** și **„Sette Giorni"** — s-au publicat ample articole consacrate personalității de largă recunoaștere pe plan mondial și laborioasei activități pe care savantul român o dedică științei, în folosul celor mai nobile idealuri ale poporului român.

Presa turcă a manifestat, de asemenea, un interes deosebit pentru activitatea ilustrului om de știință român, omagiind, în articole însoțite de fotografii, prodigioasa sa muncă pe tărîmul științei, ca și în folosul obștesc. Ziarul **„Türkiye"** subliniа faptul că specialiștii apreciază lucrarea „Polimerizarea stereospecifică a izoprenului" drept „o operă fundamentală în domeniul chimiei moderne". Aprecieri elogioase au publicat și ziarele **„Sabah"**, **„Tercuman"**, **„Milli Gazete"** și altele.

Presa indiană — cotidianul **„The Economic Times"** și revista **„The Market Finder"** — a relevat rolul de prim-ordin al academician doctor inginer Elena Ceaușescu în coordonarea întregii activități de cercetare științifică și inginerie tehnologică, în intensificarea eforturilor creatoare ale oamenilor de știință români, ale cadrelor tehnico-inginerești, în orientarea gîndirii novatoare în toate sferele de activitate, în impulsionarea creației științifice originale și creșterea aportului științei românești la progresul mondial al științei și tehnologiei. Ziarul **„The Economic Times"** arăta că, în calitate de președinte al Comitetului Național Român „Oamenii de știință și pacea", activitatea tovarășei Elena Ceaușescu reprezintă o expresie dintre cele mai elocvente a vocației pașnice a științei românești, dedicată exclusiv omului și bunăstării sale, edificării unei lumi mai drepte și mai bune. În numele acestor idealuri, academician doctor inginer Elena Ceaușescu desfășoară o prodigioasă activitate internațională în vederea angajării oamenilor de știință, a savanților, cercetătorilor de pe toate meridianele globului într-o largă și autentică acțiune unitară, consacrată apărării păcii în întreaga lume.

În acest sens, ziarul egiptean **„The Egyptian Gazette"** subliniа și el concepția tovarășei Elena Ceaușescu despre misiunea savanților și cercetătorilor în lumea contemporană, care argumentează convingător rolul primordial al cercetării în strategia dezvoltării economico-sociale, marea răspundere a oamenilor de știință în propășirea țărilor lor, a omenirii în ansamblu. Ziarul evidențiază că o astfel de concepție, eminamente umanistă și de mare încărcătură etică, este rodul unei îndelungate experiențe științifice și politice, precum și al cunoașterii nemijlocite a realităților internaționale.

Împreună, toate aceste aprecieri se constituie într-un cald omagiu adus tovarășei Elena Ceaușescu, ilustru reprezentant și neobosit promotor al științei în slujba progresului, civilizației și păcii, într-o expresie a celor mai alese sentimente de stimă și prețuire cu care lumea științifică de pretutindeni întîmpină, alături de întreaga noastră națiune, aniversarea zilei de naștere a eminentului savant și om politic român.

„Avem convingerea că, acționînd unite, forțele progresiste, realiste din Europa și din întreaga lume, toate popoarele lumii pot și vor determina o schimbare a raportului de forțe în favoarea păcii și colaborării, pot asigura triumful rațiunii, apărarea vieții pe planeta noastră".

NICOLAE CEAUȘESCU

Popoarele — uriașă forță în marele front al păcii

Viața, evenimentele internaționale atestă pe deplin justețea aprecierii tovarășului Nicolae Ceaușescu privind marea răspundere și, deopotrivă, puterea de înrîurire a popoarelor în lupta pentru dezarmare și pace. Răspunderea și rolul popoarelor în determinarea unei politici noi, a unui nou mod de gîndire și de abordare a problemelor internaționale reprezintă cerințe obiective, de substanță, ale dezvoltării lumii contemporane.

Pe de o parte, popoarele suportă efectele grave ale anacronicei politici de înarmare, de folosire a forței, de dominație imperialistă și neocolonialistă; pe de altă parte, însă, ele devin tot mai conștiente de marile beneficii ale noii politici de independență, dezarmare și pace, de excludere a forței și a amenințării cu forța, de colaborare egală în drepturi, bazată pe echitate și justiție. Oamenii de pretutindeni înțeleg, într-adevăr, tot mai bine, care sînt riscurile cursei înarmărilor, îndeosebi ale competiției nucleare. Arsenalele atomice sînt capabile să distrugă de cîteva ori omenirea, să pună capăt vieții pe planeta noastră. O conflagrație nucleară nu ar avea învingători, ci numai învinși. După cum apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu, de aici decurge, în mod logic, imperativul de a se acționa cu hotărîre pentru înlăturarea tuturor armelor nucleare, pentru eliminarea oricăror primejdii de război.

Popoarele înțeleg, în același timp, marile amenințări ale înarmărilor convenționale. Aceste arme sînt tot mai perfecționate, ele dobîndesc o forță crescîndă de distrugere. Apare, astfel, tot mai evident că un război convențional s-ar transforma, inevitabil, într-un conflict nuclear, cu urmări catastrofale pentru întreaga umanitate. Popoarele sînt nevoite să suporte imensul tribut al cursei înarmărilor — peste 1 000 miliarde dolari, ceea ce frînează dezvoltarea economico-socială, restrînge sau împiedică aplicarea unor programe sociale de primă necesitate. Uriașele cheltuieli militare duc, totodată, la agravarea continuă a vieții economice mondiale, reprezentînd o povară de nejustificat și de nesuportat. La toate acestea se adaugă politica de jaf și exploatare la care sînt supuse două treimi din omenire. Totodată, în lupta pentru a imprima un nou curs evenimentelor internaționale, o înrîurire puternică o are politica țărilor iubitoare de pace, — între care România socialistă se distinge printr-o activitate internațională de largă apreciere —, precum și convingerea, tot mai elocvent manifestată, că stă în puterea forțelor progresiste, democratice, a maselor populare ca, prin acțiune unită, să determine o evoluție pozitivă a vieții și relațiilor internaționale.

Omenirea devine tot mai conștientă de faptul că problema fundamentală a epocii contemporane o constituie — așa cum a subliniat în repetate rînduri tovarășul Nicolae Ceaușescu — oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară, eliminarea cu desăvîrșire a tuturor armelor nucleare, lichidarea primejdiei de război și asigurarea dreptului suprem al popoarelor, al oamenilor la existență, la libertate și independență, la viață, la pace.

Anul 1987 a confirmat, în chip convingător, marele rol al popoarelor în lupta pentru dezarmare și pace. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Mesajul de Anul Nou, în 1987 s-au intensificat acțiunile forțelor antiimperialiste, democratice, realiste, lupta popoarelor de pretutindeni pentru o politică nouă, democratică, pentru dezarmare și, în primul rînd, pentru dezarmarea nucleară, pentru o pace trainică, pentru relații de deplină egalitate și respect între toate națiunile lumii. O puternică mărturie a

ROMÂNIA
mari idei în acțiune

acestei situații o constituie semnarea tratatului dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite cu privire la rachetele cu rază medie și mai scurtă de acțiune din Europa și Asia — eveniment de însemnătate istorică, rezultat al gîndirii realiste și, totodată, al intensificării luptei forțelor progresiste de pretutindeni, a popoarelor din întreaga lume, care s-au pronunțat și se pronunță ferm pentru dezarmare, pentru renunțarea la armele nucleare. Această victorie a politicii realiste, a acțiunii popoarelor de pretutindeni — apreciază conducătorul partidului și statului nostru — trebuie să dea un nou impuls marelui front antinuclear, marelui front al păcii. **„Nu trebuie în nici un fel** — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu — să ne autolinistim, ci, dimpotrivă, să intensificăm eforturile, lupta pentru realizarea de noi acorduri în vederea eliminării treptate a tuturor armelor nucleare, pentru încetarea totală a experiențelor nucleare, pentru renunțarea cu desăvîrșire la militarizarea Cosmosului".**

Viața, evenimentele impun adevărul că popoarele de pretutindeni, între care o responsabilitate și o pondere deosebite o au cele din Europa, sînt chemate să acționeze cu toată fermitatea pentru eliminarea tuturor armelor nucleare de pe continentul nostru, din întreaga lume. În același timp, este necesar să se treacă la eliminarea armelor chimice și la reducerea radicală a armelor convenționale, a efectivelor și cheltuielilor militare, pentru realizarea unui echilibru al înarmărilor la un nivel cît mai scăzut. Asemenea imperative au constituit și constituie obiective de prim ordin ale marelui front al păcii. Anul trecut, s-au înregistrat noi și puternice acțiuni de masă, îndeosebi pe continentul european, pentru eliminarea rachetelor nucleare, pentru încetarea experiențelor atomice, pentru trecerea la lichidarea oricăror arsenale de distrugere în masă. Au avut loc noi demonstrații pentru retragerea trupelor străine și desființarea bazelor militare de pe teritoriile altor state.

Intensificarea luptei popoarelor, a forțelor realiste este, totodată, reclamată și de imperativul stingerii diferitelor focare de criză și conflict.

Acțiunile popoarelor pentru dezarmare și pace cunosc o mare diversitate de forme, potrivit condițiilor specifice din țările respective. Se poate aprecia, însă, că toate mișcările antirăzboinice, pentru pace, sînt însuflețite de obiective comune, fundamentale, care constau în oprirea cursei înarmărilor, în trecerea la noi acorduri de dezarmare, capabile să înlăture primejdiile de confruntare și război. Manifestațiile și demonstrațiile pentru pace angajează tot mai mulți oameni, de cele mai diverse categorii profesionale și convingeri politice. Astfel de acțiuni au cuprins toate continentele, formînd și întărind marele front antinuclear, marele front al păcii. După cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, trebuie spus deschis că politica de dezarmare și de pace în lume nu se desfășoară ușor; există forțe încă puternice care se opun acestei politici, există oameni, chiar factori de răspundere, care privesc cu neîncredere, cu anumită teamă cursul spre dezarmare, cu teama că popoarele vor deveni atît de active, încît nu va mai fi posibil să nu se treacă ferm pe calea dezarmării. Este nevoie, ca atare, să se depună noi eforturi pentru a determina și pe cei cărora le este teamă de pace să meargă spre pace. Masele populare, opinia publică de pretutindeni au, în această privință, o înaltă misiune de îndeplinit, pentru a asigura triumful rațiunii, apărarea vieții și a păcii pe planeta noastră.

Poporul român s-a aflat și se află în primele rînduri ale marelui front mondial pentru pace, dedicîndu-și toate energiile sale creatoare programelor pașnice de înflorire multilaterală a patriei, contribuind activ la lupta pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte. Vocația de pace a poporului nostru a fost strălucit confirmată de hotărîrile istorice ale Conferinței Naționale a partidului, care au stabilit noi programe pentru propășirea țării, pentru înălțarea ei pe noi trepte de civilizație și progres, pentru promovarea, și în viitor, a unei politici externe constructive, realiste, în numele idealurilor de independență, pace, libertate și progres, idealuri ale tuturor popoarelor lumii.

Ștefan Cârjă

HARARE

Evenimente majore pentru consolidarea unității și independenței naționale

Alegerea lui Robert Mugabe ca președinte al țării și crearea partidului unic „Uniunea Națională Africană din Zimbabwe — Frontul Patriotic" (ZANU — P.F.) sînt cele două evenimente politice cu o semnificație deosebită pentru actuala etapă pe care o parcurge Republica Zimbabwe.

Subliniind importanța misiunii cu care a fost învestit pentru consolidarea unității și independenței naționale a poporului zimbabwean și în înfăptuirea idealurilor sale de dezvoltare liberă, tovarășul Nicolae Ceaușescu **exprima, în telegrama de felicitare adresată tovarășului Robert Mugabe, convingerea că** „raporturile de prietenie și strînsă cooperare dintre Republica Socialistă România și Republica Zimbabwe, dintre Partidul Comunist Român și Uniunea Națională Africană din Zimbabwe — Frontul Patriotic se vor dezvolta tot mai mult în viitor în interesul popoarelor noastre, al cauzei păcii, înțelegerii și al colaborării internaționale".

PARTID UNIC, OPȚIUNE PENTRU DEZVOLTARE SOCIALISTĂ. Încă de la începutul anului trecut, Robert Mugabe declara că, în cursul lui 1987, în Zimbabwe se va institui partidul unic și vor fi revizuite acordurile de la „Lancaster House" (Londra, decembrie 1979) privind, între altele, modalitățile de proclamare a independenței țării, textul Constituției și repartizarea locurilor în parlament. Deși primul dintre obiective — crearea partidului unic — părea mai dificil de realizat, dat fiind că, la începutul anului, negocierile dintre cele două formațiuni politice nu se soldaseră cu rezultate concrete, pînă la urmă au triumfat realismul, luciditatea și înțelegerea, așa încît convorbirile dintre delegațiile ZANU—P.F. și ZAPU s-au finalizat cu succes, la capătul a peste doi ani de negocieri. Se îndeplinește, astfel, unul dintre obiectivele stabilite în „Programul de acțiune" adoptat de cel de al II-lea Congres al ZANU—P.F., desfășurat în august 1984 : „Întrucît de la începutul luptei revoluționare armate și, apoi, de la cucerirea independenței (18 aprilie 1980) interesele, aspirațiile și obiectivele partidului și poporului zimbabwean coincid în tot mai mare măsură, este necesar, pentru ordinea, pacea și prosperitatea țării, să se afirme tot mai puternic rolul conducător al ZANU, iar politica partidului să fie realizată în viitor de toți cetățenii, fără excepție. Este voința fermă și neclintită a poporului și partidului său de a introduce, la timpul potrivit, în conformitate cu legea și constituția, sistemul partidului unic".

Documentul a fost semnat la 23 decembrie, la Harare, de liderii celor două partide — Robert Mugabe și, respectiv, Joshua Nkomo. Așa cum transmiteau agențiile internaționale de presă, bucuria și satisfacția au caracterizat ceremonia din capitala zimbabweană. Evenimentul este apreciat că marchează începutul procesului de unificare națională, sub deviza „Un singur popor, un singur Zimbabwe". El subliniază că „ambele formațiuni politice sînt convinse că stabilitatea politică, legea și ordinea, dezvoltarea economică și socială nu pot fi realizate decît în condiții de pace și unitate, în special prin uniunea dintre ZANU—P.F. și ZAPU. Acestea au decis să se unească într-un singur partid denumit «Uniunea Națională Africană din Zimbabwe — Frontul Patriotic (ZANU—P.F.)», al cărui prim-secretar și președinte va fi Robert Mugabe". Partidul (care va avea doi secretari adjuncți și doi vicepreședinți, ce urmează a fi numiți de primul secretar) își propune edificarea unei societăți socialiste în Zimbabwe. Odată cu intrarea în vigoare a acordului, în țară va exista un partid unic, iar actualele structuri ale celor două formațiuni politice vor fi modificate în spiritul și litera documentului.

Robert Mugabe : „Zimbabwe a intrat într-o etapă nouă, a consolidării independenței și a făuririi unității întregului popor"

După semnare, Robert Mugabe a declarat că încheierea acordului constituie o zi istorică pentru Zimbabwe. În ce-l privește, Joshua Nkomo s-a referit la importanța uniunii nu numai pentru Zimbabwe, ci și pentru sudul Africii și pentru continent. Acordul urmează să intre în vigoare după ratificarea sa de către congresele celor două partide, care vor fi convocate în cel mai scurt timp.

Aprecierile observatorilor sînt unanime în a sublinia că Zimbabwe a realizat un pas de importanță crucială în direcția consolidării independenței sale. Prin acordul respectiv s-a pus capăt disensiunilor care au existat la un moment dat între cele două formațiuni privind condițiile unificării. De altfel, Robert Mugabe releva, nu demult, că „unitatea nu trebuie concepută în sensul îngust al combinării ZANU—ZAPU, ci într-unul larg, prin care să se asigure existența unei națiuni unite". Și Nkomo declara: „Privesc această unitate ca singura bază pe care poate fi edificată națiunea Zimbabwe".

ETAPĂ NOUĂ. Amintitele acorduri de la Lancaster House, din decembrie 1979, privind reglementarea „problemei rhodesiene", prevedeau, între altele, ca, în cele două camere ale viitorului parlament al țării — Adunarea și Senatul —, să fie repartizate special locuri albilor —20 (din 100) în Adunare și 10 (din cele 40) în Senat — pe care aceștia să le ocupe în urma unor alegeri organizate separat de cele ale negrilor. Formula respectivă — introdusă și în constituția intrată în vigoare odată cu proclamarea Republicii Zimbabwe (18 aprilie 1980) — trebuia să dureze zece ani, reprezentînd așa-numita „perioadă de tranziție". Cele mai multe dintre locurile repartizate albilor au fost cîștigate de „Alianța Conservatoare" (CAZ), fostul „Front Rhodesian" din perioada independenței unilaterale a Rhodesiei, condusă de Ian Smith. Or, în cursul primei părți a anului trecut, Smith a criticat, în mod repetat și vehement, guvernul Mugabe, îndeosebi datorită acțiunii neobosite a acestuia de a se adopta pe plan internațional sancțiuni economice împotriva Africii de Sud. Ca urmare, parlamentul de la Harare a decis, în aprilie, să-l suspende din exercitarea drepturilor sale de deputat pe timp de un an pe Ian Smith. Apoi, în mai, examinînd activitatea unora dintre deputații albi și, de asemenea, ținînd seama că unii dintre aceștia, precum Charles Duke, s-au alăturat grupului ZANU—P.F., ori au devenit independenți, C.C. al partidului a decis ca parlamentul să aprobe, la viitoarea sa sesiune, o serie de amendamente la constituția țării, între care și cel privind reprezentarea după criteriul rasial. Sesiunea respectivă, începută la finele lunii iunie, a fost ultima în care — arăta agenția zimbabweană de presă „ZIANA" — locurile deputaților au fost repartizate pe principii rasiale.

O lună mai tîrziu, Camera Deputaților adopta, în unanimitate, amendamentul care anulează prevederea ce rezervă albilor mandate în forul legislativ suprem. De notat că, în favoarea amendamentului, au votat și deputații Alianței Conservatoare (CAZ). În același fel s-a votat și în Senat ; la 21 septembrie (după semnarea de către președinte), a intrat în vigoare amendamentul respectiv, astfel încît cele 30 de locuri rezervate albilor au devenit vacante, care au fost ulterior completate prin alegeri parțiale. Apoi, parlamentul a adoptat un nou amendament la Constituție, care stipulează instituirea funcției de președinte al țării, funcție căreia îi revin și prerogativele de șef al statului, al guvernului și de comandant suprem al armatei. Mandatul său este de șase ani.

Punctul final al acestui proces l-a marcat sfîrșitul lunii decembrie, cînd cele două camere ale parlamentului — constituite în colegiu electoral — l-au ales, în unanimitate, pe Robert Mugabe ca președinte al țării. La ceremonie au participat președinții a șase state africane și conducătorii mișcărilor de eliberare din sudul Africii. În mesajul adresat națiunii, noul șef al statului și guvernului a arătat că Zimbabwe va urma, și în viitor, calea transformărilor revoluționare în vederea edificării societății socialiste. În continuare, Robert Mugabe a anunțat componența noului guvern, în care Joshua Nkomo deține unul din cele trei posturi de miniștri pe lîngă cancelaria președintelui țării, care vor controla și coordona activitatea unor ministere și instituții.

Dumitru Constantin

ANKARA

Programul noului guvern

Cel de-al 46-lea guvern al Republicii Turcia a fost format de către premierul Turgut Ozal, după alegerile legislative de la 29 noiembrie, primind, spre sfîrşitul anului, votul de încredere al parlamentului.

Preconizate abia pentru jumătatea lui ianuarie, constituirea noului cabinet şi aprobarea obiectivelor lui programatice s-au desfăşurat, totuşi, într-un ritm mai intens şi potrivit unui calendar uşor modificat. Rapida omologare a listei guvernului de către preşedintele ţării, Kenan Evren, dorinţa unei pregătiri corespunzătoare pentru noul an şi sarcinile actualităţii imediate au contribuit, desigur, la aceasta.

Rezultatele ultimelor alegeri, priorităţile şi obiectivele stabilite sînt fidel exprimate de fizionomia şi de structura noului guvern. Monocolor sau omogen, ca şi cel precedent, acesta este alcătuit în exclusivitate din membri ai puternicului Partid al Patriei, înfiinţat şi condus spre două victorii electorale consecutive de către premierul Turgut Ozal. Despre atu-urile sale, în actualul context politic turc, s-a vorbit pe larg cu ocazia scrutinului din noiembrie, care a dat cîştig de cauză liniei urmate, în ultimii ani, pentru redresarea economiei şi pentru rezolvarea altor probleme interne presante.

Anunţat la 21 decembrie, după aprobarea listei de către şeful statului, noul cabinet cuprinde 25 de membri — cu trei mai mult ca cel precedent. Nici strategia lui de soluţionare a problemelor urgente, nici obiectivele şi nici metodele preconizate nu comportă modificări substanţiale faţă de cele stabilite anterior. Din diverse motive, în componenţa cabinetului au intervenit, totuşi, unele schimbări semnificative. Vicepremierul Kaya Erdem, numit în acest post din iarna lui 1983, îşi păstrează atribuţiile şi în noul guvern. Mesut Yilmaz, fost ministru al culturii şi turismului, îl înlocuieşte, în schimb, pe Vahit Halefoglu, în fruntea Ministerului de externe, iar Erham Vuralhan a devenit noul ministru al apărării.

Premierul Turgut Ozal

Într-o alocuţiune rostită la deschiderea lucrărilor noului parlament, preşedintele Kenan Evren a reafirmat, de altfel, principiile „laice" şi „democratice" ale statului turc, în continuarea schimbărilor şi a reformelor introduse de Kemal Atatürk. Insistînd asupra unor aspecte de politică internă şi externă, şeful statului a relevat semnificaţia unora din măsurile întreprinse în ultimii ani, atribuind, totodată, o importanţă deosebită procesului inaugurat prin cererea oficială a Turciei de a deveni al 13-lea membru al Pieţei comune (prezentată, după cum se ştie, în aprilie anul trecut). Ca sarcini imediate, de natură să influenţeze şi atingerea acestui obiectiv, preşedintele a menţionat, îndeosebi, necesitatea reducerii inflaţiei „la un nivel rezonabil" şi pe aceea a combaterii şomajului ; cea dintîi, deşi mai mică faţă de perioada complexei crize economico-sociale şi politice de la începutul anilor '80, a marcat, în 1987, o nouă şi accentuată tendinţă de creştere, ajungînd la circa 45 la sută (faţă de 35 la sută în 1986) ; în acelaşi timp, şomajul se menţine, constant, la un nivel de circa 15 la sută din forţa de muncă activă.

Programul şi priorităţile noului guvern, aprobate de deputaţi la 29 decembrie, au fost concepute, în mod clar, pentru a răspunde obiectivelor indicate de şeful statului, necesităţilor impuse de evoluţiile înregistrate în ultimul timp. Reconfirmînd orientările de bază ale politicii sale, îndeosebi pe cele privind promovarea unui accentuat „liberalism economic", primul ministru a relevat atenţia deosebită pe care actualul cabinet o va acorda combaterii inflaţiei, reducerii ei la un nivel cît mai scăzut. „Ne vom concentra eforturile asupra acestei probleme" — a subliniat el şi cu ocazia primirii membrilor noului guvern de către preşedintele Evren.

Aprobat de deputaţi, programul noului guvern nu comportă schimbări majore faţă de strategia aplicată anterior, dar aduce în prim-plan şi accentuează unele obiective de certă semnificaţie. Aflat la început de drum, cabinetul premierului Ozal are la dispoziţie un mandat de cinci ani pentru înfăptuirea lor.

În această săptămînă...

„Reunificarea paşnică — sarcina cea mai actuală a întregului popor coreean"

Referindu-se la situaţia din peninsula coreeană, preşedintele Kim Ir Sen a subliniat, în mesajul de Anul Nou, că reunificarea paşnică a ţării şi reconcilierea naţională constituie sarcina cea mai actuală a întregului popor coreean. Pentru aceasta sînt necesare înlăturarea neîncrederii şi confruntării militare între părţi, promovarea destinderii şi adoptarea unei declaraţii de neagresiune. Preşedintele Kim Ir Sen a propus convocarea unei conferinţe comune a Nordului şi Sudului cu participarea conducătorilor, reprezentanţilor partidelor politice, organizaţiilor obşteşti, diferitelor pături ale populaţiei. El a cerut Statelor Unite să retragă armele nucleare din Coreea de Sud şi să încheie un tratat de pace cu R.P.D. Coreeană. De asemenea, s-a pronunţat pentru crearea în Peninsula Coreeană a unui stat confederal neutru şi nealiniat, pe baza recunoaşterii reciproce a celeilalte părţi.

În anul 1988 trebuie să se pună capăt ostilităţilor şi confruntării pentru a se realiza reconcilierea şi unitatea Coreei de Nord şi de Sud — a afirmat la rîndul său, Hă Dam, membru al Biroului Politic, secretar al C.C. al Partidului Muncii din Coreea, într-o declaraţie de presă. Printre problemele care se cer rezolvate, a spus el, se numără încetarea manevrelor militare comune americano-sud-coreene „Team Spirit" şi a altor exerciţii militare de anvergură, organizarea de convorbiri multilaterale de dezarmare. Hă Dam a adresat tuturor partidelor politice, organizaţiilor obşteşti şi populaţiei din Coreea de Sud, precum şi autorităţilor sud-coreene apelul de a depune toate eforturile în vederea eliminării obstacolelor care stau în calea reconcilierii naţionale şi a convocării unei conferinţe comune a Nordului şi Sudului cu participarea conducătorilor, reprezentanţilor partidelor politice, organizaţiilor obşteşti, diferitelor pături ale populaţiei, aşa cum a propus preşedintele Kim Ir Sen în mesajul său de Anul Nou.

Pe calea spre pace în America Centrală

În Salvador, scrie săptămînalul „L'Express", schimbările sînt evidente. Cu o lună în urmă, 4 500 refugiaţi s-au întors în satele lor natale, după ce au cerut armatei şi rebelilor să pună capăt recrutării forţate. Conducătorii în exil ai Frontului Democratic Revoluţionar — Guillermo Ungo şi Rubera Zamora — au revenit recent la San Salvador, pentru a se prezenta la alegerile legislative din 1988.

În Honduras, forţele armate au renunţat la a mai patrona elementele „contras" ale rezistenţei nicaraguane.

Această evoluţie este rezultatul acordurilor de pace de la Esquipoulas (Guatemala) ratificate de preşedinţii celor cinci ţări din America Centrală (Guatemala, Salvador, Honduras, Nicaragua, şi Costa Rica), la 7 august 1987.

Reluînd ideile principale ale proiectului preşedintelui guatemalez, Vinicio Cerezo, de organizare a unui parlament al Americii Centrale şi ale planului de pace al preşedintelui Costa Ricăi, Oscar Arias, aceste acorduri prevăd trei serii de măsuri. Într-o primă perioadă, restabilirea libertăţilor de organizare ; crearea de comisii de reconciliere naţională, însărcinate, la nevoie, să negocieze armistiţii cu oponenţii înarmaţi ; suprimarea oricărui ajutor pentru mişcările insurecţionale. Într-o a doua etapă, alegerea simultană în cele cinci ţări a reprezentanţilor în viitorul parlament al Americii Centrale. În sfîrşit alegeri generale în fiecare ţară.

Chiar dacă nu se ştie care va fi soarta parlamentului centroamerican, Salvadorul, Guatemala, Hondurasul se preocupă mai mult de lărgirea democraţiei. Iar preşedintele costarican, Oscar Arias, este dispus să depună toate eforturile pentru intensificarea procesului de pace iniţiat în această regiune.

CIUDAD DE MEXICO

Probleme economice în context preelectoral

Pe fondul confruntărilor electorale generate de alegerile prezidențiale ce vor avea loc în luna iulie, dezbaterile de natură economică se detașează ca principală preocupare atît în programele candidaților, cît și în comentariile presei și diverșilor lideri politici mexicani.

Începînd cu 1988, mandatul președintelui Miguel de la Madrid a intrat în ultimul din cei șase ani, durata prevăzută de Constituție : alegerile, programate pentru luna iulie, vor desemna succesorul actualului președinte, care își va prelua funcția în decembrie viitor. În această perspectivă, multe precizări au fost făcute încă în 1987. În primul rînd — desemnarea candidatului Partidului Revoluționar Instituțional (P.R.I.), formațiune politică aflată fără întrerupere la guvern din 1929. P.R.I. va fi reprezentat, în confruntarea electorală din acest an — cu șanse pe care observatorii le consideră ca sigure, dată fiind forța deosebită a partidului — de Carlos Salinas de Gortari, economist, în vîrstă de 40 de ani, fost, pînă de curînd, ministrul planului și al bugetului în cabinetul mexican. Dintr-un număr de șase precandidaturi, alegerea s-a oprit, în cele din urmă, asupra sa : pe de o parte, prin sprijinul pe care l-a primit din partea președintelui în funcție — căruia, potrivit tradiției, îi revine privilegiul de a-și exprima o opțiune — iar, pe de altă parte, prin ceea ce observatorii au denumit „un economist pentru o țară în plină criză". Lansîndu-se în campania electorală, Carlos Salinas de Gortari s-a angajat să contribuie la dezvoltarea unui Mexic modern, pe baza consolidării, în continuare, a procesului democratic și a schimbărilor structurale inițiate în economie.

Diversele aspecte ale depășirii crizei economice — Mexic este al doilea debitor, după Brazilia, dintre țările în curs de dezvoltare, cu o datorie externă de 105 miliarde dolari — reprezintă punctul principal al campaniei electorale a majorității candidaților prezidențiali. Între aceștia se află Heberto Castillo, din partea Partidului Mexican Socialist (P.M.S.), cea mai mare formațiune a stîngii, Rosario Ibarra, reprezentînd Partidul Revoluționar al Muncitorilor (P.R.M.), Cuauhtemoc Cardenas, fiul fostului președinte Lazaro Cardenas și fost membru, pînă în septembrie trecut, al P.R.I., candidat, acum, al mai multor partide mici, prin tradiție asociate formațiunii la guvern. Partidul Acțiunea Națională (P.A.N.), de dreapta, va participa la alegeri prin Manuel Clouthier, mai puțin, însă, înclinat asupra realităților interne și, mai curînd, orientat spre o campanie de subminare a supremației politice a P.R.I.

Programele electorale, axate în principal pe impactul social al crizei economice și modalitățile de soluționare a acesteia, au trebuit, în ultimele săptămîni, să se adapteze unor noi realități interne : după o lună de negocieri dificile între guvern, patronat și sindicate, președintele Miguel de la Madrid a anunțat semnarea unui „pact de solidaritate economică", destinat combaterii hiperinflației. Conținînd o nouă strategie economică, bazată pe măsuri de austeritate, acordul tripartit înseamnă „un efort sporit și noi sacrificii indispensabile" depășirii crizei, a arătat șeful statului. Paralel cu stabilizarea prețurilor, care urcaseră necontrolat în ultimele luni, s-a decis, de asemenea, o creștere moderată a salariilor, ca și reducerea drastică a cheltuielilor publice și unele sporiri de prețuri la o serie de servicii oferite de stat. În 1988, a declarat Miguel de la Madrid, poporul mexican va trebui să desfășoare o „bătălie susținută" pentru depășirea perioadei de criză ciclice și trecerea la o dezvoltare echilibrată și ritmică. Succesul „pactului de solidaritate economică", realizat pe baza „concertării" diverselor sectoare sociale, va depinde de îndeplinirea angajamentelor asumate, astfel încît în cel de-al doilea semestru al acestui an să se poată înregistra o reducere la circa jumătate a inflației (de la 150 la 70 la sută) și o creștere cu 2 la sută a produsului intern brut.

Președintele Miguel de la Madrid : „Pactul de solidaritate economică reprezintă o măsură necesară"

Comentînd aceste măsuri, candidatul P.R.I. la președinție a relevat că „ele vor afecta nivelul de trai al majorității populației", dar a arătat, în același timp, că semnarea acordului dovedește că „actuala criză economică nu s-a transformat într-un conflict social". Alți lideri politici, din guvern ori aflați în opoziție, recunosc „caracterul aspru" al măsurilor adoptate, primii considerîndu-le ca „amare, dar necesare", ceilalți ca afectînd mai ales păturile sociale cu venituri scăzute. Conducerea națională a P.R.I. și-a exprimat sprijinul față de pachetul de măsuri, apreciindu-l drept „unica soluție posibilă". Ea intervine în perspectiva discuțiilor care vor avea loc, în curînd, cu băncile occidentale particulare, în vederea unei noi renegocieri a datoriei externe mexicane.

Anca Voican

În această săptămînă...

Contextul unui turneu

Primul ministru britanic, Margaret Thatcher, a început, la 4 ianuarie, un turneu de cinci zile în Africa, în cursul căruia va vizita Kenya și Nigeria. Aceasta este prima vizită în Africa de la venirea lui M. Thatcher la putere, în 1979, și prima călătorie în Nigeria, din 1960, a unui prim-ministru britanic.

Oficialități britanice și diplomați africani — remarcă agențiile internaționale de presă — au declarat că Africa de Sud se va afla la loc de frunte pe agenda convorbirilor pe care M. Thatcher le va avea cu președinții Kenyei, Daniel Toroitich arap Moi, și Nigeriei, Ibrahim Babangida. Solidare cu mișcarea de eliberare din Africa, atît Kenya, cît și Nigeria critică opoziția primului ministru britanic față de instituirea de sancțiuni împotriva Africii de Sud.

La reuniunea la nivel înalt a țărilor membre ale Commonwealth-ului, care a avut loc la Vancouver, în luna octombrie anul trecut, alte țări membre ale organizației, între care 13 state africane, s-au angajat să adopte măsuri mai severe împotriva regimului de la Pretoria, abandonînd tradiția consensului în adoptarea deciziilor politice. Ziarele britanice — relatează agenția „China Nouă" — au dezvăluit că, după ce a acceptat invitația lui Daniel arap Moi, M. Thatcher a lăsat să se înțeleagă că, în cadrul turneului ei african, ar dori să viziteze mai multe țări, dar nu i-a fost adresată nici o invitație în acest sens, cu excepția Nigeriei, care i-a propus o scurtă vizită de 24 de ore. Acest lucru este considerat, în general, la Londra drept un indiciu al nemulțumirii Africii și, în special, a unor țări din „linia frontului", cum sînt Zambia și Zimbabwe, în ce privește politica Marii Britanii față de Africa de Sud.

Dar — remarcă observatorii — cu excepția problemei Africii de Sud, Marea Britanie pare să întrețină relații „prietenești" cu Kenya, iar legăturile cu Nigeria s-au îmbunătățit în ultimii trei ani. Kenya și Nigeria sînt cei mai importanți parteneri comerciali ai Marii Britanii în Africa, comerțul în ambele sensuri cifrîndu-se, anul trecut, la 260 milioane lire sterline (aproximativ 470 milioane dolari) și, respectiv, la 900 milioane lire sterline (aproximativ 1,6 miliarde dolari). Observatori politici din Londra afirmă că turneul primului ministru va întări legăturile „tradiționale" ale Marii Britanii cu cele două țări africane, în special relațiile economice și comerciale. Totodată, — remarcă agenția „China Nouă" — ei evidențiază că vizita este deja umbrită de divergențele în legătură cu politica față de Africa de Sud. Unii ar dori ca această vizită să-i permită primului ministru să înțeleagă mai bine realitatea din Africa australă și să se soldeze cu o schimbare realistă în politica britanică față de această regiune a continentului african. Dar acest lucru pare puțin probabil.

Şomajul şi copiii

Sven — în vîrstă de cinci ani, Isabell — în vîrstă de opt ani, şi Cordula Moeller — în vîrstă de 12 ani, toţi din oraşul vest-german Köln, nu ştiu de ce tatăl lor este şomer de doi ani şi care sînt motivele pentru care locul de muncă al mamei lor a fost desfiinţat cînd fabrica în care lucra a fost modernizată în urmă cu un an — relatează agenţia „A.D.N.". Dar ceea ce cunosc aceşti copii este sentimentul şi experienţa de a fi izolaţi. Fetele sînt complexate şi suportă ironiile colegelor de clasă, din cauza faptului că vestimentaţia pe care o poartă este veche. De obicei, ele se „îmbolnăvesc" în momentul în care colegele lor pleacă într-o excursie, deoarece părinţii lor nu pot suporta cheltuielile. Ele nu-şi permit să meargă la cinematograf, la grădina zoologică sau în parcurile de distracţii. Din momentul în care plata ajutorului de şomaj a fost sistată în urmă cu doi ani, familia a fost nevoită să-şi numere fiecare bănuţ. Copiii lui Siegfried şi Karola Moeller sînt doar trei din cele două milioane de „copii ai crizei" din R.F.G. Organizaţia socială vest-germană „Arbeiterwohlfahrt" a publicat, recent, un studiu privind viaţa grea a acestora şi traumele lor fizice şi psihice. Moeller — un muncitor calificat, care, în urma recomandărilor, s-a recalificat ca programator doar pentru a i se spune, ulterior, că există destui programatori — este unul dintre puţinii şomeri (ai căror număr se ridică la 2,2 milioane) dispuşi să discute despre situaţia lor. Copiii ai căror părinţi sînt şomeri suferă mai mult decît adulţii. Ei păstrează tăcerea sau mint cînd colegii de şcoală vorbesc despre vacanţe, despre bani de buzunar sau despre slujba părinţilor lor. Această situaţie a părinţilor — 15 milioane de vest-germani au fost cel puţin o dată şomeri mai mult timp în perioada 1974-1985 — are repercusiuni directe asupra copiilor. Şomajul nu se limitează doar la unul dintre părinţi, ci afectează întreaga familie — se arată în studiu. Peste 35 la sută dintre şomerii vest-germani au copii cărora situaţia socială precară le marchează întreaga viaţă. Şomajul în masă, care durează de peste un deceniu, şi reducerea ajutorului de şomaj au avut ca rezultat o nouă formă de sărăcie şi discriminare. Potrivit ultimelor date, peste 1,9 milioane de şomeri nu mai beneficiază de ajutor de şomaj.

1000+1

Interviu

Într-un interviu acordat unor ziarişti din R.D.G., ministrul de externe al Greciei, Karolos Papoulias — subliniind că apropiata reuniune a miniştrilor de externe din ţările balcanice va permite examinarea, într-un cadru adecvat, a unor probleme de interes comun —, a relevat că ţara sa acţionează pentru crearea unui climat favorabil dialogului prietenesc în regiunea Balcanilor. Totodată, el a declarat că Grecia apreciază convocarea unei reuniuni internaţionale cu privire la crearea unor zone libere de arme nucleare drept un pas pozitiv care ar putea contribui considerabil la eforturile în vederea asigurării păcii şi înfăptuirii dezarmării.

Campanie

Între marile teme care vor domina campania electorală din Franţa, în perspectiva scrutinului prezidenţial din acest an, se numără şomajul, care afectează o bună parte din populaţia activă a ţării, îndeosebi tineretul, precum şi problematica economico-financiară cu care se confruntă în prezent ţara. După cum relevă observatorii politici, disputele electorale ale principalilor candidaţi la funcţia supremă în stat se vor purta în jurul acestui „pachet" de probleme, datorită acuităţii cu care acestea se pun în ultima perioadă.

Condiţie

Pacea este o condiţie indispensabilă pentru dezvoltarea ţărilor din America Centrală — a declarat, într-o alocuţiune televizată, preşedintele Republicii Costa Rica, Oscar Arias. Subliniind că instaurarea păcii este „singura cale care va permite învingerea sărăciei" în regiunea Americii Centrale, preşedintele costarican s-a angajat să continue, în anul 1988, eforturile vizînd atingerea acestui obiectiv.

Centrală

În Japonia a fost pusă în funcţiune prima centrală electrică ce foloseşte energia valurilor marine. Ea este amplasată pe ţărmul Oceanului Pacific, în prefectura Tiba, zonă în care, şi în zilele liniştite, se înregistrează valuri agitate. Principiul de funcţionare a hidrocentralei este simplu : la baza acestuia stă obţinerea de aer comprimat pe seama mişcării verticale a valurilor. Depozitat în rezervoare speciale, aerul comprimat asigură punerea în mişcare a turbinei, conectată la un electrogenerator.

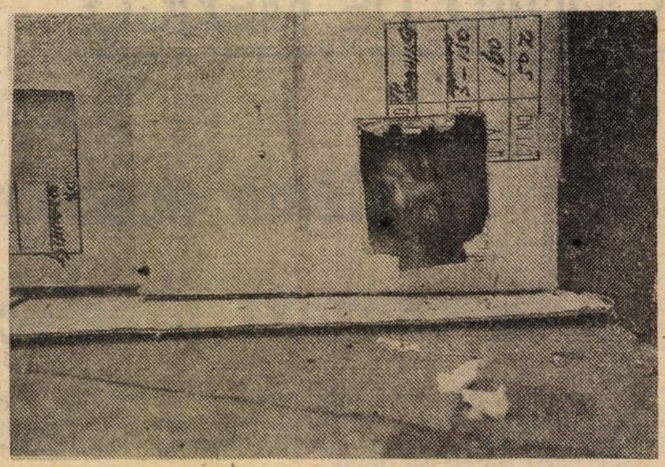

ADĂPOST. La sfîrşitul lui 1987, declarat de O.N.U. „An Internaţional pentru asigurarea de locuinţe persoanelor fără adăpost", în lume existau peste 100 milioane de persoane fără un cămin, iar circa 1,2 miliarde persoane nu dispuneau de condiţii de locuit corespunzătoare — relevă publicaţiile Organizaţiei mondiale. Prin acţiunile organizate în 1987 s-a urmărit să „se atragă atenţia asupra celor care nu au un acoperiş deasupra capului şi care trăiesc în condiţii de mizerie şi de insecuritate" şi, totodată, să se încurajeze activităţile de elaborare a unor programe destinate depăşirii crizei de locuinţe într-o mare parte a lumii. Revista „Forum du Développement" arată că măsurile întreprinse, anul trecut, trebuie continuate pe o scară şi mai mare în anii următori pentru a fi atinse obiectivele propuse

Convenţie

Între R.P. Chineză şi Organizaţia Naţiunilor Unite pentru Educaţie, Ştiinţă şi Cultură (UNESCO), a fost semnată o convenţie în baza căreia un număr de şase locuri din China, reprezentînd monumente istorice şi naturale, vor fi incluse în patrimoniul cultural al umanităţii. Între acestea figurează Muntele Taishan, din provincia Shandong, Marele Zid, Palatul Imperial din Beijing şi grotele cu picturi murale din Dunhuang.

Reduceri

Potrivit unui raport al Comisiei C.E.E., dat publicităţii la Bruxelles, veniturile fermierilor din ţările Pieţei comune se vor reduce, în medie, cu 3,6 la sută, în acest an. Declinul va diferi de la ţară la ţară. R.F.G., de exemplu, va înregistra, probabil, o reducere de 17,2 la sută, iar Danemarca — de 10,8 la sută. Marea Britanie, Franţa, Belgia şi Italia se vor afla, de asemenea, în grupul ţărilor care înregistrează pierderi.

Cercetări

În Filipine au început cercetările oficiale asupra împrejurărilor producerii uneia dintre cele mai mari catastrofe din istoria navigaţiei — ciocnirea, la 20 decembrie, în Marea Chinei de Sud a două nave, soldată cu moartea a aproape 2000 de persoane. Timp de o lună, o comisie special creată va analiza detaliat cauzele acestui tragic accident.

Apartheid

Viața unei persoane de culoare în Africa de Sud are aceeași valoare ca a sclavilor de pe vremuri. În acest sens, ziarul „Sowetan" a informat despre un caz ieșit din comun chiar pentru țara apartheidului. Un muncitor de culoare din mediul rural, care accidental a lovit cu tractorul doi ciini ai stăpînului alb, a fost torturat, decedînd după două zile. Crima s-a petrecut într-o localitate din provincia Transvaal, iar victima, Eric Sambo, avea 35 de ani —informează publicația „Sowetan".

Priorități

Președintele guvernului spaniol, Felipe Gonzalez, a făcut, în cadrul unei emisiuni a televiziunii franceze, o trecere în revistă a actualității politice și economice din țara sa. Abordînd problemele economice prioritare, F. Gonzalez a apreciat că „cea mai gravă și mai importantă" problemă cu care este confruntată Spania este șomajul în rîndul tineretului. În context, el a subliniat necesitatea realizării imediate a unei reforme universitare în scopul adaptării învățămîntului superior spaniol la cerințele actuale, spre a se contribui, și în acest mod, la reducerea șomajului.

Statistică

O statistică întocmită de Uniunea Interparlamentară Franceză relevă că în Adunarea Națională a Franței numărul femeilor-deputat nu numai că nu a crescut în ultimul timp, dar chiar a scăzut. Imediat după război, subliniază ziarul „Le Monde", femeile franceze reprezentau 6,9 la sută din totalul deputaților în Adunarea Națională. Acum, după mai bine de 40 de ani, ponderea femeilor în organul legislativ suprem al Franței reprezintă 6,4 la sută.

Estimări

Responsabili ai Biroului de Statistică din cadrul Ministerului american al muncii au estimat că rata șomajului în rîndul muncitorilor negri din S.U.A., în special al celor tineri, a continuat să fie, în 1987, de peste două ori mai mare decît nivelul înregistrat în acest domeniu în rîndul albilor americani. În aceeași ordine de idei, revista „US News and World Report" arăta că, deși elevii de culoare constituie majoritatea în multe școli din orașele S.U.A., procentajul profesorilor de culoare a scăzut de la 8,8 la sută, în 1981, la 6,9 la sută, în 1986. Dacă actuala tendință continuă, copiii aparținînd etniilor minoritare vor reprezenta 30 la sută dintre elevii școlilor publice pînă în anul 2000, iar cadrele didactice de culoare — numai 5 la sută.

Buget

Cabinetul israelian a aprobat proiectul bugetului de stat pentru anul financiar 1988, care începe la 1 aprilie. Guvernul intenționează să folosească mai mult de jumătate din buget (care însumează 47,8 miliarde shekeli — aproximativ 30 de miliarde dolari) pentru cheltuieli militare și pentru achitarea datoriilor externe foarte mari, determinate de achiziționarea de armament. În același timp, cabinetul a redus considerabil alocațiile destinate ocrotirii sănătății, învățămîntului și subvenționării prețurilor.

Centru

În orașul american Concorde a fost creat un Centru de informare pentru coordonarea activității organizațiilor militante pentru pace și dezarmare din nord-estul Statelor Unite. Centrul funcționează în cadrul „Fondului de studii pentru problemele reglementării pașnice a conflictelor internaționale". După cum s-a precizat, centrul va furniza organizațiilor antirăzboinice materiale bibliografice, va edita un calendar al acțiunilor pentru pace și dezarmare, va organiza conferințe și seminarii consacrate acestei problematici vitale a contemporaneității.

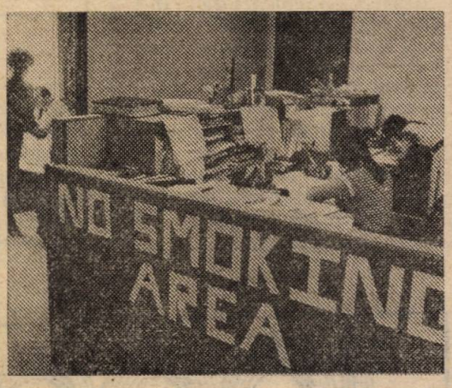

FUMATUL INTERZIS. În Statele Unite au fost instituite „zone unde nu se fumează", avînd în vedere pericolul pe care îl prezintă fumul de țigară atît pentru fumătorii activi, cît și cei pasivi. În imagine — o zonă interzisă fumatului la locul de muncă

Baze

Frontul Național Democratic din Filipine, de opoziție, a anunțat lansarea unei campanii vizînd închiderea bazelor militare americane de pe teritoriul filipinez, informează agenția „APS", citînd „Manila Bulletin".

Președinție

R.F.G., care a preluat președinția organelor Comunității Economice (vest)-Europene începînd de la 1 ianuarie, va susține punerea în aplicare a reformelor propuse de președintele Comisiei C.E.E., Jacques Délors, a afirmat purtătorul de cuvînt al guvernului de la Bonn. Reformele proiectate, menite să ducă la ameliorarea structurilor organizației vest-europene, dar care nu au în-

Pregătiri

Ministrul de externe al Republicii Cipru, G. Iacovou, a subliniat, într-un interviu acordat agenției cubaneze „Prensa Latina", necesitatea ca mișcarea de nealiniere să se orienteze mai mult spre acțiuni practice, concrete. El a precizat că țara sa a început pregătirile în vederea următoarei reuniuni a miniștrilor de externe ai țărilor nealiniate, programată să aibă loc în Cipru, în luna septembrie 1988. În legătură cu agenda de lucru a reuniunii, ministrul cipriot a exprimat speranța că se va merge pe „linia tradițională" din cadrul mișcării de nealiniere, respectiv de a se analiza propunerile țărilor membre din diverse regiuni geografice în cadrul lucrărilor Biroului de coordonare al mișcării, ce urmează să se întrunească în primăvară, la New York.

Flagel

Studii medicale și sociale pun în evidență că narcomania a devenit un adevărat flagel în Occident, unde s-a înregistrat o creștere alarmantă a consumului de stupefiante, dar și a numărului victimelor „morții albe". Referitor la aceasta, Comisia pentru stupefiante din cadrul O.N.U. atrăgea recent atenția că vînzările ilicite de pe piața mondială a narcoticelor se cifrează la circa 300 miliarde dolari anual și că rețelele de traficanți sînt implicate masiv în crima organizată. Într-adevăr, experții relevă, pe baza datelor de care dispun, că drogul a devenit una dintre cele mai rentabile afaceri ale secolului. Dar el a devenit și unul dintre principalii „ucigași" ai secolului, care își alege victimele îndeosebi din rîndurile tineretului. Potrivit datelor oficiale, Statele Unite sînt cele mai afectate de flagelul drogurilor : aici există cel mai mare număr de toxicomani (peste 25 milioane de persoane, în majoritate tineri pînă la 25 de ani). Specialiștii apreciază că, pe piața ilicită din S.U.A., se consumă 60 la sută din stupefiantele produse în întreaga lume.

Simbol

O acțiune cu valoare de simbol a copiilor împotriva cursei înarmărilor s-a desfășurat în capitala Greciei. La apelul municipalității, cei mai tineri cetățeni ai capitalei au aruncat de pe colina Likavitos jucării — replici ale diferitelor arme — automate, pistoale, tancuri sau avioane, ca semn al atașamentului lor la ideea dezarmării. La adunarea care a avut loc cu acest prilej, primarul capitalei Greciei a exprimat dorința tinerei generații de a trăi într-o lume a păcii și cooperării. La rîndul lor, reprezentanții copiilor au exprimat dorința lor de pace, de distrugere a tuturor armelor din lume.

Studiu

Într-un studiu al Băncii centro-americane, dat publicității la Managua, se relevă că economiile țărilor centro-americane au cunoscut, în ultimul deceniu, o continuă deteriorare, în principal din cauza condițiilor inechitabile în care se desfășoară în prezent schimburile economice internaționale. Documentul precizează că actuala ordine economică internațională este nedreaptă, lipsind statele în curs de dezvoltare de cadrul necesar relansării lor economice și sociale, ceea ce impune schimbarea ei cu o nouă ordine, echitabilă și justă.

Decizie

Marocul a hotărît să nu prelungească acordul provizoriu cu C.E.E. referitor la pescuitul în apele teritoriale ale țării, a declarat A. Filali, ministrul marocan de externe și al cooperării. Decizia a intrat în vigoare în noaptea de Anul Nou.

Bicentenar

Cu ocazia începerii festivităților marcînd bicentenarul Australiei, premierul Robert Hawke a rostit o alocuțiune în care a cerut concetățenilor săi să acționeze cu hotărîre pentru dezvoltarea economică și socială a țării. Hawke a invitat întregul popor să tragă învățăminte din experiența trecutului, din neîmplinirile și succesele de pînă acum și să contribuie la progresul Australiei.

Cerere

Vicepreşedintele Frontului de Eliberare Kanak Socialist (F.L.N.K.S.), din Noua Caledonie, Y. Yeiwene, a cerut guvernului francez să înceapă convorbiri cu reprezentanţii populaţiei autohtone din acest teritoriu francez de peste mări. Problema Noii Caledonii — a spus el — nu trebuie soluţionată fără acordul populaţiei acestui arhipelag, care se pronunţă pentru autodeterminare. Vicepreşedintele F.L.N.K.S. a făcut această declaraţie la Noumeea, după ce fusese eliberat din detenţie de către autorităţile franceze, sub presiunea mişcării de protest a populaţiei locale.

Acord

Preşedintele S.U.A., Ronald Reagan, şi primul ministru al Canadei, Brian Mulroney, au semnat separat acordul privind eliminarea, într-o perioadă de 10 ani, a taxelor în comerţul bilateral de bunuri şi servicii. În cazul în care va fi aprobat de parlamentele ambelor state, acordul urmează să intre în vigoare la 1 ianuarie 1989. Primele tratative între S.U.A. şi Canada, în această problemă comercială au început cu mulţi ani în urmă, dar tentativele de a pune în practică astfel de raporturi au eşuat din cauza opoziţiei forurilor legislative sau a unor factori locali influenţi. Motivul, invocat şi de actuala opoziţie din Canada : temerile canadiene în faţa expansiunii comerciale a firmelor americane. Problema a făcut obiectul unor vii dezbateri în parlamentul şi opinia publică din Canada.

Alegeri

Ministrul de interne al Ciprului a semnat un decret, potrivit căruia primul tur al alegerilor prezidenţiale va avea loc la 14 februarie. În prezent, pentru această funcţie există patru candidaţi : actualul preşedinte al Ciprului, Spyros Kyprianou, — din partea Partidului Democratic, Glafkos Clerides — din partea Adunării Democratice, Vassos Lyssarides — din partea Partidului Socialist din Cipru, şi candidatul independent G. Vasilisou.

Perspective

Economia Statelor Unite va înregistra, în 1988, o rată redusă de creştere, respectiv de 2,7 la sută, consideră Henry Kaufman, director al firmei de investiţii „Salomon Brothers". Potrivit estimărilor lui Kaufman, rata inflaţiei va creşte de la 4,6 la sută, în 1987, la 5,2 la sută, în 1988. De asemenea, ratele dobînzilor vor spori în mod corespunzător. Expertul american este îngrijorat de presiunea constantă asupra dolarului provocată de dependenţa continuă de finanţarea străină pentru reducerea deficitului bugetar. El estimează că, la sfîrşitul anului 1988, cursul dolarului va scădea sub 120 yeni japonezi şi sub 1,5 mărci vest-germane. În aceste circumstanţe, Kaufman a avertizat asupra revenirii crizei care a cuprins pieţele financiare mondiale în luna octombrie.

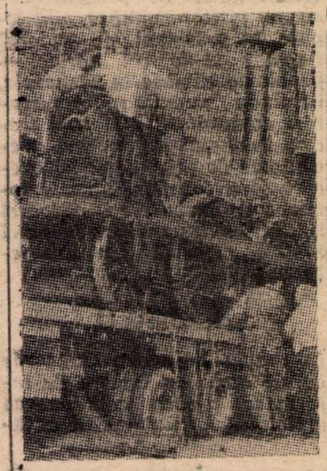

„LEUL" — construită în 1838, este considerată cea mai veche locomotivă cu aburi. De obicei, poate fi văzută la Muzeul din Liverpool. Dar, uneori, ca în imaginea alăturată, este urcată într-o remorcă şi transportată la alte expoziţii, unde continuă să fie o atracţie aparte

Situaţie

Numeroase ţări occidentale se confruntă, în prezent, cu problema asigurării asistenţei medicale, care necesită o urgentă soluţionare. În acest context, guvernul britanic a convocat, pentru începutul lunii ianuarie 1988, o şedinţă consacrată situaţiei sistemului asigurărilor de stat în domeniul sănătăţii, la care vor lua parte, între alţii, miniştrii sănătăţii şi problemelor sociale şi preşedinţii colegiilor medicale regale. Potrivit publicaţiei „Sunday Times", această reuniune a fost convocată ca urmare a situaţiei deosebit de grave existente în domeniul sistemului asigurării asistenţei sanitare datorită reducerilor bugetare.

În Franţa, două milioane de persoane nu beneficiază de servicii medicale adecvate. La o recentă întrunire a Asociaţiei „Medicii lumii", cadrele medicale din Franţa au făcut apel la soluţionarea problemei. Datele oferite de asociaţia „Medicii lumii" pun în evidenţă faptul că majoritatea pacienţilor erau şomeri : 60 la sută dintre ei se situau în categoria de vîrstă între 20 şi 40 de ani, mulţi avînd studii superioare.

Guvern

Preşedintele Partidului Socialist Valon din Belgia, Guy Spitaels, şi-a încheiat misiunea de informare în vederea formării unui nou guvern, ca urmare a alegerilor legislative anticipate desfăşurate la 13 decembrie. Spitaels a prezentat, luni, regelui Baudouin un raport definitiv asupra rezultatelor consultărilor sale. Totodată, Willy Claes, ministru de stat, unul din principalii conducători ai Partidului Socialist Flamand, a fost însărcinat de regele Baudouin să poarte convorbiri cu reprezentanţii partidelor politice în legătură cu componenţa viitoarei coaliţii de guvernămînt şi cu programul acesteia. Observatorii politici din capitala belgiană notează că rezultatele scrutinului, marcînd un avans al partidelor socialiste, valon şi flamand, şi o diminuare a numărului voturilor în favoarea coaliţiei fostului premier Wilfried Martens, menţin deschise mai multe variante pentru formarea unui nou guvern.

Negocieri

A doua rundă a negocierilor eleno-americane, cu privire la viitorul bazelor militare ale S.U.A. de pe teritoriul Greciei, va începe la 11 ianuarie, informează presa greacă. Prima rundă a negocierilor, care s-au desfăşurat în noiembrie 1987, s-a încheiat fără nici un rezultat. Reamintim că premierul Andreas Papandreu a anunţat, anul trecut, că orice nou acord privind statutul bazelor americane din Grecia va fi supus unui referendum naţional în cursul acestui an.

Proiecte

Guvernul francez a supus dezbaterii Adunării Naţionale şi Senatului două proiecte de lege privind modalităţile de finanţare a partidelor politice, care vor fi examinate de sesiunea extraordinară a parlamentului ce se preconizează să aibă loc la sfîrşitul acestei luni. Se are în vedere instituirea unor restricţii la cheltuielile legate de desfăşurarea campaniilor electorale.

Vizită

Primul-ministru japonez, Noboru Takeshita, a confirmat — în cadrul unei conferinţe de presă — că va întreprinde o vizită oficială în Statele Unite, în perioada 12—15 ianuarie a.c. În cadrul dialogului pe care îl va avea cu preşedintele Ronald Reagan, vor fi abordate o serie de probleme de interes comun, în special evoluţia relaţiilor bilaterale. Astfel, principala problemă înscrisă pe agenda convorbirilor o va constitui importantul excedent japonez în comerţul cu S.U.A. În prezent, se impune o reglementare a diferendelor pe calea dialogului, a menţionat premierul nipon.

Naziști

Autorităţile judiciare din R.F.G. vor iniţia, în curînd, cercetări în cazul a 4 500 de persoane suspectate de a fi comis crime de război. Alfred Streim, şeful Biroului central pentru urmărirea criminalilor naziști, a subliniat că cercetările au fost facilitate de materialul documentar furnizat în 1986 de Naţiunile Unite, suspecţii fiind în majoritate membri ai forţelor germane de ocupaţie din Polonia şi Franţa.

Teorie

Cunoscutul explorator norvegian Thor Heyerdhal a făcut afirmaţii în sprijinul teoriei privind existenţa, într-o perioadă anterioară apariţiei deşertului Sahara, a unor lacuri şi rîuri în această zonă a continentului african. Analizînd picturile rupestre de pe platoul Tassili, situat în zona algeriană a Saharei, el a exprimat opinia că reprezentările unor ambarcaţiuni rudimentare constituie indicii ale existenţei apei în epoca presahariană din neolitic. Aceste picturi, alături de cele descoperite în Azerbaidjan, constituie cele mai vechi mărturii rupestre legate de navigaţie. Ele arată că civilizaţiile presahariene au trăit într-un mediu mult diferit de cel existent în prezent, utilizînd o varietate de mici ambarcaţiuni pentru a se deplasa pe rîuri şi lacuri.

Rubrică realizată de Mihaela Maxim

REPORTAJ PE GLOB

R. P. D. COREEANĂ

Ecluza Mării de Vest

Vasile Crișu

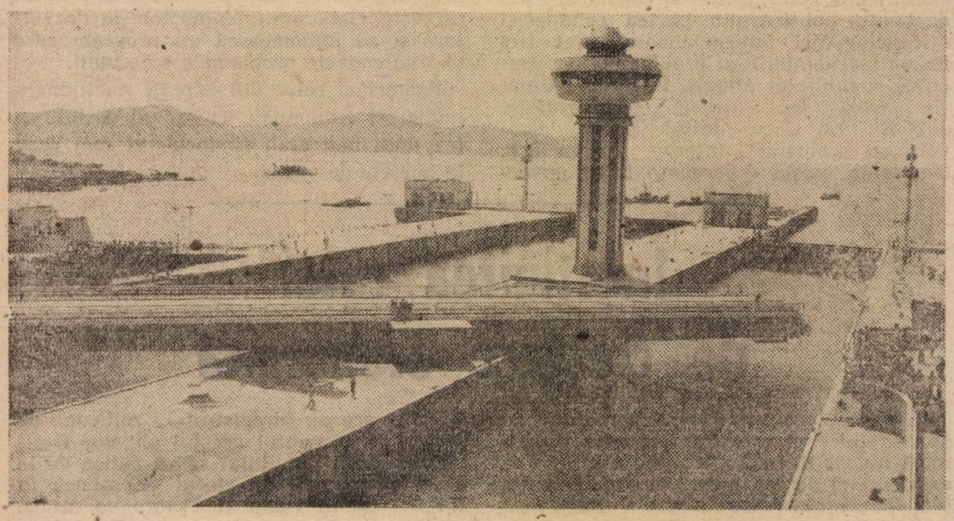

Podul mobil al Ecluzei. În turnul din planul doi al fotografiei se află dispozitivele automate de telecomandă

O stea de mare gigantică, imobilizată, pentru totdeauna, între stîncile ce mărginesc îngemănarea apelor Mării de Vest a Coreei cu cele ale fluviului Tedong.

Astfel se înfățișează ochiului structurile de beton, metal și sticlă ale Ecluzei de lîngă Nampo, construcție monumentală a anilor edificării socialiste în R.P.D. Coreeană, în a cărei complicată ecuație de cifre, ce îi raportează dimensiunile, parametrii tehnicii și caracteristicile de funcționalitate, termenul de bază îl constituie efortul eroic consacrat înfăptuirii unui proiect-unicat de deosebită însemnătate pentru ansamblul economiei naționale.

Istoria Ecluzei a început cu aproape trei decenii înaintea începerii lucrărilor propriu-zise. În aprilie 1952, cînd întreaga peninsulă coreeană continua să fie cuprinsă de flăcările războiului, fiind în joc, în urma agresiunii imperialismului american, însăși soarta patriei, eminentul conducător al poporului coreean, tovarășul Kim Ir Sen, nutrind convingerea de nezdruncinat în victorie, în viitorul socialist al națiunii libere și independente, a schițat, între alte planuri vizînd reconstrucția și dezvoltarea, și pe acela, grandios, al unirii, prin intermediul unui canal navigabil, a Mării de Vest cu Marea de Est, folosindu-se albiile fluviilor Tedong și Kimea. Primul pas avut în vedere îl reprezenta ridicarea Ecluzei de la Marea de Vest.

La 22 mai 1981, lucrările au început, Ecluza fiind inaugurată la 24 iunie 1986. În cinci ani, a fost trasată, cu utilaje, materiale și tehnică exclusiv coreene, complexa geometrie a acestei construcții, acoperind o distanță de opt kilometri. O stea de mare — cum mi s-a părut a fi — de beton, avînd desfășurate, pe colțul cel mai lung, panglicile șoselei, căii ferate și pasajului pietonal, iar dedesubt, decupate, 36 de porți pentru reglarea debitelor apelor fluviului și mării, aflate, aici, sub impactul unui puternic flux și reflux. Cînd sînt, toate, deschise, prin ele se scurg 42 000 metri cubi de apă pe secundă. Trei

Pe Ecluză au fost amenajate o cale ferată, șoseaua și pasajul pietonal

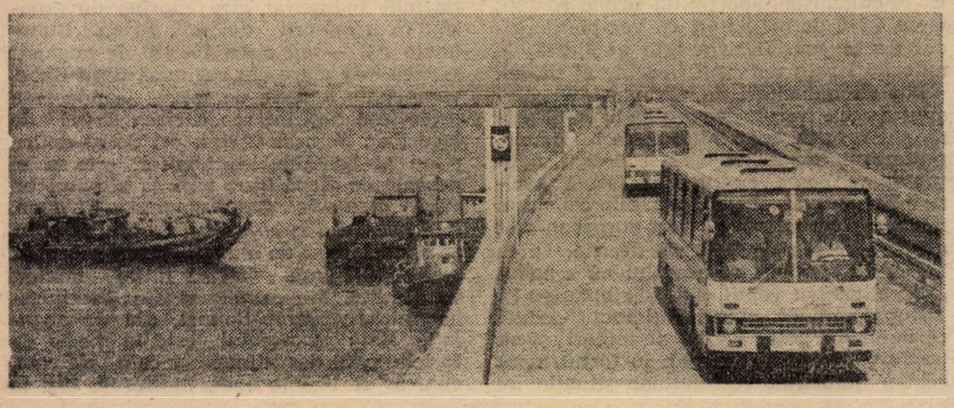

camere asigură, concomitent, trecerea dintr-o parte în alta a unor nave cu deplasamente de 2 000, 20 000 și 50 000 tone, două dintre ele, cele mai mari, frîngînd, pe baza unor comenzi automate de la distanță, suprastructura Ecluzei și transformînd-o într-un pod mobil, ce se pliază, pentru a da cale liberă navelor speciale, cu instalații dispuse pe verticală. Atunci, pentru scurt timp, circulația autovehiculelor și trenurilor este întreruptă, ea fiind reluată la revenirea podului mobil în poziția inițială. De o instalație asemănătoare dispune și camera de trecere a navelor de 2000 tone, folosirea ei fiind, însă, mai puțin frecventă, decît în cazul celorlalte. Nu au fost uitați nici... peștii. Pentru migrarea lor în apele fluviului, în perioada de depunere a icrelor, au fost construite trei canale, cu bazine largi de „acomodare" înaintea schimbării „mediului salin" cu cel „dulce" (anterior Ecluzei, apele — amestecate pe o largă porțiune — constituiau un bazin natural de acomodare, premergătoare periplului fluvial).

Se pot, firește, adăuga multe cifre ilustrînd anvergura Ecluzei, a muncii care a dus la ridicarea ei. Mi s-a spus, de exemplu, că, pe metrul pătrat de construcție, revin 3000 metri cubi de beton turnat, că, pe zi, aici erau puse în cofraje, unele pătrunzînd pînă la adîncimi impresionabile, cantități de 21 000 metri cubi de beton, că a fost necesară, în faza pregătitoare, îndepărtarea a 15 milione metri cubi de pămînt, că s-au adus, în locul lor, din diverse regiuni, peste 16 milioane metri cubi de pietriș și nisip, aceștia trasînd dimensiunea lățimii la bază — de 150 metri — și la vîrf, unde se află șoseaua, calea ferată și pasajul pietonal — de 14 metri. Mai ușor de reținut și mai plastică decît orice statistică mi s-a părut o afirmație-concluzie a gazdelor: Ecluza a însumat, ca efort și materiale, dislocarea, transportarea și refacerea, în alte forme, desigur, a cinci munți!

În ce privește însemnătatea economică a Ecluzei, se pot spune, de asemenea, multe. Ea a permis, spre exemplu, ca, la gurile fluviului Tedong, să se formeze un lac avînd o suprafață de 230 kmp. Cele trei miliarde de metri cubi de apă pe care-i conține asigură pulsația arterelor unei vaste rețele de irigații, mari întinderi de sărături existente în zonă fiind transformate, treptat, în terenuri cultivabile (într-un viitor apropiat, vor intra în circuitul agricol 300 000 ha). De asemenea, apele lacului furnizează necesarul de apă potabilă și industrială în numeroase localități adiacente. Existența lacului a făcut, de asemenea, ca temperatura undelor fluviului Tedong să se ridice, pe întregul său curs, în medie cu 4°C. Înainte de a exista Ecluza, navigația era oprită, iarna, de ghețuri. Acum, pe fluviu, navele pot circula, în siguranță, și în acest anotimp. Apoi, lacul reprezintă o imensă creșcătorie de pește, datorită căreia au sporit considerabil cantitățile din acest valoros aliment desfăcute — în stare proaspătă sau preparat — pe piața internă și la export. Mai trebuie, totodată, amintit că Ecluza a scurtat cu 200 de kilometri legătura pe șosea și pe calea ferată între Nampo și județul Hoanghenampo, că ea formează, în același timp, un eficient baraj în fața furtunilor mării, care, altădată, năpustindu-se pe gurile fluviului Tedong, aduceau, prin inundațiile provocate, pagube deloc neglijabile.

Ecluza de la Marea de Vest a Coreei. O grandioasă realizare din salba celor multe înscrise de poporul coreean, sub conducerea Partidului Muncii, pe calea edificării noii societăți, în beneficiul propriei prosperități, a înfloririi continue a patriei socialiste.

DIN LUMEA CAPITALULUI

Economia occidentală: perspective sumbre pentru 1988

Într-un interviu acordat în exclusivitate agenției *„China Nouă"*, Stephen Marris, de la Institutul pentru Economia Internațională, fost consilier economic al secretarului general al Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (O.E.C.D.), a declarat că economia mondială va fi confruntată, în viitorul apropiat, cu mari dificultăți, dacă țările cu deficite și cele care au excedente nu-și vor reajusta în mod adecvat politicile. El a apreciat că acordul realizat între Casa Albă și Congres privind problema deficitului bugetar federal a fost un „eșec total", care a provocat o mare agitație pe piața financiară.

S. Marris face parte din grupul de 33 de economiști din 13 țări, care au dat recent publicității o declarație ce recomandă principalelor țări industrializate să-și reajusteze politicile. Experții au subliniat că, în cazul în care nu se va trece la o acțiune mai hotărîtă pentru a corecta dezechilibrele existente, în următorii cîțiva ani s-ar putea înregistra situația cea mai dificilă după anii '30.

Acordul dintre Casa Albă și Congres privind reducerea cu 75 de miliarde dolari a deficitului bugetar în următorii doi ani este, în cel mai bun caz, o încercare de oprire a agravării deficitului bugetar, și nu de a-l reduce. Potrivit estimărilor, în anul fiscal 1989, deficitul se va cifra la aproximativ 190 miliarde dolari. Dacă guvernul american nu își va reduce cheltuielile, atunci „legile pieței" vor obliga sectorul particular american să-și reducă cheltuielile în funcție de venituri — iar acest fenomen are deja loc.

Cursul dolarului se află la un nivel scăzut de destul de multă vreme pentru a avea un mare impact asupra volumului fizic al importului și exportului, a menționat el, relevînd că volumul exporturilor S.U.A. a crescut anul trecut cu 16—17 la sută, în timp ce comerțul mondial, în perioada respectivă, a crescut în medie numai cu 3—4 la sută.

Dificultatea este că, pe plan intern, cheltuielile S.U.A. au crescut în același ritm cu încasările din domeniul comerțului, și, în aceste condiții, exporturile nu au putut fi sporite. „Americanii nu înțeleg încă un lucru, și anume că, dacă se folosește întreaga capacitate productivă, o devalorizare a valutei naționale nu va avea ca efect îmbunătățirea balanței comerciale dacă nu sînt reduse cheltuielile pe plan intern", a precizat Marris.

El a arătat că actuala scădere a prețurilor la petrol și combustibili ar putea oferi S.U.A. un respiro, dar lucrurile nu se vor schimba dacă nu sînt soluționate problemele fundamentale. Marris a prezentat un scenariu, potrivit căruia economia americană se va consolida timp de cîteva luni, dar ulterior se va înregistra o creștere a inflației și ratei dobînzilor, ceea ce va duce la o repetare a crahului din octombrie la bursele de valori. Se prevede o prăbușire a economiei mondiale dacă principalele țări industrializate occidentale nu vor cădea de acord asupra necesității unor acțiuni politice.

Situația este foarte instabilă, a spus Marris, apreciind că s-ar putea înregistra o prăbușire catastrofală pe piață. El consideră că actuala problemă constă în lipsa de voință politică din partea conducerii diferitelor țări industrializate. „Cei trei mari" (occidentali) au problemele lor specifice, a subliniat Marris. În Statele Unite vor avea loc alegeri prezidențiale, Japonia nu face destul pentru dezvoltarea economiei interne, iar în R.F. Germania există divergențe între guvernul federal și diferite landuri cu privire la sporirea cheltuielilor pe plan intern. Marris este îngrijorat îndeosebi în legătură cu actuala situație a Sistemului Monetar vest-European, care, după părerea sa, trebuie să realizeze o reevaluare a mărcii vest-germane în raport cu celelalte valute europene. În general, consideră Marris, 1988 va fi un an foarte prost. Remarcile expertului sînt, în mare măsură, în conformitate cu avertismentele cuprinse în declarația celor 33 de economiști. Alți specialiști exprimă îngrijorări similare în ce privește actuala situație economică. La începutul acestei luni, economistul șef de la „Warton School-Chase Econometrics", L. Chimerine, a cerut unui grup de industriași să fie precauți în ce privește elaborarea planurilor de dezvoltare și să întocmească un program care să țină cont de problemele recesiunii.

Asemenea celor doi experți menționați, numeroși economiști nu exclud posibilitatea unui nou crah financiar și mai grav la bursele de valori.

Încetinirea ratei de creștere economică

În Europa occidentală, rata șomajului nu se va reduce, ci va spori. Creșterea economică nu va fi de 2,5 la sută, așa cum se estimase, ci de cel mult 2 la sută. Situația pieței valutare capitaliste a înregistrat perturbări care pun sub semnul întrebării înseși direcțiile de dezvoltare ale statelor occidentale în următoarele 12—14 luni. Acestea sînt principalele estimări privind perspectiva pe anul 1988 prezentate de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD), care include 24 de țări capitaliste importante. Raportul consideră că există slabe perspective pentru ca uriașa armată de șomeri din principalele țări occidentale să se reducă în următorii doi ani. Se așteaptă ca numărul total al șomerilor din S.U.A. și Canada, care a scăzut la 8,3 milioane în ultimii doi ani, să ajungă la 9 milioane.

Evoluțiile în țările europene membre ale OECD, care au înregistrat 19 milioane de șomeri la începutul acestui an, vor fi similare. Rata șomajului se va ridica de la 8 la 8,5 la sută din forța de muncă în R.F.G., iar în Italia și Franța va atinge 11 la sută. Se prevede ca, în Marea Britanie, numărul șomerilor să depășească trei milioane. Există temeri ca șomajul în rîndul tinerilor să crească, urmînd ca, în Italia și Spania, rata acestuia să ajungă la 40 la sută.

În ce privește creșterea economică, în eventualitatea unor condiții externe neschimbate, R.F.G., Marea Britanie și Italia vor rămîne sub nivelul de 2 la sută în 1988. Această rată scăzută va fi periclitată de uriașul decalaj al balanței de plăți a S.U.A., care va ajunge, anul acesta, la 150 miliarde dolari și de serioasele excedente ale Japoniei și R.F.G.

R.F.G. Drama șomajului în zona Ruhr

După ce concernul Krupp a făcut cunoscut că va desființa la uzinele Rheinhausen, din Duisburg, 6 000 de locuri de muncă, întreaga regiune Ruhr a început să fie zguduită de manifestații de protest — scrie, într-un recent reportaj, revista „Der Spiegel", descriind situația socială din bazinul Ruhr-ului, în urma ultimelor concedieri în industria siderurgică.

Motivul : va fi închisă uzina siderurgică Rheinhausen, aparținînd firmei Krupp; circa 6 000 de muncitori își vor pierde locul de muncă. Decizia este explicată de autorități prin deficitul bugetar al uzinei.

Mii de muncitori au organizat, la sfîrșitul anului trecut, demonstrații în 16 uzine siderurgice aparținînd firmei Krupp, protestînd împotriva acestei decizii. Situația se poate extinde în întreg bazinul Ruhr-ului. Muncitorii din cel mai mare centru siderurgic vest-european sînt afectați direct de această decizie. Circa 12 000 de locuitori ai orașului au scandat „Viitor pentru copiii din Rheinhausen !".

După anii '60, cînd, în timpul „crizei cărbunelui", peste 300 000 de mineri și-au pierdut locurile de muncă, în fostul mare centru industrial vest-german situația nu a mai fost niciodată atît de încordată. Bazinul industrial este cuprins de groază : în următorii doi ani, firma Ruhrkohle AG — cu circa 133 000 de angajați —, cea mai mare din regiunea Rhin-Ruhr, va închide o serie de mine, conducerea proiectînd desființarea a circa 25 000 de locuri de muncă. Oțelul, cel de al doilea pilon al bazinului carbonifer, este și el pe cale de dispariție : pînă la sfîrșitul lui 1989, oțelăriile Mannesmann, Thyssen, Klöckner și Krupp vor desființa circa 35 000 de locuri de muncă. Firma Klöckner — Becorit, care fabrică utilaj minier, va destitui, din uzinele ei din Recklingshausen și Castrop-Rauxel, 500 de angajați. Rata șomajului este în medie de 15,3 la sută, dar atinge și cote ridicate, cum ar fi 18,5 la sută, în Herne, 17,5 la

Manifestație la Duisburg pentru locuri de muncă

sută, în Dortmund. Zonele de nord ale unor metropole industriale din această regiune sînt amenințate de mizerie cruntă.

Începutul l-a făcut, în primăvară, firma Thyssen, cînd a anunțat că, în orașul Hattingen, unde fiecare al treilea loc de muncă depindea de firma respectivă (orașul are circa 60 000 de locuitori), a închis aproape întreaga uzină, iar la Oberhausen un laminor. Au fost desființate, în total, circa 8 000 de locuri de muncă. După 1980 în bazinul Ruhr, circa 65 000 de siderurgiști și-au pierdut locurile de muncă.

Dezastrul oțelului este amplificat de cel al cărbunelui. Bundestagul a hotărît să scadă prețul cărbunelui, ceea ce înseamnă, practic, pierderea a încă 30 000 locuri de muncă. Subvențiile din fondurile statului permit doar ca mina „Westfalen", de la Ahlen, să lucreze pînă în 1992. O altă mină din Aldenhoven va fi închisă, iar muncitorii urmează să treacă, teoretic, la Ruhrkohle AG, dar nimeni nu știe ce vor face de fapt și dacă vor fi angajați.

În bazinul Ruhr sînt înregistrați 289 500 de șomeri, mai mulți decît în landurile Renania -Palatinat, Saar și Schleswig-Holstein la un loc. Majoritatea și-au pierdut locul de muncă în urmă cu mulți ani, ceea ce face ca ei, împreună cu familiile lor, reprezentînd aproape un sfert de milion, să trăiască la limita sărăciei. Nouă din cele unsprezece orașe mari ale regiunii industriale au avut de suferit din cauza deficitului bugetar. Victimele sînt săracii, bătrînii, imigranții și copiii. Creșterea masivă a șomajului grevează asupra bugetului social. Sărăcia a devenit o problemă de structură, declara Kurt Busch, director al administrației orașului Essen ; circa 9—15 la sută din locuitori trăiesc numai din ajutor social.

Cel mai mare centru — Duisburg — a plătit, în 1986, peste 260 milioane mărci ajutoare sociale (cu aproape 200 de milioane mai mult, decît în 1978). Săptămînalul social-democrat „Vorwärts" scria: „Sărăcia în zona industrială atinge dimensiuni dramatice". La Dortmund, numărul celor ce au drept la ajutor social s-a triplat după 1983.

Decăderea începe odată cu pierderea locului de muncă ; după aceea apar toate complicațiile : ratele nu mai pot fi plătite, chiria și lumina rămîn neachitate. Urmează, deseori, destrămarea familiei ; de pildă, la Essen numărul divorțurilor s-a triplat în ultimii zece ani.

Toată regiunea începe să fie marcată de ruină : hale abandonate, mine părăsite, vagoane în paragină — rănile decăderii industriale sînt din ce în ce mai numeroase. Declinul a început la mijlocul anilor '50, cînd au fost închise 110 mine, iar numărul minerilor a scăzut de la 494 000 la 118 000. În anii '60, circa 60 la sută din cei apți de muncă lucrau în sectorul minier, astăzi abia fiecare al treilea. La fel de dramatic este și declinul industriei oțelului ; concernele Mannesmann Hoesch, Klöckner, Thyssen și Krupp au desființat 60 000 de locuri de muncă după 1980, dar perspectivele sînt mult mai drastice.

Desființarea locurilor de muncă în industria oțelului și a cărbunelui afectează și celelalte ramuri. De pildă, fiecare loc de muncă desființat în aceste două ramuri înseamnă dispariția unui alt loc de muncă. La uzinele AEG-Kanis din Essen, producătoare de generatoare, sînt periclitate 300 de locuri de muncă, iar la întreprinderea din Bochum, a concernului Klöckner-Humboldt-Deutz, vor fi desființate de asemenea 300 de locuri de muncă.

Toate inițiativele de a menține și refa ce locurile de muncă au eșuat. Unele din ele vizează transformarea minelor în locuri de depozitare a reziduurilor industriale, dar oricare va fi soarta lor, problema șomajului rămîne de nerezolvat. Zona Ruhr-ului nu este singura regiune industrială din lume care a ajuns în stadiul de ruine : Lorena franceză, Midlands din Marea Britanie au devenit, de multă vreme, regiuni mizere. Creatorii și ucigașii lor nu au găsit răspunsul la întrebarea „Ce va fi după aceea ?"

Europa occidentală. „Declin demografic, declin economic"

Capacitatea economică a națiunilor occidentale poate fi afectată de dezagregarea structurilor familiale și, în același timp, de inversarea piramidei vîrstelor. Este, aceasta, concluzia unui articol publicat de „L'Express", din care reproducem următoarele :

Scăderea natalității este însoțită de subminarea unităților familiale, deci de o pierdere a coeziunii sociale, ceea ce tinde să diferențieze foarte mult societățile europene de minoritățile etnice asiatice sau nord-africane instalate de curînd în Europa sau în America de Nord. În societățile occidentale, asistăm din ce în ce mai mult la o destrămare a structurii sociale, exprimată prin variația rapidă a unei întregi serii de indicatori : reducerea numărului căsătoriilor, înmulțirea numărului divorțurilor, creșterea ponderii familiilor solitare (unipersonale) — dominantă deja, din punct de vedere numeric, în unele societăți nordice. Aspectul societății de mîine, va fi, deci, mai complex și ne putem teme de o fragilizare a structurii colective : pierderea coeziunii sociale extinderea singurătății și unele sindromuri care rezultă din aceasta (depresiune, pierderea simțului solidarității, teamă de viitor). Dinamismul corpului social, capacitatea de creație și de adaptare riscă să scadă.

Subfecunditatea poate acționa mai direct asupra economiilor. Ea compromite reînnoirea unor profesiuni în care recrutarea este, în cea mai mare parte, ereditară din punct de vedere social și în care natalitatea a devenit foarte scăzută (agricultori sau mici meseriași, de exemplu). Dar această evoluție pune sub semnul întrebării perspectivele de bunăstare ale generațiilor viitoare. Răsturnarea structurilor demografice are consecințe ce nu pot fi ignorate, chiar dacă depășec un termen scurt sau mediu, situîndu-se la distanță de cîteva decenii.

Subfecunditatea creează o serie de riscuri :

— *încetinirea ritmului introducerii progresului tehnologic în economie.* În cadrul populației în descreștere scade viteza de reînnoire a populației active. Metodele de producție se transformă, în mare parte, datorită generațiilor tinere, pregătite în domeniul tehnicii de vîrf. Prezența unor generații numeroase de muncitori vîrstnici — ale căror cunoștințe și practici sînt, în acest domeniu, depășite, dar care rămîn din punct de vedere ierarhic dominante — nu favorizează schimbările ;

— *scăderea treptată a ponderii populației active tinere.* Acest proces va începe în anii '90. Într-o primă etapă, el poate contribui la reducerea șomajului, dacă, cel puțin, paralel, cererea nu slăbește. Pe termen mai lung, diminuarea fluxului noilor veniți pe piața muncii va tinde să limiteze flexibilitatea și mobilitatea mîinii de lucru : tinerii sînt cei care se adaptează și se deplasează cel mai ușor. Împuținîndu-se și fiind mai bine pregătiți, ei ar trebui să manifeste pretenții mai mari în ce privește salariul ;

— *sporirea numărului de persoane în vîrstă.* Umflarea vîrfului piramidei vîrstelor ar trebui să ducă la o creștere a costului indirect al muncii, prin majorarea ratelor de cotizație la asigurări sociale pentru bătrînețe și sănătate. Acest fenomen trebuie să se producă începînd din anii 2005—2010 și pînă prin anul 2030 ; el va fi cu atît mai greu de organizat, cu cît natalitatea actuală și viitoare vor fi mai scăzute.

Ne putem întreba dacă, față de restrîngerea pieței lor interne, țările industrializate nu vor fi constrînse să exporte mai mult, și deci să facă față unei concurențe sporite. Dar, din motivele arătate mai sus, competitivitatea lor va manifesta o tendință de scădere. Procesul nu va fi uniform, ci inegal, potrivit gradelor de evoluție demografică și, firește, condițiilor economice proprii diferitelor țări : Statele Unite și, fără îndoială, Canada par să fie mai bine plasate decît Europa și chiar decît Japonia. Toate aceste țări sînt, totuși, handicapate, deși în mod diferit, în fața concurenței altor țări industrializate. Asemenea situații riscă să agraveze tensiunile și să incite, cel puțin unele țări, la repliere și la protecționism.

Un studiu al S.I.P.R.I.*) despre cursa înarmărilor

Salutînd tendințele pozitive înregistrate în ultima vreme în tratativele de dezarmare, între care recentul acord între Uniunea Sovietică și S.U.A. privind eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune și operativ-tactice cu baza la sol din Europa și Asia, ce constituie un prim pas concret pe calea spre reducerea și, apoi, eliminarea tuturor armelor nucleare, România s-a pronunțat, totodată, pentru *o abordare nouă* și o *înțelegere mai complexă* a factorului militar și implicațiilor acestuia în lumea contemporană, relevînd necesitatea unei *noi gîndiri politice* în contextul existenței armelor nucleare.

Mulți oameni de știință și analiști ai evoluției mediului strategic internațional sînt de părere că securitatea internațională și stabilitatea strategică se află în fața unor noi și deosebit de periculoși *factori destabilizatori* ce trebuie contracarați *printr-o schimbare profundă a mentalității politice* actuale în materie de asigurare a securității naționale și internaționale. Vom analiza, în continuare, o foarte recentă lucrare apărută sub egida cunoscutului institut de cercetări *„Stockholm International Peace Research Institute — „The Uncertain Course. New Weapons Strategies and Mind-sets"* („Cursa incertă. Strategiile noilor arme și percepțiile asupra lor"), Oxford University Press, 1987, editată de Carl G. Jacobson, profesor de studii strategice la diferite universități din S.U.A. și Canada. Lucrarea conține studiile mai multor profesori și cercetători din S.U.A., Anglia, Canada și Suedia, consacrate analizei evoluției armelor bazate pe noi tehnologii și tehnologii „exotice", strategiilor generate de acestea și impactului lor în planurile strategice internațional și al controlului armamentelor.

Într-adevăr, o adevărată „cutie a Pandorei" amenință să scoată la iveală noi tipuri de arme, noi sisteme și doctrine strategice, noi teorii privind desfășurarea ostilităților, generînd o cursă de amploare, stimulată de miturile „performanței", „securității totale", „invulnerabilității", „supremației tehnologice". Nu puțini strategi și cercetători occidentali din domeniul militar au fost cuprinși de febra unui entuziasm fără margini, născut și alimentat de performanțele fără precedent ale armelor bazate pe noi tehnologii și tehnologii „exotice", pe noi legi ale fizicii. Susținătorii Inițiativei de Apărare Strategică (S.D.I.), „cea mai orgolioasă și dramatică" ambiție a Administrației S.U.A., fac o propagandă largă diferitelor componente ale sistemului de apărare spațială — lasere cu raze X, lasere chimice, tunuri cu particule accelerate de înaltă energie, rachete antibalistice cu viteze hipersonice, sateliți sofisticați de observare și de comunicații, stații spațiale de luptă.

Asociată, în general, cu cercetările și experiențele legate de S.D.I., proiect lansat în primăvara lui 1983, istoria armelor bazate pe noi tehnologii și tehnologii „exotice" este mai veche. Programele de cercetări, experimentări, producție și desfășurare a noilor tipuri de arme se dezvoltă, de multe ori, independent și în afara unor „rațiuni strategice". Literatura de specialitate este plină de exemple de arme a căror fabricare continuă să fie finanțată automat, după ce s-a depășit un anume stadiu al cercetării și au fost întrevăzute „performanțe semnificative" din punct de vedere militar. În nestăvilita goană după „performanță" este scăpat din vedere faptul că un război, chiar și „limitat", purtat cu arme moderne, ar fi catastrofal!

Dacă, din punctul de vedere strict al „eficacității", noile arme sînt apreciate ca avînd consecințe „revoluționare" pe plan militar, în ceea ce privește doctrina militară și modul de desfășurare al operațiunilor, efectele pot fi dramatice și greu de prevăzut. Ele pot exercita, de asemenea, o influență deloc neglijabilă asupra intereselor politice majore ale statelor și comportamentului lor pe arena internațională.

Cercetarea științifică relevă următoarele tendințe principale în dezvoltarea tehnologiilor noi militare : *accentuarea miniaturizării și îmbunătățirea eficacității;* sînt produse *arme plurifuncționale,* capabile să transporte încărcături nucleare și clasice, să îndeplinească misiuni strategice sau tactice, să utilizeze lansatoare variate amplasate pe sol, pe vehicule terestre, pe nave sau avioane ; *perfecționarea tehnicilor de obținere de informații, de prelucrare a datelor și de comunicare* la mari distanțe ; *dezvoltarea tehnologiilor „exotice"* — lasere cu raze X, lasere chimice, arme cu plasmă, tunuri cu particule accelerate de înaltă energie.

Spectaculoase progrese au fost realizate în toate marile domenii ale tehnologiei militare, de la explozibili și motoarele rachetelor, la sistemele de ghidare precisă la țintă și bruiere a interceptiei și pînă la perfecționări ale rampelor de lansare și sistemelor de comunicații, comandă și control ale operațiunilor militare.

Fără îndoială, una dintre „vedetele" în materie de noi arme sînt rachetele de croazieră apărute ca urmare a depășirii unor dificultăți tehnice la sfîrșitul anilor '70. Ele s-au dezvoltat rapid în anii '80, datorită unor importante avantaje, între care costul relativ scăzut, o precizie sporită, putința de a fi lansate de pe sol, vehicule terestre, nave sau avioane, dispun de echipamente pentru identificarea țintelor și evitarea interceptării și pot fi folosite cu mare eficacitate pentru distrugerea unor obiective bine apărate și greu de atins cu alte arme. La „performanțele" enumerate se adaugă faptul că pot fi dotate cu explozibili clasici sau nucleari, iar distanța de zbor — pînă la 5 000 km — le permite să fie folosite atît pentru misiuni tactice, cît și strategice.

Toate aceste „calități", din punct de vedere militar, fac însă din rachetele de croazieră arme profund destabilizatoare ale mediului strategic internațional. Rapida lor integrare în forțele armate terestre, navale și aeriene conduce la proliferarea posibilităților de declanșare și escaladare a conflictelor.

Principalul pericol al dezvoltării și amplasării armelor bazate pe noi tehnologii, putînd îndeplini misiuni multiple, cu încărcături clasice sau nucleare, miniaturizate și greu de depistat, foarte mobile, este acela al *creării iluziei unui control sporit al desfășurării ostilităților,* cînd, în fapt, acesta va deveni mult mai dificil. Paradoxul anilor '90 va fi, estimează specialiștii, faptul că, odată cu creșterea preciziei și perfecționarea tehnologiilor de comandă, control, comunicații și de culegere de informații, *conflictele vor fi mai greu de controlat.* Cercetarea științifică a evidențiat faptul că se pune, cu prea mare ușurință și în mod greșit, semnul egalității între posibilitățile (într-adevăr extraordinare) de „urmărire" a desfășurării ostilităților și capacitatea de a le „controla". Astfel, se uită că utilizarea armelor cu dublă capabilitate (clasică și nucleară) va crea situații fără precedent în ceea ce privește reacția adversarului la diferitele nivele ale unui conflict. Așa, de exemplu, este greu de crezut că distrugerea unei uzine nucleare a adversarului cu o încărcătură clasică nu va fi considerată ca o măsură de escaladare majoră generînd un răspuns cu arme nucleare și, drept consecință, un război nuclear total. De altfel, doctrina strategică a forțelor navale ale S.U.A. consideră drept „ținte legitime" submarinele inamice dotate cu rachete balistice chiar în cazul unui conflict cu arme clasice în Europa. Este lesne de presupus ce s-ar întîmpla într-un asemenea caz!

În opinia unor cercetători cu reputație, noile tehnologii în materie de armamente *ar exercita un „efect de compresie" asupra diferitelor stadii ale unui conflict,* ceea ce ar avea drept rezultat o escaladare rapidă a ostilităților către un război nuclear total. Analizarea mai atentă a efectelor tehnologiilor de ghidare precisă la țintă (preconizate a întări capacitatea de descurajare) a evidențiat „efectul de bumerang" (cu cît țintele sînt lovite mai precis și au o valoare mai mare pentru adversar, cu atît riposta acestuia va fi de mai mare amploare) care reduce substanțial posibilitatea de control a crizelor, dînd cale liberă escaladării nelimitate.

Nici armele bazate pe tehnologii „exotice" — incluse în S.D.I. și prezentate ca avînd un rol „exclusiv" de apărare prin distrugerea rachetelor balistice intercontinentale ale atacatorului în fazele ascensională, postascensională, în faza de zbor (și mai puțin în faza terminală) — nu pot fi absolvite, la o analiză serioasă, de capacități ofensive, ele putînd distruge, cu mare precizie și eficacitate, ținte situate la sol sau sateliți de observare și comunicație ai adversarului. În general, dezvoltarea unor noi tipuri de arme, greu de categorisit potrivit normelor în vigoare, va face dificilă realizarea unor acorduri privind controlul armamentelor (și așa îngreunat de percepțiile diferite ale statelor asupra categorisirii armelor existente).

Și pe un plan mai larg, efectele aplicării noilor tehnologii în materie de arme pot fi neașteptate și indezirabile. Mulți oameni de știință americani consideră că optica actualei Administrații a S.U.A., potrivit căreia dezvoltarea și desfășurarea armelor bazate pe noi tehnologii va permite obținerea de avantaje unilaterale, creează un precedent periculos și dificultăți unei viitoare Administrații (care ar putea avea alte concepții asupra acestor aspecte), limitîndu-i posibilitățile de stopare a cercetărilor, de dezvoltare și amplasare a noilor arme. Exacerbarea performanțelor noilor sisteme de arme, preconizatul „boom" economic rezultat din dezvoltarea lor și perspectivele reinstaurării supremației tehnologice a S.U.A. față de Japonia și Europa occidentală pot deveni resorturile unor presiuni irezistibile pentru politica militară a noii Admi-

*) Institutul internațional pentru cercetări în domeniul păcii, de la Stockholm

nistrații americane. Critici îndreptățite sînt aduse Inițiativei de Apărare Strategică și din punct de vedere strict doctrinal. Astfel, considerarea sa ca o „ultimă mișcare" în „jocul strategic" al superputerilor nu va face decît să provoace contramăsuri corespunzătoare, *mărind pericolul confruntării.* Motivele invocate mai sus, alături de altele, fac pe tot mai mulți oameni de știință și conducători politici lucizi să aprecieze că impulsurile către o amplă dezvoltare a noilor tehnologii militare *trebuie puse sub controlul deciziei politice,* în așa fel încît ele să nu degenereze într-o bulversare ireversibilă a securității internaționale. Cu cît mai devreme va fi făcut acest lucru, cu atît mai eficient va fi stopată declanșarea unei noi curse a înarmărilor.

Relația strategie-securitate-computerizare face obiectul cercetărilor de mai mulți ani la Stockholm International Peace Research Institute (S.I.P.R.I.). Analizînd sistemul de apărare spațială (S.D.I.), în componența căruia intră o multitudine de sisteme computerizate, autorii volumului citat consideră că atenția principală este concentrată asupra tehnologiilor de fabricare a unor arme care să poată asigura o eficacitate de peste 90 la sută ! Se acordă, însă, mai puțină atenție „arhitecturii sistemului" în ansamblul său. Or, elementele sistemului S.D.I. sînt constituite dintr-o largă varietate de senzori, sateliți de observare și comunicații, foarte fragili și care vor constitui primele ținte într-un conflict. În această situație, platformele spațiale de luptă vor trebui să acționeze fără un control deplin, deși întreg sistemul este proiectat să funcționeze, într-o largă măsură, sub controlul automat al computerelor. Iată de ce, consideră specialiștii, în analiza „arhitecturii sistemului" nu poate fi omisă luarea în considerare, cu prioritate, a limitelor computerelor. Pentru a ilustra marea complexitate a sistemelor computerizate ale S.D.I. este suficient să luăm un singur exemplu : în timp ce codul computerizat al rachetelor ABM aflate în dotarea forțelor armate americane cuprinde un milion de linii, codul computerizat al rachetelor ABM cu care va fi dotat S.D.I. (mult mai mici și mai compacte) va însuma de 10 ori mai multe linii ! De altfel, mulți oameni de știință americani consideră S.D.I. drept „o iluzie nerealizabilă", „o modalitate de a deturna fonduri pentru cercetări militare, cîtuși de puțin defensive".

O situație specială este creată de sistemele în care computerele sînt folosite pentru dirijarea unor operațiuni atît de rapide, încît omul nu are cum interveni, cea mai mică eroare putînd conduce la consecințe foarte grave, iremediabile. Un exemplu semnificativ de eroare cu consecințe greu de evaluat a fost furnizat de o lansare spațială comună americano-vest-europeană, în timpul căreia punctul (cu valoare de virgulă în sistemul numeric american) a fost „confundat" cu virgula din sistemul numeric european. Este lesne de imaginat ce consecințe dezastruoase ar fi avut o asemenea eroare într-o bătălie reală !

Un mare pericol planează asupra perspectivelor asigurării securității în condițiile introducerii așa-numitelor „cîmpuri automate de luptă", cea mai mică eroare a computerelor putîndu-se repercuta rapid asupra stabilității unor regiuni întregi și securității internaționale, în general. Pericolul unui război prin accident trebuie luat în considerare în modul cel mai serios, avertizează oamenii de știință, dat fiind că, într-un conflict izbucnit din eroarea unui simplu sensor, militarii își vor concentra atenția *doar* asupra măsurilor de ripostă cele mai eficiente. Or, aceasta va stimula escaladarea rapidă a ostilităților. Deși, la nivel strategic, mecanismele de control par relativ mai sigure, riscurile unui război prin accident nu sînt de neglijat nici la acest nivel, așa cum au demonstrat falsele alarme ale sistemelor americane de alarmă avansată, induse în eroare de banale stoluri de păsări în al căror penaj vîntul depusese pulberi metalice dintr-o zonă cu bogate zăcăminte metalifere...

Primejdiile care însoțesc sistemele automate și utilizarea pe scară largă a computerelor în sistemele strategice (așa cum preconizează S.D.I.) se cer judecate după o scală nouă de apreciere, avîndu-se în vedere că fragilitatea elementelor componente și cresculta „disponibilitate" pentru deschiderea focului la „ordinul" computerului vor contribui la diminuarea securității internaționale în situații de criză.

Opiniile oamenilor de știință converg în a considera că *atitudinea* față de schimbările tehnologice în materie de armamente constituie un factor de primă importanță pentru menținerea stabilității internaționale și instituirea unui nou regim al controlului armamentelor. Se impune stabilirea, cît mai repede cu putință, *a unor reguli de comportament* al statelor în condițiile existenței unui mediu strategic complex în care existența unor arme noi, cu multiple funcții, va face confuze granițele tradiționale dintre diferitele categorii de arme. Pentru participanții la viitoarele negocieri de dezarmare, distincția între armele tactice și cele strategice, ca și cea între armele clasice și cele nucleare, va fi foarte dificilă, putînd constitui un „obstacol insurmontabil". De asemenea, asimetriile existente între tipurile de armamente ale părților la negocieri se vor accentua odată cu creșterea adversităților legate de acestea. Astfel, arme precum laserele și tunurile cu particule accelerate pot demonstra o mai variată potențialitate decît cea preconizată inițial. Un alt aspect, profund afectat de noile tehnologii și tehnologiile „exotice", este cel al verificării înțelegerilor convenite, aspect ce va deveni din ce în ce mai greu de negociat. Concluzia cercetătorilor este că noile tehnologii și tehnologiile „exotice" vor mina mai adînc procesul de negociere a dezarmării decît au făcut-o avansurile tehnologice ale anilor '70. Un alt impediment major va fi acela al stabilirii *tipurilor de limitări* ce vor trebui impuse (date fiind greutățile ridicate de identificarea acelor tehnologii și sisteme de arme mai puțin nocive pentru securitatea și stabilitatea internațională). O distincție clară între tehnologiile „maligne" și cele „benigne" va fi handicapată de multiplele funcții ce pot fi îndeplinite de noile arme.

Controlul armamentelor va fi grevat și de problemele puse de alegerea activităților ce vor trebui prohibite din lanțul cercetare, testare, producție și amplasare, ca și de dificultatea stabilirii modalităților de verificare a restricțiilor asupra cărora s-a căzut de acord.

Date fiind obstacolele enumerate mai sus și altele asemenea ce vor însoți producerea și amplasarea armelor bazate pe noi tehnologii, problema majoră rămîne cea a *atitudinii factorilor politici* față de acestea. Un entuziasm nereținut ar putea conduce, pe termen lung, la *o deteriorare fundamentală a mediului strategic internațional,* în timp ce o atitudine rațională va contribui la reafirmarea și întărirea prevederilor Tratatului A.B.M. și ar putea face posibilă *crearea unui forum internațional,* așa cum susține România, cu participarea tuturor statelor interesate, care să adopte măsuri concrete privind dezarmarea, avînd, drept țel final, realizarea dezarmării generale și totale sub un control strict internațional.

Oamenii de știință sînt, în cvasitotalitate, de acord că, chiar în epoca nucleară, *există o bază reală pentru o „securitate reciprocă"*, dacă (indiferent de dorințele unor grupuri) se au în vedere reținerea reciprocă, precum și necesitatea unei largi cooperări în domeniul dezarmării, fără de care nu poate fi prevenită izbucnirea unui război mondial și apărată supraviețuirea omenirii.

Cu atît mai condamnabile apar tendințele de „reîncarnare" a ideilor lansate în perioada „războiului rece" și a credinței că securitatea națională și cea internațională pot fi asigurate prin intermediul puterii și al performanțelor noilor tehnologii în materie de arme, cu cît analiza lucidă a tuturor factorilor implicați relevă, indubitabil, că un conflict desfășurat cu arme moderne ar evolua rapid într-un cataclism nuclear. Nici continuarea unor relații în care perioadele de cooperare să alterneze cu cele de criză nu poate conduce la prezervarea securității pe termen lung. Semnificativă pentru o asemenea ipostază este teoria „riscurilor cumulate", potrivit căreia, cu cît sînt acumulate mai multe riscuri, cu atît crește probabilitatea unui dezastru. Toți cei care sînt partizanii strategiei „controlării" unei crize majore în era nucleară, sînt de părere analiștii lucizi, ar putea deveni ei înșiși victimele unei asemenea încrederi.

Alături de alți oameni de știință din lumea întreagă, autorii volumului *„Cursa incertă. Strategiile noilor arme și percepțiile asupra lor"* își exprimă convingerea că drumul spre asigurarea securității, atît la nivel național, cît și internațional, implică *schimbări profunde de mentalitate,* uneori mai greu de realizat decît dezvoltarea noilor tehnologii. Sînt convingeri convergente cu poziția exprimată consecvent de România, de președintele Nicolae Ceaușescu, privind *necesitatea unei abordări noi* a realităților militare ale epocii nucleare, a unei analize mai complexe a factorului militar și impactului său asupra relațiilor internaționale, și a eforturilor de întărire a securității și păcii în lume.

Leon Talpă

Hotărîrea popoarelor de a nu precupeți nici un efort pentru instaurarea unui climat de pace și dezarmare, în întreaga lume, a fost relevată în cursul unor mari demonstrații

Opoziție crescîndă față de prezența bazelor militare americane pe teritorii străine

Sub presiunea, tot mai puternică, a opiniei publice din țările respective, bazele militare americane de pe teritoriile mai multor state — europene și asiatice — fac obiectul unor negocieri intense și anevoioase. Este vorba mai ales de Spania, Grecia, Filipine, pe teritoriul cărora se află puncte de puternică implantare militară americană. Într-un moment politic internațional, în care imperativul dezarmării, al realizării încrederii între state, al edificării unei autentice securități întemeiate pe principii noi de relații se impune cu tot mai multă vigoare, se afirmă, la fel de puternic, conștiința că instalațiile militare aflate pe teritoriile altor țări reprezintă, de fapt, „corpuri străine", lezînd prerogativele inalienabile de suveranitate și independență, elemente ale unei politici anacronice, contravenind tendințelor spre destindere, raporturi de colaborare egală, fără presiuni și ingerințe străine.

SPANIA. Negocieri sub presiunea protestului popular

„SINGURUL AVANTAJ pe care Torrejonul l-a avut de pe urma bazei aeriene este — relatează într-un comentariu revista americană «Time» — pista de carting pe care americanii au construit-o aici. Altminteri, prezența americană a însemnat doar zgomot permanent, chirii și prețuri mai mari și riscul evident de a ne cădea un avion în cap", afirmă cu năduf Pepe Pina, primarul din Torrejon de Ardoz, o suburbie industrială a Madridului.

Sentimentele ostile ale primarului Pina sînt larg împărtășite de compatrioții lui. În apropierea pieței centrale din Torrejon, pe o pancartă scrie, cu litere foarte mari, următoarele : „Yankeii să plece de pe străzile Torrejon-ului". Recent, o mulțime estimată la 70 000 persoane a scandat lozinci antiamericane în cursul unui miting, care s-a desfășurat în Plaza Colon din Madrid, în cadrul celei de-a doua demonstrații consecutive organizate împotriva celor patru baze strategice și a altor instalații militare americane de pe teritoriul spaniol, arată „Time", care relatează în continuare :

Vehementele proteste populare au constituit preludiul rundei de negocieri care s-a desfășurat de curînd la Madrid între reprezentanții guvernului socialist al premierului Felipe Gonzalez și diplomați de la Washington. Obiectivul negocierilor : depășirea impasului, care durează de peste un an, cu privire la viitorul celor patru baze strategice și al altor instalații militare pe care Statele Unite le mențin în Spania de 34 de ani. Negocierile nu au reușit să soluționeze impasul. Încă înainte de începerea lor, guvernul Gonzalez anunțase că, dacă acestea vor eșua, va notifica Statelor Unite că acordul de apărare bilateral cu privire la bazele militare nu va mai fi înnoit în mod automat. Așa s-a și făcut. Este pregătit, deci, terenul ca actualul acord să expire în mai 1989. În centrul disputei se află cererea spaniolilor ca americanii să retragă Corpul 401 de aviație tactică, format din 72 de avioane F-16, cu baza la Torrejon, care reprezintă ultima forță de atac din extremitatea de vest a flancului de sud al N.A.T.O. Dacă S.U.A. continuă să respingă această cerere, oficialitățile spaniole au lăsat clar să se înțeleagă că guvernul Gonzalez va denunța acordul de apărare bilateral. Denunțarea acordului ar însemna că, în afară de Torrejon, ar fi, de asemenea, desființate marea bază aeriană de la Zaragoza și baza aeriană de mai mică amploare de la Moron, lîngă Sevilla. Cea mai mare lovitură pentru interesele strategice ale S.U.A. ar fi, însă, pierderea bazei de submarine și aprovizionare navală de la Rota, de pe coasta Atlanticului.

Nu numai în Spania, ci și în celelalte țări din flancul de sud al N.A.T.O. problema menținerii bazelor militare americane este pusă serios în discuție. „Nu putem accepta o situație ce nu corespunde înțelegerilor scrise", a avertizat primul ministru portughez care s-a ferit să ofere refugiu militarilor americani în Portugalia, în cazul în care ar pierde bazele din Spania.

În același timp, la Atena au început, de asemenea, negocieri americano-elene în legătură cu încheierea unui nou acord privind bazele militare. Oficialitățile guvernamentale prezic că discuțiile vor fi îndelungate și anevoioase.

În Spania, disputa se desfășoară în principal pe terenul politic și strategic, mai degrabă decît pe teren economic. Cererile pentru încheierea unui nou acord au la bază referendumul din martie 1986, organizat de guvernul Gonzalez în problema apartenenței Spaniei la N.A.T.O. Confruntat cu o problemă națională, Gonzalez — care este în favoarea rămînerii țării sale în N.A.T.O. — a făcut campanie în favoarea unui „da" la referendum, în schimbul promisiunii că Spania va rămîne liberă de arme nucleare și independentă de Comandamentul N.A.T.O. și că forța de 12 000 militari americani din țară va fi semnificativ și treptat redusă, odată cu bazele. Voturile favorabile la referendum au fost predominante : 52,5 la sută din sufragiile exprimate. Acum spaniolii susțin că apartenența lor la N.A.T.O. trebuie să le aducă, în schimb, cel puțin un gest din partea americanilor în sensul reducerii prezenței lor militare, începînd cu avioanele F-16.

Aspect din timpul uneia dintre demonstrațiile ce au avut loc pe străzile Madridului, ca și în alte localități spaniole, împotriva N.A.T.O. și a prezenței bazelor militare americane

„Sindromul spaniol" în Grecia

DUPĂ Spania, Pentagonul a început să aibă „dureri de cap" în legătură cu viitorul bazelor S.U.A. din Grecia, relevă publicația sovietică „Novoe Vremea", care comentează :

După cum se temeau cei de peste Ocean, s-a întîmplat lucrul cel mai rău : „sindromul spaniol" s-a dovedit a fi molipsitor. După Madrid, lichidarea bazelor S.U.A. a fost cerută și de Atena. Acordul pe cinci ani privind funcționarea celor patru mari baze și a altora 20 mai mici urmează să expire la 31 decembrie 1988. Dacă părțile nu

vor încheia un nou acord, ultimul soldat american va trebui să părăsească Grecia în decurs de 17 luni, împreună cu armele nucleare amplasate la bazele S.U.A. Orice alte noi negocieri vor începe de la zero, ca și cum bazele nu ar fi existat niciodată. Și cel mai important este faptul că un eventual acord ar urma să fie confirmat de electoratul grec, în cadrul unui referendum. De notat și faptul că problema bazelor este condiționată de soluționarea unui complex de probleme legate de Cipru și Marea Egee și de garantarea frontierelor greco-turce. Demontarea celor 24 de obiective militare ale S.U.A. reprezintă pentru Pentagon o pierdere uriașă, mult mai însemnată decît bazele salè de sprijin din Pirinei. Amenințările de la Washington la adresa poziției ferme, independente a conducătorilor Greciei reflectă neputința generalilor americani și „vidul de idei" în ce privește posibilitatea de a ieși din această situație.

Amenințările nu se limitează doar la declarații. Sînt puse în acțiune tot felul de mijloace. De la sfaturile adresate grecilor de a-l înlătura pe primul ministru și de a-l înlocui cu un alt lider pînă la acuzațiile aduse Atenei că ar întreține legături cu teroriștii ; de la atîtarea conflictului greco-turc și pînă la recomandările făcute turiștilor americani să nu viziteze Grecia.

Paralel cu îngrijorarea Pentagonului ca nu cumva să piardă unul din punctele sale importante de sprijin militar, o altă problemă a fost primită cu neliniște dincolo de Ocean, și anume faptul că problema bazelor constituie un motiv pentru aliați să reevalueze o serie de concepte atlantice. Despre ce este vorba ?

La această întrebare răspund liderii greci.

„Considerăm că Marea Mediterană aparține popoarelor din această regiune. Nu dorim aici nici flote americane, și nici escadre ale altor țări. Dorim ca în bazinul Mării Mediterane să nu existe nici un fel de baze străine".

„Balcanii trebuie să devină zonă denuclearizată"...

„Grecii nu au de gînd să se împace cu politica biciului pe care încearcă s-o promoveze S.U.A."...

Cei de dincolo de Ocean sînt nevoiți să constate cu mîhnire că în felul acesta nu gîndesc numai grecii și spaniolii, dar și Europa occidentală în ansamblu. Tot mai mulți sînt cei ce înțeleg că interesele lor sînt diferite de interesele S.U.A., chiar într-o sferă atît de intangibilă în trecut cum sînt problemele securității.

MAREA BRITANIE. „Compromis pe seama suveranității"

REȚEAUA de unități militare americane controversate, care ar intra în acțiune în cazul unei crize nucleare, se desfășoară acum în Marea Britanie în 11 baze — un număr cu mult mai larg decît se estimase anterior, potrivit unor date recent publicate, conform „U.S. Freedom of Information Act", date comentate astfel de publicația britanică „The Independent" :

Prezența acestor unități — care ar urma să se ocupe de orice pierdere accidentală de material radioactiv dintr-o armă nucleară, cu pierderea sau furtul unei bombe și chiar cu mecanismele nucleare căzute în mîna vreunor teroriști — a produs deja rumoare printre membrii Parlamentului, deoarece ordinele sub care ar acționa acele unități — evident americane — indică o compromitere a suveranității britanice. Unitățile americane mai stîrnesc îngrijorare și pentru că unități similare britanice utilizează material radioactiv în timpul antrenamentelor și nu se știe dacă, în cazul americanilor aflați în Marea Britanie, asemenea materiale radioactive sînt utilizate pentru antrenamente, cum se întîmplă în Statele Unite.

Chestiunea unui posibil compromis pe seama suveranității britanice a fost ridicată pentru prima oară de ziarul „The Independent", după publicarea, în luna septembrie, a unui document al Pentagonului. În acel document se arăta că unităților americane li se cere să „restabilească controlul S.U.A." într-o zonă de accident îndată ce este posibil, „indiferent de locul accidentului".

Potrivit ultimului document, un manual operațional de 153 de pagini, al Agenției pentru Apărarea Nucleară a S.U.A., din cadrul Pentagonului, unități americane au operat în Marea Britanie cel puțin din 1978. Manualul, intitulat „1987 Nuclear Accident Response Capability Listing", a fost obținut de Andrew Burrows, un analist în domeniul armelor nucleare de la Natural Resources Defence Council, din Washington, un grup de cercetări privind mediul înconjurător.

Dl. Burrows preciza : „Aceste unități nu se găsesc numai în Marea Britanie. În total sînt 466, răspîndite în 16 țări, inclusiv în Statele Unite, dar nu avem vreo idee reală despre amploarea daunelor pe care exercițiile de antrenament cu materiale radioactive le pot aduce mediului înconjurător, ca să nu mai menționăm sănătatea celor implicați în asemenea exerciții de antrenament".

Echipele britanice care s-ar ocupa de accidentele nucleare — a aflat ziarul „The Independent" — au folosit sulfat de radiu 223, sulfat de bariu și oxid de aluminiu într-o soluție lichidă, în timpul antrenamentelor lor. Un asemenea exercițiu, la baza R.A.F. St. Athan, consta în a arunca lichidul radioactiv asupra unui avion avariat.

În Statele Unite, unde echipe britanice au participat la exerciții similare la baza forțelor aeriene Kirkland, din statul New Mexico, soluții puternic radioactive, conținînd toriu 232, sînt răspîndite pe pămînt, iar echipele, îmbrăcate în echipamente de protecție, sînt trimise să caute punctele fierbinți. Un oficial al bazei Kirkland i-a spus dlui Burrows că toriul utilizat în exercițiu a contaminat pămîntul pe o adîncime de un picior (aproximativ 33 cm). A fost utilizat toriul — a explicat oficialul — pentru că seamănă cel mai mult cu radioactivitatea uraniului și plutoniului, principalele componente ale capetelor rachetelor nucleare.

Soldații britanici au început antrenamentele în Statele Unite în 1984 și, de atunci, numărul lor a sporit, dar cifra totală nu este știută. În ce-i privește, americanii au luat parte la exercițiile britanice de antrenament, exerciții ce purtau nume foarte obscure.

FILIPINE. „Baze nedorite"

DOUĂ baze americane — cele mai mari de pe teritoriul străin — Subic Bay și Clark Fields, situate nu departe una de cealaltă pe insula filipineză Luson, au fost închise recent pentru două zile din cauza unor „aplicații de securitate". Pretextul a fost asasinarea, la sfîrșitul anului trecut, a trei marinari americani în fața porților bazei Clark — scria recent ziarul iugoslav „Politika", din care publicăm cele de mai jos :

Aplicațiile au fost apreciate ca avînd un caracter de rutină, însă recentele evenimente în jurul și în legătură cu bazele respective sînt departe de a fi obișnuite. S.U.A. și Filipinele se află în pragul începerii unor noi negocieri privind soarta acestor instalații militare după 1991, cînd expiră acordul existent. În acest sens, se observă o nervozitate de ambele părți : dilema principală este care va fi prețul militar, economic și politic al prelungirii, respectiv al anulării tranzacției existente care, din 1947, cînd marea putere și fosta ei colonie au încheiat un acord de apărare, a fost modificată de peste 40 de ori pînă acum.

Acordul precedent a fost realizat în 1983 în perioada guvernării lui Ferdinand Marcos. S.U.A. au majorat atunci recompensa — sub diferite forme — pentru durata de cinci ani a acordului, care expiră în 1988, de la 400 la 900 milioane dolari. Noul acord va fi redactat de la cap, incluzînd obligația guvernului filipinez ce decurge din prevederile noii Constituții de a obține, în acest sens, acceptul celor 24 membri ai Senatului, care, la rîndul lui, poate să propună și organizarea unui referendum.

Care va fi starea de spirit a filipinezilor dacă se va ajunge la aceasta ?

Un barometru sigur pentru aceasta nu există, însă este cert că situația de acum din Filipine este total diferită față de cea existentă în urmă cu cîțiva ani. Una dintre cele mai importante schimbări o constituie, fără îndoială, cotitura care s-a produs în tactica insurgenților comuniști, filipinezi (aproximativ 26 000 de luptători) care, pînă acum, nu i-a vizat pe americani. Recentul atentat, despre care se crede că este doar primul dintr-o serie ce va urma, vine să amintească oaspeților americani că se află pe teritoriul filipinez.

Din multe puncte de vedere bazele, sînt, deci, nedorite.

Pentru americani bazele respective au o importanță strategică cu obiectivul îndreptat spre Asia de sud-est. Subic Bay este cea mai mare bază operațională a S.U.A. în afara teritoriului lor și principalul loc de acostare a flotei a VII-a americane, care, între altele, supraveghează căile de navigație dinspre Golf spre Japonia și coasta de vest a S.U.A.

Urmează, deci, negocieri anevoioase. Președintele Aquino este, fără îndoială, preocupată de implicațiile politice — conchide publicația citată.

Revoluțiile viitorului apropiat (II)

Tendința spre miniaturizare („small is beautiful" — ce e mic e frumos — o deviză în cercetarea și în industriile de astăzi) face ca industria laserilor să intre, pur și simplu, în concurența cu microelectronica.

Folosind aceste raze de lumină monocromatice, direcționate și coerente (pe care, cu 30 de ani în urmă, le foloseau doar scriitorii de SF în povestirile lor !), laserele au intrat deja în nenumărate domenii ale vieții — folosesc la tăiatul metalelor, la măsurători cosmice, sudură, lipire, operații pe retină, butaforie, la aparatele de măsură, în holografiere, ca senzori la roboți, pentru excitat motoarele viitoarelor astronave, iar cele cu raze X — pentru un eventual „război al-stelelor" care, sperăm cu toții, nu va avea niciodată loc.

Domeniul de imediată aplicație majoră pare să fie cel al telecomunicațiilor. Industria telecomunicațiilor este, probabil, cea mai bogată industrie a momentului, beneficiile măsurîndu-se în zeci, dacă nu sute de miliarde de dolari. Cablurile telefonice instalate (cu îmbunătățirile aduse telefoniei), industria televiziunii (prin cablu, relee, sateliți — cu mii de programe, cu audiență planetară), radioul, sateliții instalați, în scopul apropierii oamenilor de pe toate continentele, contribuie serios la realizarea, poate într-un viitor mai apropiat decît credem, a conceptului de „sat planetar", atît de drag lui Marshal Mac Luhan.

Transmisia luminii laser prin fibre de sticlă (cu un fel de oglinzi — geamuri interioare, prin care lumina „curge", reflectată total) pune deja problema „concurenței" cu rețeaua de sateliți : lumina nu pierde informație, cablurile din fibre de sticlă sînt subțiri și rezistente, iar prin digitizare (transformare în impulsuri electrice), se pot, prin aceste cabluri, transmite, simultan, zeci de mii de convorbiri telefonice.

Mai mult, deoarece în microelectronică „îndesirea" circuitelor își va atinge, în curînd, limitele (curentul electric are, totuși, viteză mică față de cea a luminii, „crasstalk"-ul componentelor electronice — adică scăparea de informație către componenta vecină, prea apropiată — deteriorează mesajul) s-a pus deja problema realizării unor... calculatoare optice ! Și nu numai că s-a pus problema, ci, în două mari laboratoare, au și fost realizate primele tranzistoare fotonice, primele transfazoare, care urmează a fi încorporate computerelor optice, categoric mai rapide și cu potențial mai mare.

Dar și mai voluminoase, atrag atenția specialiștii. „Într-adevăr, mult mai voluminoase — dar, să nu uităm, tendința către miniaturizare este generală... (sau aproape generală, un contra-exemplu ar fi industria automobilelor : dacă miniaturizarea — și ieftinirea care o însoțește — ar fi existat și în această industrie, spunea profesorul Mircea Malița, un automobil ar trebui să aibă un motor cît o brichetă și să coste doar cîțiva lei...).

Industria aeronautică, în dezvoltare expansivă, are, însă, o evoluție nu către spectaculos, ci către eficiență și... bun simț. Semiesecul gigantului **Concorde** a determinat proiectanții să regîndească aeronavele viitorului. Așa au apărut aerobuzele, nave aeriene de mare capacitate, comode, dar relativ lente. O oră în plus la un traseu de 6—10 ore nu contează,

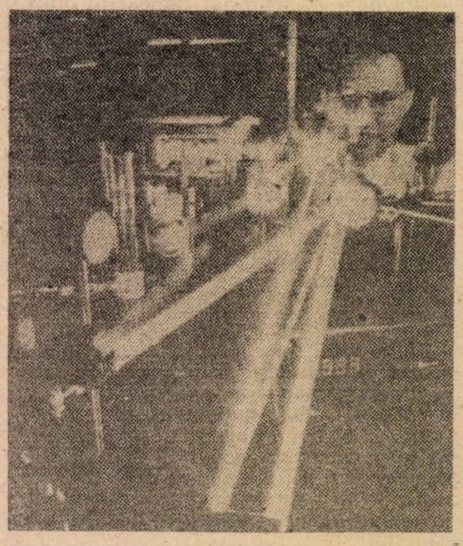

Transmisia luminii laser prin fibre de sticlă pune deja problema „concurenței" cu rețeaua de sateliți

însă, prea mult, dacă avem în vedere economia de carburant, prețul biletului de zbor și poluarea produsă de superaeronavele tip Concorde ! Așa că, în viitorul imediat, în deceniul care urmează, călătorii, ca și mărfurile, se vor „grăbi" ceva mai încet pe căile aerului. Mai încet, dar mai sigur și mai ieftin.

Industria Cosmosului. Accidentul navetei „Challenger" a demonstrat, oarecum ca și la aeronave, că nu supertehnologiile ultrasofisticate au succes sigur, ci tehnicile simple, dar perfecționate la maximum : rachetele purtătoare, aceste adevărate „bidoane" zburătoare, au, pînă la urmă, performanțe superioare avioanelor cosmice. Ca o confirmare, NASA a recunoscut avansul pe care aceste aparate

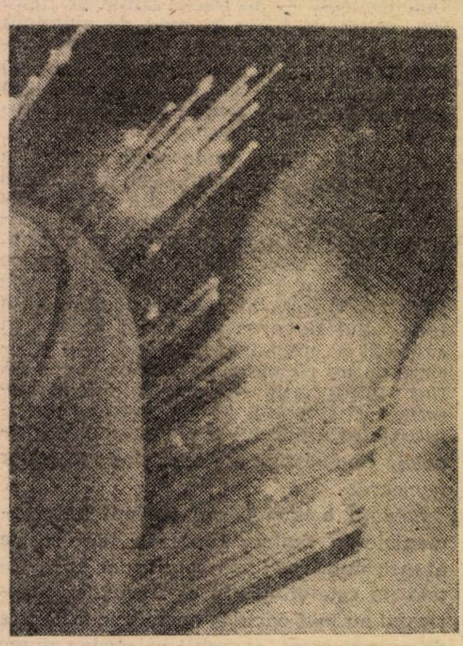

Un pumn de lumină...

de zbor în afara atmosferei l-au dat sovieticilor și s-au reprofilat, urmînd ca, în anii următori, să dezvolte o „flotă" de rachete nerecuperabile, dar sigure și ieftine. Asta nu înseamnă că avioanele cosmice de tipul navetei vor dispărea ; dimpotrivă, „Hotolul" englez (dacă va convinge guvernul britanic la investiții !), navetele sovietice și vest-europene vor „plana" în deceniul viitor în jurul Pămîntului, permițînd instalarea ori întreținerea sateliților și ridicarea de echipamente pentru viitoarele stații și laboratoare orbitale, pe care industriașii viitorului vor fabrica, ieftin, medicamente și materiale speciale.

Aceste materiale speciale, compozitele mai ales, se constituie într-un domeniu ce leagă chimia de metalurgie și siderurgie, punînd la dispoziția constructorilor folii, structuri în fagure și celulare, aliaje din polimeri metalici, „sandvișuri" etc. Ele „ușurează" aeronavele, înlocuind, cu folos, metalul din fuselaje, intră în compoziția vehiculelor (mult discutatul motor din ceramici va avea, teoretic, un randament aproape perfect — deoarece căldura nu se va mai pierde în pereții cilindrilor, pistoanelor, carcasei), betonul armat va fi folosit la pereții navelor maritime (!), hyfilul, kerbarul, teflonul intră în utilajele instalațiilor industriale.

În sfîrșit, biotehnologiile — ramura cea mai larg răspîndită în industriile anului 2001 (un om din trei va fi biotehnolog la începutul secolului viitor, afirma, recent, o cercetătoare de la CEBIOL) — cunosc deja o adevărată expansiune în viața noastră. Alături de amiciția străveche a omului cu Saccharomyces Cerevisiae sau bacteriile care fabrică berea sau iaurtul, noile tehnologii dezvoltate în ultimele două decenii permit tentative de „domesticire" a microorganismelor pe scară foarte mare. Ingineria genetică, tehnicile de clonare duc la crearea de specii și soiuri noi, chiar inventarea de noi organisme, pe care omul prezentului le folosește deja — cu teamă încă —, dar pe care omul viitorului le va utiliza curent. Vor fi puse la punct biotehnologii pentru combaterea muștei țețe, cea care, ucigînd vitele, sărăcește Africa, a gîndacului de Colorado, distrugător al cartofului, a fungilor care atacă porumbul și grîul, insecte, bacterii, microbi, chiar viruși care, corect manipulați, vor distruge dușmanii plantelor și animalelor prietene omului. Și vor spori recoltele, calitatea, rezistența lor. Drumul spre simplu, întoarcerea către natură, dar la un alt nivel, bioreactoarele în casele țăranilor mileniului al III-lea vor readuce, probabil, un lustru de societate pastorală într-o civilizație care, timp de două secole, s-a constituit mult prea mult într-o civilizație a focului și a risipei de energie.

Și, pentru că a venit vorba despre energie, și pentru că noțiunea de energie este pe buzele tuturor, știți cînd apreciau specialiștii anului 1986 că va avea loc **revoluția energetică ?** Nu mai devreme de 2030—2040, susțineau ei...

Dar, în luna ianuarie a anului 1987, doi elvețieni, Bednorz și Müller, anunță rezultate stupefiante în supraconductibilitate (domeniu vechi de exact trei sferturi de veac, legat de o proprietate cvasifantezistă a unor conductori, aceea de a-și pierde, pur și simplu, rezistivitatea în apropiere de 0 absolut : în consecință, lîngă 0^0K, de fapt între 0^0K și 4^0K, conductorii în cauză permit curentului electric să treacă fără nici o pierdere ; ulterior, s-au mai adăugat cîteva zeci de grade pe scara Kelvin, dar fenomenul a fost socotit, mai degrabă, o ciudățenie, ceva cu care nu merită să-ți pierzi vremea...). Bednorz și Müller (ajutați de japonezul Takashige), ulterior și de americanul Paul Chu, anunță, însă, că efect supraconductor se poate obține în con-

ductori ceramici, la aproape 100°K ! Iar cercetările furibunde, care au urmat, au ridicat ştacheta supraconductibilităţii către temperaturi aproape „fierbinţi“ (minus 100°K — minus 150°K), uşor, de realizat, ieftin chiar (prin înlocuirea heliului cu azot lichid în instalaţii), ceea ce promite, în cîţiva ani, energie electrică obţinută prin transformări cu randament bun şi transport fără pierderi; maşini şi aparatură electrică ieftine şi eficiente (între ele, supramagneţii pentru confinarea plasmei pentru **tokamak**-uri sau **maglev**-urile — trenurile de mare viteză cu motoare liniare). Energie din belşug pentru toată lumea, fără probleme, uşor de obţinut mai ales în zonele geografice reci — aceasta promit criogeniştii de astăzi industriaşilor apropiatei zile de mîine...

...Ce ne-ar putea aduce anul 1988, în adaus la acest torent de produse şi tehnologii noi şi puternice, cu impact asupra industriilor, asupra vieţii cetăţeanului planetar ? Greu de răspuns. În domeniul ştiinţei, riscurile unei previziuni sînt mari, chiar şi pe termen scurt. Să nu uităm, în decembrie 1986, superconductibilitatea era o legendă ştiinţifico-fantastică, iar micromecanica — un domeniu mai degrabă de basm...

Ceea ce, însă, 1988 şi anii următori vor aduce sigur va fi un nolan de transformări sociale datorate invenţiilor, inovaţiilor, creaţiilor tehnice şi descoperirilor în industrie, a acestor revoluţii care scapără în lanţ, ca un foc de artificii pe scena festivă a cîţiunii.

Transformări importante au apărut deja. Urmare a apariţiei unor noi seturi de aparate şi tehnologii de înaltă ţinută tehnică, ieftine, sigure, puţin energofage şi puţin consumatoare de materii prime, producţia industrială se separă tot mai mult de producţia de materii prime — susţine publicistul Peter Drucker ; iar automatizarea şi roboţii anemiază dependenţa industriilor de forţa de muncă, adaugă el. Se va împinge tot mai mult omul la pupitre, la mesele de creaţie, la planşetele şi display-urile de proiectare. În anii care urmează, omul va fi din ce în ce mai ocupat să gîndească...

Alexandru Mironov

• Memoria cristalelor de gheaţă

Cum pot fi reconstituite condiţiile climaterice care erau pe planeta noastră în urmă cu sute de mii de ani ? O nouă metodă, diferită de cele utilizate pînă acum, a fost pusă la punct de către o echipă a Laboratorului de glaciologie şi geofizică de la Saint Martin d'Heres, Franţa. Ea permite urmărirea temperaturii din ultimii 40 000 de ani, folosind variaţia vitezei de creştere a cristalelor de gheaţă. Acest studiu a fost efectuat pe două carote lungi de 900 m, prelevate din regiunile centrale ale Antarcticii, de către echipe sovietice şi franceze. Profilul cristalelor, în funcţie de profunzime, demonstrează o creştere regulată — pînă la 10 000 ani —, apoi o reducere importantă a vitezei de creştere între 10 000 şi 15 000 ani, în momentul ultimei glaciaţiuni. Astfel, s-a putut demonstra în mod clar, într-o regiune unde alunecarea gheţurilor nu perturbă creşterea cristalelor, că aceasta depinde de temperatura existentă în momentul formării cristalelor aproape de suprafaţă. Această „memorare“ a temperaturii trecute se conservă în timpul creşterii ulterioare a cristalelor.

Echipa franceză — arată publicaţia „La Recherche“ — a estimat, că, în timpul ultimului maxim glaciar (acum 18 000 ani), temperatura era cu 10°C inferioară celei actuale.

Această nouă metodă permite, pentru prima dată, să se verifice rezultatele obţinute pînă acum prin metoda uzuală, care consta în studierea compoziţiei izotopice a straturilor de gheaţă din calotele polare. Această proprietate fizică a cristalelor de gheaţă deschide o nouă posibilitate de reconstituire a paleoclimei globului terestru.

• Praful cosmic

Cercetători francezi şi danezi, specialişti în materie extraterestră, mai precis în micrometeoriţi — aceste corpuri celeste microscopice care dau naştere stelelor căzătoare —, au descoperit un extraordinar „laborator“ natural pentru a studia structura şi originea particulelor extraterestre : lacurile albastre ale Groenlandei. După cum se ştie, pămîntul este bombardat în permanenţă de un flux de micrometeoriţi (ale căror diametre nu depăşesc cîţiva milimetri) şi care, atunci cînd pătrund în atmosferă, formează, pentru cîteva clipe, acele trene luminoase. Praful de stele lasă urme materiale în sedimente şi ascunde vestigii ale trecutului îndepărtat al Universului. În timp ce meteoriţii provin mai ales din asteroizi, micrometeoriţii îşi au originea în comete — corpuri cereşti mai vechi, apărute odată cu sistemul solar, adică acum 4,6 miliarde de ani. Atunci cînd sosesc pe planeta noastră, aceste particule cosmice sînt foarte contaminate de praful terestru. În sedimentele marine, mai puţin poluate, s-a recoltat o particulă de praf stelar la un miliard de particule de origine terestră. Această stare de lucruri se petrece chiar şi pe calota de gheaţă a Groenlandei, unde urmele de praf stelar sînt de o sută de mii de ori mai numeroase faţă de alte sedimente. În 1984, cercetătorii francezi şi danezi au organizat expediţia denumită „Lacul Albastru“, fiind cercetată o suprafaţă de 30 kmp a gheţarului Sondrestromfiord, pe coasta vestică a Groenlandei. În perioada celor două luni ale verii arctice, apele rezultate din topirea gheţurilor se varsă în mici lacuri situate în văi. Pe fundul acestor lacuri se găsesc aşa-numitele „nămoluri negre“, în care se depune permanent o parte din praful cosmic înglobat, iniţial, în gheaţă. Echipaţi cu o serie de instalaţii speciale, simple dar eficiente, ei au aspirat praful negru depozitat pe fundul lacului, predînd laboratoarelor spre cercetare o cantitate însemnată de sedimente. Dezagregate şi decapate, aceste resturi minerale au fost cercetate amănunţit. Prima constatare, deosebit de importantă, a fost că aceste particule sînt, fără nici un dubiu, de natură extraterestră şi că ele constituie, totodată, un important pas înainte spre cunoaşterea materiei provenite din spaţiul cosmic.

• Elicele transonice

Încercările în zbor ale unui turbopropulsor cu elice transonice, denumit de americani Unducted Fan (UDF), s-au încheiat şi au dat rezultate egale sau superioare celor prevăzute de calcule. Între august 1986 şi februarie 1987, au avut loc 25 de zboruri, totalizînd 41 ore, ale unui avion trireactor Boeing 727, căruia i s-a înlocuit unul din turboreactoare cu un motor UDF. Acest motor a funcţionat foarte bine şi a permis atingerea vitezei de 0,84 Mach la altitudinea de 11 000 m. S-a dovedit, astfel, că turbopropulsoarele cu elice transonice vor permite propulsarea avioanelor de transport cu aceeaşi viteză cu a celor dotate cu turboreactoare, dar consumînd mult mai puţin carburant. În cursul testelor efectuate cu avionul Boeing 727, consumul celor două turboreactoare a fost cu 49 la sută mai mare decît consumul motorului UDF. Un alt motor UDF va fi testat în curînd pe un bireactor Douglas. Societatea „Boeing“ va dota cu astfel de motoare de serie (care se vor numi GF-36) viitoarele sale avioane de pasageri 727, care vor fi date în exploatare în 1992. De remarcat că testele motorului UDF au dat rezultate bune şi în ceea ce priveşte zgomotul şi vibraţiile.

SUDAN

A 32-a aniversare a proclamării independenţei

În urmă cu 32 de ani, la 1 ianuarie, cea mai întinsă ţară de pe continentul african — Sudanul (2,5 milioane kmp) — îşi proclama independenţa de stat, punînd astfel capăt unei îndelungate dominaţii coloniale. În perioada scursă după actul istoric de la 1 ianuarie 1956, poporul sudanez a depus eforturi în valorificarea, la nivel superior, a resurselor solului şi subsolului ţării. Astfel, s-au mărit suprafeţele cultivate cu bumbac (ţara ocupînd, la ora actuală, locul al doilea în Africa). Împreună cu produsele din bumbac, cultura respectivă asigură 60 la sută din valoarea exporturilor. De asemenea, preocupările au vizat şi producţia de gumă arabică (locul întîi pe glob, cu 80 la sută din producţia mondială), culturile de susan (locul al treilea în lume) şi sorg (locul al şaselea).

Între România şi Sudan s-au statornicit şi se dezvoltă relaţii de prietenie şi cooperare, care au consemnat o evoluţie continuu ascendentă. În acest sens, o însemnătate deosebită, în continua dezvoltare a raporturilor dintre cele două ţări şi popoare, au avut-o recentele convorbiri la nivel înalt de la Bucureşti. În telegrama adresată de preşedintele Nicolae Ceauşescu, cu prilejul zilei naţionale a Sudanului, preşedintelui Consiliului Suprem al Republicii Sudan, El Sayed Ahmed El Mirghani, se exprimă convingerea că, pe baza hotărîrilor şi înţelegerilor convenite, raporturile de prietenie şi cooperare statornicite între cele două ţări se vor adînci şi extinde tot mai mult în viitor, în interesul celor două popoare, al cauzei păcii, înţelegerii şi colaborării internaţionale.

De Anul Nou

ÎNTÎMPLĂRI ÎN ALB ŞI NEGRU...

Bazîndu-se pe decizia „Centrului internaţional al orei" de la Paris, bătrînul an 1987 nu prea s-a grăbit să ne părăsească, atunci cînd i-a venit sorocul : a mai întîrziat cu o secundă. Desigur, o asemenea frîntură de timp, adăugată mănunchiului de 31 449 600 secunde, cît numără un an obişnuit, trece, în mod normal, neobservată, cu toate că se dovedeşte a fi foarte importantă în astronomie şi, mai cu seamă, în navigaţia spaţială. Din 1972, de la adoptarea orei atomice — de mii de ori mai precisă decît cea astronomică uzitată anterior — s-au efectuat o serie de corectări, în general de ordinul sutimilor sau miimilor de secundă. Prima modificare cu o întreagă secundă — în minus — a fost operată în 1977. Zece ani mai tîrziu, procesul respectiv, aşa cum am văzut, s-a manifestat invers. Explicaţia acestei secunde — în plus sau în minus — trebuie căutată, după aprecierile oamenilor de ştiinţă, în circulaţia atmosferică, în curenţii marini, în mişcarea materiei din centrul Pămîntului şi în alte fenomene ale naturii ce determină dereglările infinitesimale, dar totuşi dereglări, în măsurarea ultraexactă a timpului.

Noul an 1988 a sosit, şi el, într-un mod mai neobişnuit, cel puţin într-o bună parte a continentului european : fără sanie cu zurgălăi, fără pătură albă de nea acoperind cîmpurile şi acoperişurile caselor. Primele zile ale lui ianuarie, cu soare puternic, peluze înverzite şi muguri nefireşti pe ramuri, au consemnat, în majoritatea ţărilor Europei, prezenţa unei adevărate vremi de primăvară, media temperaturii din această perioadă atingînd-o pe cea obişnuită pentru luna aprilie.

Pe alte continente, natura, cu capriciile ei, s-a dovedit, însă, mai puţin darnică. În Statele Unite, ninsoarea abundentă a blocat şoselele şi a dereglat zborurile aeriene. La Denver (Colorado), circa 5 000 de persoane şi-au petrecut noaptea în aeroport iar, la Cruz Rojas, au trebuit trimise de urgenţă alimente şi pături pentru pasagerii sechestraţi de intemperii în incinta aerogării. Situaţii similare s-au înregistrat la aeroporturile din Atlanta, Cheyenne, Chicago şi la altele din centrul ţării. Furtunile şi înghetul au afectat furnizarea de electricitate în numeroase oraşe americane şi, în mod special, la Chicago. Din cauza stihiilor vremii, peste 40 de persoane şi-au pierdut viaţa în aceste zile în Statele Unite, un număr egal de victime fiind provocat de rigorile iernii şi în nordul Mexicului, unde temperaturi extrem de scăzute şi căderi masive de zăpadă au produs o serie de accidente rutiere.

Pe vreme caldă sau ger polar, sub coroanele portocalilor încărcaţi de rod sau la gura sobelor, oamenii au întîmpinat cu bucurie şi speranţă, debutul noului an. Euforia momentului a fost, însă, punctată, în unele locuri, de întîmplări mai puţin plăcute, independente de capriciile naturii. În prima zi a anului, un groaznic accident de circulaţie s-a petrecut în apropiere de Paris, cînd douăsprezece autoturisme s-au ciocnit în lanţ, cinci dintre ele luînd imediat foc, fără ca ocupanţii să reuşească a se mai evacua. Bilanţul accidentului : nouă morţi şi optsprezece răniţi, dintre care patru în stare extrem de gravă. În Bangladesh, 150 de persoane s-au înecat în fluviul Gange, cînd vasul pe care călătoreau a fost cuprins pe neaşteptate de flăcări.

Focurile de artificii şi petardele au făcut, în noaptea Anului Nou, un număr record de victime pe cuprinsul Italiei.

Diseminarea armelor de foc în mîinile populaţiei din S.U.A. a produs, în aceste zile, un mare număr de victime în Statele Unite. La Russelville, în Arkansas, un fost sergent de aviaţie, înarmat cu două revolvere, a făcut, într-un acces de nebunie, nu mai puţin de 16 victime, dintre care 14 membri ai propriei familii. În statul Florida, după simplificarea formalităţilor de eliberare a autorizaţiilor de port-armă, au fost înregistraţi 106 morţi de pe urma armelor de foc, într-o singură lună.

Şi începutul acestui an a fost marcat de persistenta focarelor de încordare şi conflict, de manifestările politicii de forţă şi ingerinţe în treburile interne ale altor state, pe diverse meridiane ale planetei.

În zona Golfului, petrolierul „Alga", sub pavilion maltez, a fost atacat, chiar în ajunul noului an, „din greşeală", fiind lovit în plin de o rachetă aer-sol. Pe parcursul anului 1987, un număr de 178 nave comerciale au fost atacate, în Golf mai mult sau mai puţin „din greşeală", 108 marinari pierzîndu-şi viaţa.

Sudul Libanului, regiune de permanentă tensiune, datorită prezenţei directe sau indirecte a Israelului, prin mercenarii săi din A.L.S. (aşa-numita Armată a Libanului de Sud), a cunoscut, în prima zi a anului 1988, raiduri aeriene şi navale îndreptate împotriva unor tabere palestiniene şi a unor localităţi libaneze. Conform datelor furnizate presei de către poliţia din Beirut, atacurile aeriene şi navale israeliene din ziua de Anul Nou au provocat moartea a 19 persoane şi rănirea a încă 14.

Semnele violenţei s-au făcut simţite, la acest început de an, şi în teritoriile arabe ocupate de Israel în cursul războiului din 1967, unde starea de revoltă a populaţiei palestiniene din Cisiordania şi Gaza continuă să se manifeste de aproape o lună.

Tot în prima zi a anului 1988, doi locuitori de culoare au fost ucişi de gloanţele trase de poliţişti împotriva participanţilor la demonstraţiile antiapartheid din Republica Sud-Africană, unde acţiunile represive ale autorităţilor rasiste au provocat numeroase

La ruinele clădirii din Hiroshima — păstrată ca un monument viu al înspăimîntătoarei tragedii de la 6 august 1945 — au avut loc, în cursul anului 1987, numeroase manifestaţii pentru pace, pentru interzicerea armei nucleare

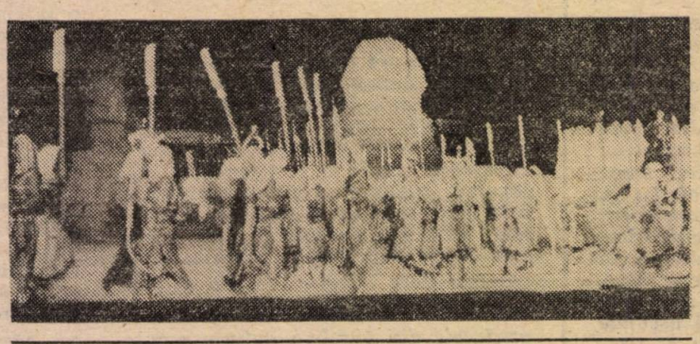

Spectacol cu opera „Aida" de Verdi, în decorul Sfinxului şi al grupului piramidelor din marginea capitalei egiptene

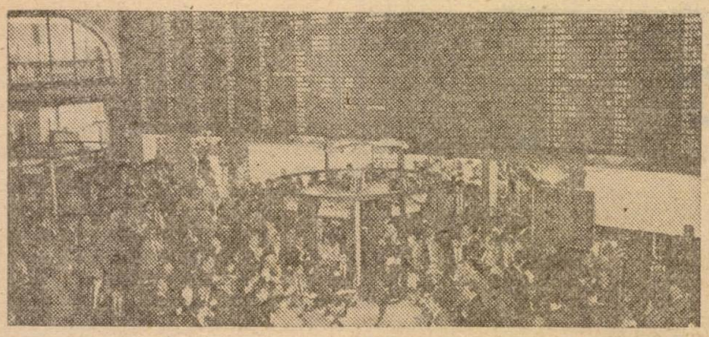

În ultima lună a anului s-au înregistrat scăderi notabile la bursele de valută. Imaginea de mai sus a fost luată la bursa din Milano

victime în cursul anului trecut. Viața populației de culoare, din această țară dominată de o minoritate albă, este din ce în ce mai grea, actele de violență împotriva negrilor și deținerile abuzive în închisori sporind fără încetare. De la declararea stării de urgență în iunie 1986, prelungită în ultima lună a anului trecut, peste 30 000 de locuitori de culoare se află în temnițe. Dintre aceștia, 1 240 sînt minori, unii ce de abia au împlinit zece ani, fapt ce demonstrează elocvent lipsa elementară de umanism a regimului rasist de la Pretoria. Guvernul sud-african, care alocă anual pentru scopuri militare 4,3 miliarde de ranzi (aproximativ 2,1 miliarde dolari), înregistrînd unul din ritmurile cele mai mari din lume al creșterii cheltuielilor de acest gen, neglijează, cu bună știință, acordarea de fonduri învățămîntului pentru copiii de culoare, care îngroașă an de an numărul analfabeților. Nu sînt disponibile fonduri nici pentru crearea unor condiții mai bune de locuit și de viață majorității populației țării, însumînd 26 milioane de locuitori de culoare, lipsiți de cele mai elementare drepturi cetățenești și supuși unor sălbatice represiuni polițienești, atunci cînd încearcă să-și manifeste nemulțumirea. Forțelor de represiune li se alătură și o parte din cei cinci milioane de locuitori albi ai Republicii sud-africane, care posedă, în proprietate particulară, nu mai puțin de două milioane arme de foc.

Momentul sosirii noului an s-a deosebit, firesc, de la o regiune geografică la alta sau de la țară la țară, dar chiar și de la casă la casă, acolo unde locuitorii Terrei posedă un acoperiș deasupra capetelor, ținînd seama că, astăzi, în plin secol XX, circa o sută de milioane de semeni de-ai noștri sînt lipsiți de așa ceva. Cifra respectivă a fost consemnată în cadrul „Anului internațional al persoanelor fără locuințe", declarat în 1987 de Organizația Națiunilor Unite. Cu acest prilej, s-a mai constatat că, din cele 5 miliarde de locuitori ai planetei noastre, circa 1,2 miliarde de persoane, adică aproape un sfert, nu dispun de condiții de locuit corespunzătoare, sau, spus mai pe șleau, trăiesc în condiții de cumplită mizerie în locuințe improvizate, fără instalații de apă și electricitate. Se înțelege că acest sfert de dezmoșteniți ai soartei din populația globului se află în țările în curs de dezvoltare, a căror datorie externă a reușit să atingă în 1987 un record: suma de o mie de miliarde de dolari! Numai pentru achitarea dobînzilor la împrumuturile contractate de țările așa-zisei „lumi a treia", ele ar trebui să plătească echivalentul a 24 la sută din totalul încasărilor obținute din exporturile proprii, ceea ce subliniază, o dată în plus, cît de împovărător pentru ele și profitabil pentru statele industrializate din Occident se dovedește actualul sistem în vigoare, care face ca decalajul între prima și a doua categorie de state să crească fără încetare, condamnîndu-i pe cei săraci să rămînă și mai săraci, într-o stare de perpetuă subdezvoltare.

Vorbind despre săraci, ar trebui să amintim că numărul lor a crescut vizibil nu numai în țările în curs de dezvoltare, ci și în cele puternic industrializate. Un exemplu edificator în această direcție îl constituie țările membre ale Pieței comune, unde, la sfîrșitul anului trecut, erau înregistrați șaisprezece milioane de șomeri, proporția celor lipsiți de locuri de muncă fiind de 35 la sută pentru categoria persoanelor sub 25 de ani. Prognozele pentru anul care a început indică nu o diminuare a șomajului, ci, dimpotrivă, o creștere a sa, ceea ce va spori și mai mult numărul „noilor săraci" ai „lumii bogate", cărora societățile de binefacere din marile metropole occidentale le-a oferit cu mărinimie, în noaptea noului an, „supa revelionului" și un pat rabatabil în dormitoare improvizate prin magazii părăsite.

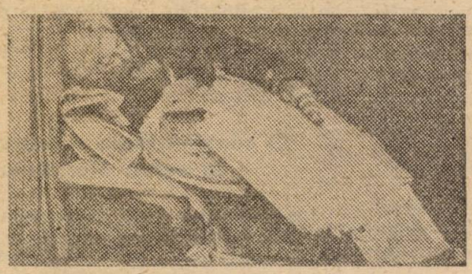

Pentru astfel de dezmoșteniți ai soartei din rîndurile șomerilor, cartoanele aruncate și ziarele vechi țin loc atît de pat cît și de plapumă

Anul 1988 va fi „plin de pericole" pentru economia mondială, aprecia Franco Modigliani, laureat al Premiului Nobel pentru economie, într-un interviu acordat ziarului „Corriere della Sera", subliniind că există „mai multe motive de nesiguranță, în special legate de deteriorarea cursului dolarului, care pot duce la o adevărată catastrofă". Ar fi de notat aici faptul că, în ajunul Anului Nou, deviza americană a înregistrat cele mai scăzute cursuri: 120,90 yeni japonezi, 1,5710 mărci vest-germane și 1,2770 franci elvețieni, și tendința în primele zile ale lui 1988 nu este de redresare.

Inventariind întîmplările de la cumpăna dintre ani, ar fi de reținut, din relatările agențiilor internaționale de presă, cîteva fapte oarecum diverse, pe care le enunțăm în continuare: la clinica de specialitate din orașul Pavia a fost efectuat primul transplant de inimă artificială din Italia, și pacientul se simte bine; în Japonia s-a trecut la realizarea primului computer, care va putea traduce texte tehnice din limba japoneză în chineză, malayeziană, thai și indoneziană sistemul său electronic memorînd 50 000 de cuvinte tehnice și 25 000 de termeni și definiții științifice și tehnologice; o altă informație tot din Japonia: începînd de la 1 ianuarie, în cele unsprezece linii ale metroului din Tokio a fost interzis cu desăvîrșire fumatul. În Australia, premierul Bob Hawke a deschis, cu prilejul noului an, festivitățile oficiale care marchează bicentenarul țării. O manifestare aniversînd, de data aceasta un mileniu, a avut loc, la 1 ianuarie, în fața primăriei capitalei irlandeze Dublin, anul 988 fiind considerat ca începutul existenței documentare a acestui oraș. Zi record în ajun de Anul Nou pe Canalul Suez, cînd 79 de nave, abordînd pavilioanele a 21 de țări, au tranzitat prin această cale de apă ce leagă Mediterana de Marea Roșie. Numărul total al navelor ce au trecut prin Canalul Suez în 1987 se ridică la 17 540, cu un tonaj de 34 milioane. Beneficiile realizate de Egipt de pe urma traficului prin Canal s-au ridicat la 1 222 milioane de dolari, cu 115 milioane în plus față de 1986.

Ca de obicei, la început de an se fac pronosticuri privind cele 365 de zile ce urmează (anul acesta fiind bisect). Va fi oare 1988 un an norocos, aducător de cer senin și bucurie, așa cum îl dorim cu toții? O prognoză exactă se dovedește dificil de conturat. Și totuși, oricît de imprevizibilă s-ar învîrti roata hazardului, cu diferențe notabile de la un meridian la altul, ea poate fi influențată și, în multe cazuri, chiar dirijată. Oamenii din toate timpurile și din toate părțile lumii au dispus, permanent, în mare măsură, de această posibilitate, pe care, adeseori, din păcate, au ratat-o. Să sperăm că oamenii anului 1988 vor avea voința necesară să împiedice răul și să promoveze triumful binelui, pentru ca pămîntul să rodească și să nu rămînă sterp, pentru ca pacea să înfrîngă războiul, în interesul fiecăruia, al speciei umane, al planetei noastre în întregul ei.

Crăciun Ionescu

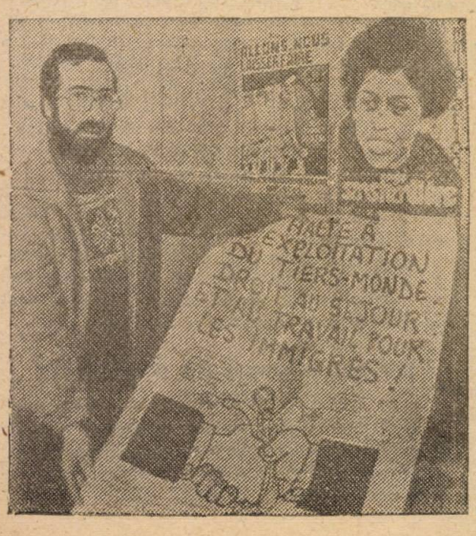

Împotriva discriminării practicate față de imigranții străini, îndeosebi din „lumea a treia", au luat poziție, prin afișe sugestive, asociațiile acestora din Franța

PANORAMIC

Consecințele unui război nuclear asupra mediului înconjurător (I)

Consecințele unui conflict nuclear generalizat nu sînt reprezentate numai de distrugerile locale prin explozii nucleare sau prin pericolul radioactivității. Ele sînt reprezentate și prin sutele de milioane de tone de praf și de nori de fum și funingine, care întunecă atmosfera și modifică clima Terrei. Numeroasele scenarii ale războiului nuclear stabilite de cercetători au un punct comun : supraviețuitorii unui conflict generalizat, trăind într-o noapte veșnică și lugubră, vor trebui să înfrunte vicisitudinile unei ierni nucleare pe o durată de peste un an. Cele mai recente simulări nu lasă loc nici unei urme de optimism ; nici o regiune a globului pămîntesc nu va putea fi protejată în cazul unui conflict în care se va folosi o putere explozivă de un milion de ori mai mare decît cea de la Hiroshima.

André Berger prezintă un rezumat al scenariilor războiului nuclear, ale cărui consecințe nu aparțin, din nefericire, literaturii science-fiction.

O singură speranță : consecințele unui război nuclear sînt atît de îngrozitoare, chiar și pentru țara care a declanșat conflictul, încît ar constitui cea mai sigură metodă de convingere pentru eliminarea unui asemenea pericol.

Care ar fi consecințele pe termen lung asupra mediului înconjurător ale unui război nuclear mondial ? La această întrebare pusă încă de la începutul anilor '80 au fost oferite răspunsuri tot mai precise, datorită modelelor climatice tot mai sofisticate. Departe de a fi liniștitoare, consecințele prognozate de toate modelele disponibile în prezent sînt incompatibile cu supraviețuirea umanității. Numai efectele imediate — căldura, suflul exploziilor și radioactivitatea — ar duce la moartea a 130—270 milioane de oameni în Statele Unite și Uniunea Sovietică și aproximativ un miliard în întreaga lume. Oare supraviețuitorii ar fi mai norocoși ? Nu prea, pentru că vor trebui să facă față unor schimbări globale care vor afecta chiar și regiunile neparticipante la conflict, și aceasta pe parcursul mai multor luni, poate chiar mai mult de un an de zile.

După un conflict nuclear generalizat cu o putere de explozie de 5 000—10 000 megatone — de 500 000—1 000 000 de ori mai mare decît puterea explozivă a bombei de la Hiroshima —, cerul se va întuneca datorită sutelor de milioane de tone de praf care vor atinge stratosfera, precum și a norilor de fum și de funingine care rezultă din numeroasele incendii declanșate de explozii. Norii aceștia, care vor reduce considerabil lumina solară pe parcursul mai multor săptămîni, vor cauza scăderea temperaturii și întunecarea. Conform concluziilor la care au ajuns mai multe echipe de cercetători încă din 1983, timp de aproape un an de zile temperatura, atît vara cît și iarna, se va menține la —15° C, amintind de marile perioade glaciare din cuaternar și justificînd denumirea de iarnă nucleară dată acestei perioade postbelice.

După crepusculul glaciar, radiația ultravioletă ar fi atît de puternică la sol, încît toate ființele vii ar fi supuse unei radiații solare extrem de nocive pentru mai mulți ani. Efectele psihologice, efectele biologice și medicale, distrugerea structurilor agrare și industriale, dezorganizarea totală a societății și modificările socio-economice care ar urma fac și mai pesimiste consecințele pe termen lung ale unui război nuclear generalizat.

O conștientizare a pericolului la scară mondială

Începînd din 1982, Academia Națională de Științe din Statele Unite a manifestat un interes sporit pentru studierea impactului climatic al prafului și fumului emise în urma unui război nuclear. Este adevărat că, în perioada aceea, numeroase lucrări precizau tot mai mult influența climatică importantă a marilor erupții vulcanice care proiectează cantități enorme de praf și de gaze în atmosferă. Tot atunci a apărut și ipoteza impactului cu asteroizi care ar ridica nori uriași de praf și care ar sta la baza marilor extincții din lumea animală și vegetală. Paul J. Crutzen și John W. Birks descoperă, însă, importanța fumului și funinginei rezultate din marile incendii cauzate de explozii. Interesul acordat de Academia Națională va duce la obținerea de modele „din prima generație", care au permis simularea pe ordinator a efectelor climatice globale ale unui conflict nuclear. Aceste modele unidimensionale simulează transferul radiației prin atmosferă, dar nu țin seama de curenții atmosferici, nici de reproducerea diferențelor geografice în situațiile locale. Cel mai cunoscut este modelul T.T.A.P.S., propus în aprilie 1983, numit astfel după inițialele autorilor săi (Richard P. Turco, Owen B. Tron, Thomas P. Ackerman, James B. Pollac și Carl Sagan).

Rezultatele obținute, în această perioadă, în Uniunea Sovietică și în Statele Unite cu privire la consecințele unui război nuclear generalizat erau suficient de alarmante pentru a-i convinge pe membrii Academiei Naționale de Științe să voteze, în aprilie 1983, o rezoluție asupra războiului nuclear și a controlului armamentelor. Această rezoluție nu avea precedent, în măsura în care se îndepărta de la prudența caracteristică acestei instituții în cazul cînd un subiect era susceptibil de controverse politice. Rezultatele au dus și la organizarea unei conferințe care a reunit peste 50 de participanți ; comunicarea prin satelit permitea pentru prima dată reunirea în direct prin canale de televiziune a două grupuri de savanți — unul din Moscova și celălalt din Statele Unite —, pentru un schimb fructuos de informații. Evenimentul a fost larg comentat în presa americană și sovietică. Importanța acestei conferințe a fost scoasă în evidență în discursul de închidere, rostit de președintele Thomas Malone : „Acest schimb de păreri va deveni, în anii viitori, un argument decisiv al istoriei umanității, pentru că va contribui la ridicarea nivelului conștiinței conducătorilor politici". După încheierea conferinței, a fost înființat un centru pentru studierea consecințelor unui război nuclear, pentru difuzarea descoperirilor științifice referitoare la această problemă.

Studierea modelelor climatice tot mai sofisticate urma să cunoască o evoluție spectaculoasă. În prezent, simularea pe ordinator a iernii nucleare se află la a treia generație. Totuși, există încă incertitudini, în special în ceea ce privește cantitatea și localizarea fumului și prafului, precum și în modelarea interacțiunilor caracteristice sistemului climatic.

Variațiile acestor parametri ar putea modifica intensificarea și prelungirea perioadei de răcire.

Se fac studii atît la sol, cît și prin intermediul sateliților, pornindu-se de la mari incendii ale unor păduri aprinse intenționat, dar aceste incendii sînt mult mai puțin importante decît tot ce este imaginat în scenariile războiului nuclear. Modelele cele mai recente confirmă că o parte importantă a fumului, care s-ar degaja în iulie deasupra teritoriilor N.A.T.O. și ale celor din Pactul de la Varșovia, s-ar înălța repede în atmosferă și ar ajunge la Ecuator în maximum două săptămîni, generalizînd astfel fenomenul iernii nucleare la nivelul întregii planete. Aceste modele indică faptul că intensitatea iernii nucleare depinde de perioada în care izbucnește conflictul. Un război nuclear declanșat în ianuarie ar provoca efecte climatice de mai mică amploare decît în cazul izbucnirii în timpul verii. Recent, două studii importante au clarificat unele probleme. Primul studiu a fost efectuat de Academia Națională de Științe din Statele Unite, iar al doilea aparține Comitetului științific pentru problemele mediului înconjurător (S.C.O.P.E.) din cadrul Consiliului internațional al uniunilor științifice. Aceste două studii confirmă faptul că nici o regiune de pe glob nu va fi protejată în cazul unui conflict nuclear. În plus, rezultă că, în ciuda îmbunătățirii modelelor, nu există în prezent decît puține indicii referitoare la o iarnă nucleară mai blîndă.

Scenariile prezentate în acest articol ar putea să pară de domeniul literaturii științifico-fantastice. Modelele folosite au permis simularea efectului erupțiilor vulcanice asupra climei, a creșterii procentului de CO_2 din atmosferă sau a variației energiei solare în cursul erelor geologice. Toate acestea scot în evidență atît complexitatea fenomenelor climatice și biologice apărute, cît și a reacțiilor în lanț. Deși această complexitate este atît de mare încît rezultatele nu pot fi considerate definitive, se confirmă faptul că orice tentativă de protejare ar fi inutilă, cu excepția uneia singure : evitarea războiului.

Diferite scenarii ale conflictului nuclear

Simularea fenomenelor climatice cauzate de un conflict nuclear necesită elaborarea unui model de război nuclear mondial care are în vedere puterea explozivă tota-

La Recherche

lă pusă în luptă. Un inventar al arsenalului nuclear mondial arată că armamentul nuclear totaliza 50 000 de focoase nucleare în 1982, cu o putere explozivă totală de 12 000—14 000 megatone. Valoarea reprezintă un milion de bombe tip Hiroshima şi aproape trei tone TNT pentru fiecare dintre locuitorii planetei. Oficial, armamentul se afla în mîinile a cinci naţiuni, dintre care cele două superputeri (Statele Unite şi Uniunea Sovietică) deţin cea mai mare parte. Ansamblul armelor nucleare cuprinde arme nucleare tactice şi strategice, deosebirea bazîndu-se pe raza lor de acţiune.

Toate aceste arme nucleare au o putere explozivă individuală de la 100 tone la 1 megatonă pentru armele tactice şi de la 1 la 20 megatone pentru cele strategice. Acestea din urmă, avînd o rază de actiune de 10 000 km, sînt plasate pe rachete balistice intercontinentale sau pe rachetele submarinelor şi bombardiererlor strategice (un „B- 52" poate transporta o putere explozivă superioară celei folosite în toate războaiele precedente). Sistemele tactice au o rază de acţiune cuprinsă între 12 km şi mii de kilometri pentru rachetele de croazieră. Pornind de la acest potenţial nuclear, pot fi realizate mai multe scenarii. Deşi ele sînt complexe şi foarte controversate, principiul lor nu este nou. El datează din 1975, anul cînd Academia Naţională de Ştiinţe din Statele Unite a analizat pentru prima dată ansamblul efectelor unui război nuclear generalizat asupra biosferei şi ecosistemelor terestre şi acvatice. Atunci, însă, scenariile nu aveau în vedere efectele pe termen lung cauzate de praful provenit din pulverizarea solului în care a avut loc impactul cu bomba şi cele cauzate de incendiile provocate de explozia nucleară. Astăzi este bine cunoscut faptul că aceşti doi factori joacă un rol preponderent şi se află la originea îngrozitoarei nopţi nucleare, urmată de nu mai puţin cumplita iarnă nucleară.

Punctul de plecare în realizarea unui scenariu îl constituie tipul, dimensiunea şi numărul bombelor, altitudinea exploziilor, localizarea lor şi cantitatea de material nuclear degajat. Pornind de la aceşti parametri, pot fi deduse cantităţile de praf, fum şi cenuşă, ozid de azot şi material radioactiv care sînt degajate la diverse altitudini în atmosferă. Avînd în vedere modelele de circulaţie generală a norilor, poate fi descrisă evoluţia în spaţiu şi timp a concentraţiilor din interiorul norului nuclear. Modelarea interacţiunilor complexe din sistemul climatic (procese de radiaţie, convective şi chimice) permite evaluarea fluxurilor energetice şi deducerea fenomenului de distribuire a temperaturilor deasupra oceanelor şi continentelor. Spre exemplificare, sînt prezentate două scenarii care sînt menţionate foarte des : scenariul de bază şi cel al războiului total, care necesită forţe nucleare de 5 000 megatone şi, respectiv, de 10 000 megatone. Se consideră, totuşi, că, datorită unor defecţiuni ale anumitor arme şi datorită distrugerii lor la sol, fără să se mai ia în considerare dezorganizarea progresivă provocată de explozii, ar fi necesare doar 3 000 megatone. Scena de luptă ar fi situată între 30 şi 70° N, adică în regiunile cele mai populate şi industrializate din Europa, Asia şi America de Nord.

Se consideră că, în momentele imediat următoare unei explozii la sol sau la mică altitudine, cantităţi enorme de praf (aproape un miliard de tone pentru scenariul de bază) ar fi proiectate în aer şi antrenate (pînă la 80 la sută) spre straturile superioare ale atmosferei de către curenţii calzi ascendenţi care iau naştere în interiorul ciupercii atomice. Din această cantitate enormă se consideră că 65 milioane de tone de praf fin (cu raza egală cu 10 micrometri) vor rămîne între 12 şi 40 km altitudine, pe parcursul mai multor luni de zile datorită greutăţii lor reduse (cele mai fine, aproximativ 8,4 la sută, au o rază mai mică de 1 micrometru) şi a marii stabilităţi a atmosferei la această altitudine.

Dar, cum se va vedea în continuare, efectul acestui praf asupra climei este neglijabil faţă de al fumului şi al cenuşii rezultate din incendierea materialelor inflamabile. O mare parte din fum şi cenuşă va rămîne în troposferă, unde ecranul pe care îl va forma va perturba, în mod serios, bilanţul termic terestru.

Un efect de seră care dispare

La baza mecanismelor care influenţează pe termen lung clima se află balanţa fluxului termic dintre Terra şi spaţiul înconjurător, şi este necesară menţionarea elementelor principale înainte de a explica modul în care un conflict nuclear ar putea să-l perturbe.

Dacă Terra ar fi o planetă lipsită de atmosferă, suprafaţa ei ar retransmite direct în spaţiu, sub formă de radiaţie infraroşie, toată energia solară incidentă. În aceste condiţii, temperatura suprafeţei solului ar fi de —20°C. Din fericire, nu este cazul, iar temperatura actuală medie este de 15°C în aerul de la suprafaţa Terrei, provenind din interacţiunea dintre atmosferă şi această suprafaţă. Sistemul suprafaţă-atmosferă are o temperatură medie constantă, ceea ce înseamnă că retransmite spre spaţiu toată energia pe care o primeşte de la Soare. Altfel spus, balanţa energetică anuală a sistemului este nulă. Atmosfera este suficent de transparentă pentru radiaţia solară, din care aproape jumătate (43 la sută) este absorbită de suprafaţa terestră, apoi retransmisă sub formă de raze infraroşii. Anumite componente ale atmosferei (vaporii de apă şi CO_2) fac atmosfera opacă la infraroşu. Radiaţia este, astfel, oprită între suprafaţa şi stratul atmosferic opac, fapt ce contribuie la creşterea temperaturii la nivelul suprafeţei şi la nivelul stratului de aer intermediar. Este exact ceea ce se numeşte efect de seră.

Această situaţie, care ne asigură un mediu temperat, adecvat biosferei, ar dispărea total în cazul unui conflict nuclear generalizat.

Pe de o parte, ecranul de fum şi funingine absoarbe parţial radiaţia solară incidentă, datorită diametrului acestor particule, care este apropiat de al lungimii de undă a luminii vizibile (între 0,4 şi 0,8 micrometri). Rezultă că, doar un procent foarte mic (5 la sută) din lumina solară atinge suprafaţa Terrei, al cărei bilanţ termic se reduce. Pe de altă parte, suprafaţa retransmite această slabă energie solară primită, dar, deoarece ecranul de fum şi funingine se află la mare altitudine (mai sus chiar decît majoritatea norilor) şi pentru că este constituit din particule foarte fine, cu dimensiuni sub 1 micrometru şi puţin opace la infraroşu, el nu mai retransmite razele infraroşii spre suprafaţa Terrei. Se produce, deci, dispariţia efectului de seră şi temperatura la suprafaţă tinde să se apropie de —20° C. În plus, în absenţa încălzirii prin efectul de seră, nu mai există mişcări convectice în atmosferă, iar aceasta se stabilizează, ducînd la o diminuare a ploilor. Se produce astfel o decuplare totală între suprafaţă şi atmosferă.

Dar norii de praf, de fum şi de funingine nu vor rămîne imobili deasupra zonei conflictului militar. Nu numai că vor suferi transformări în ceea ce priveşte compoziţia lor, în funcţie de altitudine, însă vor fi transportaţi de jur împrejurul Terrei de către marii curenţi de aer, cum ar fi vînturile de vest pentru zonele temperate. Necesitatea realizării de modele s-a făcut simţită pentru o mai bună cunoaştere a evoluţiei norilor de praf, fum şi funingine pe durate medii şi lungi de timp. Într-o primă etapă, cu ajutorul modelului T.T.A.P.S., s-a pornit de la ipoteza unui nor de deşeuri nucleare mai mult sau mai puţin omogen, dar continuu, pe toată suprafaţa Terrei. De-abia mai tîrziu, odată cu crearea unor modele sofisticate, a fost posibilă definirea repartizării geografice a norului şi evoluţia lui în timp.

Frigul şi tenebrele modelului T.T.A.P.S.

Primele modele folosite de grupul T.T.A.P.S. pentru estimarea efectelor pe termen lung erau unidimensionale. Ele studiau numai structura verticală a atmosferei. Pornind de la proprietăţile optice ale particulelor (care depind mai ales de diametrul şi compoziţia lor), aceste modele au indicat radiaţiile absorbite şi retransmise la nivelul suprafeţei terestre şi atmosferei, cît şi temperatura aerului, în funcţie de altitudine şi timp. Calcule separate au fost efectuate pentru continente şi pentru oceane, în scopul cunoaşterii diferenţelor de capacitate calorică a celor două medii.

În scenariul T.T.A.P.S. de bază, de 5 000 megatone, incendierea a 500 000 kmp de pădure (echivalentul suprafeţei Franţei) într-o perioadă de 10—30 zile şi a 240 000 kmp de zonă urbană ar produce 225 milioane de fum, din care 95 la sută ar rămîne în straturile inferioare ale atmosferei (troposfera, care se întinde pînă la 12 km altitudine). Restul de 5 la sută va fi antrenat mai sus, în stratosferă.

Aceste date şi alţi parametri (dimensiunea, compoziţia, densitatea şi numărul de particule) sînt importante pentru calculul proprietăţilor optice ale norilor de aerosoli şi al efectelor lor asupra luminii solare incidente. O particulă dintr-un nor poate absorbi radiaţia solară ; se produce astfel transformarea energiei de radiaţie în energie termică. Dar particula mai poate să difuzeze radiaţia. În acest caz, energia solară incidentă este doar dispersată în toate direcţiile. Cele două fenomene pot să coexiste, producîndu-se extincţia. Un praf mineral tipic difuzează mai multă lumină solară decît absoarbe. În schimb, particulele de funingine conţin o parte importantă de carbon elementar şi astfel ele absorb radiaţia solară. Deci, atenuarea razelor Soarelui printr-un nor de aerosoli depinde atît de opacitatea specifică a particulelor, cît şi de cantitatea lor totală.

Pentru a reveni la scenariul de 5 000 megatone, lumina la sol va fi redusă la început la 2 la sută din valoarea sa actuală, un sfert din acest efect fiind cauzat de praful din stratosferă. După o lună de zile, lumina la sol nu va reprezenta decît 13 la sută din valoarea actuală. De-abia după două-trei lumi, cînd o bună parte din funingine se va fi depus pe sol, doar praful din stratosferă ar mai fi răspunzător pentru atenuarea luminii solare. În cazul unui scenariu mai sever, de 10 000 megatone, lumina solară ar rămîne sub minimul necesar fotosintezei pentru un răstimp de 40 zile în toată emisfera nordică. Dispariţia vegetalelor va priva oamenii şi animalele de hrană. Este posibil ca, şi în regiunile tropicale şi în emisfera sudică, productivitatea ecosistemelor naturale să fie serios diminuată.

Consecinţa cea mai importantă a formării acestui ecran de praf şi fum va fi instalarea unui climat hibernal glaciar, chiar în plină vară.

(Va urma)

„Războinicii stelelor“ sau „a crea pentru a distruge“ (5)

Corneliu Vlad

Cu o satisfacție nedisimulată față de noul — și nefastul — său triumf în cîmpul eforturilor de înarmare, Teller avea să declare în iulie 1983, la cîteva luni deci după pronunțarea discursului „războiul stelelor“, într-o scrisoare adresată președintelui: „Progresele înregistrate în domeniul armelor nucleare dirijate, prin convertirea bombelor cu hidrogen în forme fără precedent și apoi dirijarea acestora în modalități deosebit de eficiente spre obiectivele vizate, vor pune capăt erei distrugerii reciproce asigurate și va începe o perioadă de supraviețuire asigurată, în termeni favorabili alianței vest-europene“. Dincolo de încercarea de justificare a noului pas făcut în competiția înarmărilor, fraza aceasta este cît se poate de relevantă pentru viziunea politică a lui Teller, prizonier perpetuu și obsedat al ideii de asigurare a „supremației militare occidentale“.

Bethe nu se lasă convins

Proiectul „scutului spațial“ avea să declanșeze mari controverse în lumea politică, militară și științifică, dar și în rîndul opiniei publice, chiar în stadiul în care era numai o idee. Teller știa foarte bine acest lucru și nu întîmplător, cu o lună înainte de pronunțarea discursului de la 23 martie, s-a gîndit să-l invite la Livermore pentru o discuție pe Hans A. Bethe, laureat al Premiului Nobel și adversar neînduplecat al cursei înarmărilor. Cei doi savanți, trecuți amîndoi în acel moment de vîrsta de 70 de ani, se cunoșteau de peste patru decenii și se spunea despre ei că sînt vechi prieteni. Amîndoi fuseseră nevoiți să plece din Europa din cauza amenințării naziste, amîndoi jucaseră un rol important în procesul de naștere a erei nucleare prin participarea lor directă la proiectul Manhattan. Viziunile lor erau însă fundamental diferite în ce privește modul în care fiecare din ei preconiza să se desfășoare negocierile în domeniul reducerii înarmărilor. „De zeci de ani, Teller manifesta mai multă credință în tehnologie decît în diplomație pentru a proteja Statele Unite de războiul nuclear“ — remarcă ziaristul William J. Broad. În schimb, Bethe devenise un partizan tot mai activ al controlului armamentelor și al trecerii la dezarmare.

Așadar, în februarie 1983, cei doi savanți s-au reîntîlnit, la laboratorul Livermore. Teller a încercat să-l cucerească de partea proiectului său pe Bethe și pentru aceasta i-a dezvăluit o serie de detalii strict secrete în legătură cu ceea ce Teller aprecia că reprezintă cea mai nouă descoperire tehnologică în cursa înarmărilor nucleare: laserul cu raze X care, amplasat în spațiu, ar fi capabil să anihileze în zbor rachete nucleare. „Ideea este splendidă“, ar fi spus atunci Bethe, făcîndu-i un compliment lui Teller. Numai că, apreciind noutatea ideii, laureatul Premiului Nobel nu s-a putut convinge de eficacitatea și utilitatea proiectului îmbrățișat de Teller. Dimpotrivă, Hans A. Bethe avea să devină unul din cei mai redutabili oponenți ai „scutului spațial“ preconizat de programul S.D.I.

„Noi trebuie să încercăm să înțelegem cealaltă parte și să negociem cu ea, trebuie să încercăm să ajungem la o înțelegere cu ea în ce privește pericolul comun — declară Bethe. Acest lucru a fost uitat. Soluția poate fi numai politică. Ar fi nemaipomenit de comod pentru președinte și pentru secretarul de stat dacă ar exista o soluție tehnică (în ce privește preîntîmpinarea pericolului nuclear — n.n.). Dar nu există nici una“.

Cu aroganța-i bine cunoscută, Teller avea să comenteze astfel poziția lui Bethe: „El vede viitorul într-un mod prea superficial. Bethe a fost prezent și la nașterea mecanicii cuantice, și cînd am construit prima bombă atomică, iar acum spune că nu va mai fi nimic nou sub soare. N-a văzut el oare destul de multe lucruri noi?“. Reproșul acesta al lui Teller vizează declarațiile de răsunet și argumentațiile convingătoare ale lui Bethe privitoare la lipsa de realism a proiectului S.D.I., care nu ar putea duce la crearea unui „scut spațial“, sigur și perfect etanș împotriva unei lovituri nucleare.

Prima salvă a „războiului stelelor“

Se poate considera că prima salvă a „războiului stelelor“ a fost trasă încă înainte de lansarea oficială a programului S.D.I. Declanșarea a ceea ce avea să se numească „războiul stelelor“ s-a produs în ziua de 14 noiembrie 1980, cînd, pentru prima oară, un laser cu raze X a declanșat o explozie nucleară în poligonul din deșertul Nevada. Testul s-a numit, în cod, Dauphin. Inventatorul laserului este Peter L. Hagelstein, bursier al

---

Inventar...

Planeta se poate strica în multe feluri și pe diverse termene. S-a dovedit, cu un brio pe care omenirea nu l-a meritat și nu îl va merita vreodată, că aerul, apa, pămîntul pot fi tulburate, transformate în gunoaie, într-un atlas al mizeriei pestilențiale. S-a dovedit, pe de altă parte, și existența capacității reparatorii a omului: fluvii moarte au înviat, deșerturi au înverzit, mlaștini apocaliptice au devenit ogoare, megalopolisuri în care te asfixiai și-au recîștigat aerul cel de toate clipele și cerul senin. Desigur, este mai ușor să previi decît să vindeci. Un semnal de alarmă tras la timp face mai mult decît o reparație tardivă. Pe acest front orizontal și vertical menit să apere regulile și legile elementare ale naturii, pe acest front al conservării unui mediu ambiant propice omului, și nu flagrant defavorabil, în ultima vreme a mai apărut un teatru de luptă: salvarea ozonului, a calotei protectoare a globului, care filtrează razele solare și nu le lasă să pîrjolească, imperceptibil dar iremediabil, viața de pe pămînt. O recentă misiune științifică avînd un capital relativ modest (să sperăm că bugete care se irosesc absurd în alte direcții vor participa, cît nu este prea tîrziu, la îmbogățirea dotării pentru obiectivul menționat) a început să se miște în direcția sintetizării datelor și a organizării unui program coerent de salvare a ozonului! „Time“ menționează, referindu-se la agenda de lucru a acestei misiuni: este vorba de „a descoperi motivele pentru care pătura de ozon din straturile superioare ale atmosferei, care protejează suprafața pămîntului împotriva radiației solare letale a razelor ultraviolete, s-a rarefiat foarte mult deasupra Antarcticii. Pericolul rarefierii ozonului reprezintă doar o parte a problemei; oamenii de știință sînt, de asemenea, îngrijorați de «efectul de seră» — încălzirea pe termen lung a planetei din cauza schimbărilor chimice din atmosferă“. În continuare, revista avertizează: „Dacă stratul de ozon de deasupra zonelor populate s-ar rarefia — și există unele dovezi că aceasta a început deja să se producă, deși nicăieri nu este atît de subțire ca deasupra Antarcticii — consecințele ar putea fi cumplite. Radiația ultravioletă, o formă de lumină invizibilă pentru ochiul uman, provoacă arsuri ale pielii și cancer al pielii; în plus, ea a fost pusă în legătură cu cataracta și cu slăbirea sistemului imunitar. Fără ozon, care să formeze un ecran în fața razelor ultraviolete, asemenea nenorociri se vor înmulți cu siguranță“.

„Potențial mai dezastruos decît rarefierea ozonului și mult mai greu de controlat este «efectul de seră», provocat în mare măsură de bioxidul de carbon (CO_2). Efectul bioxidului de carbon în atmosferă este comparabil cu al geamurilor unei sere: el lasă să treacă razele calorice ale soarelui, dar împiedică excesul de căldură să radieze în spațiu. Într-adevăr, contribuțiile omului la «efectul de seră», în special CO_2, care este generat de arderea combustibililor fosili, ar grăbi tendința de încălzire globală ce ar putea ridica temperaturile medii cu 2 pînă la 8 grade Fahrenheit pînă în anul 2050 — adică un ritm de încălzire de 5–10 ori mai rapid decît cel ce a marcat sfîrșitul erei glaciare“.

Merită să medităm la aceste întîmplări „de traseu“ ale civilizației noastre și să simplificăm sau — de ce nu? — să aruncăm peste bord tragediile care se adaugă, în mod fortuit și irațional, la inventarul de probleme al umanității și așa prea încărcat...

Radu Budeanu

Fundației Hertz, care avea peste cîțiva ani să fie autorul unei acțiuni de răsunet. Hagelstein avea să fie cel dintîi dintre protagoniștii programului S.D.I. care s-a dezis de acesta și s-a retras în activități de cercetare pașnică (vezi „Lumea" 40—42 din 1987). Experiența Dauphin a avut loc în condițiile celui mai strict secret. Dar trei luni mai tîrziu, publicația „Aviation Week and Space Technology" avea să publice un articol care, fără a dezvălui sursele de informare, oferea o serie de detalii concludente asupra testului.

În mai 1981, în funcția de consilier științific prezidențial a fost numit dr. George A. Kayworth II, un fizician atomist specializat în domeniul razelor X. Pentru a primi acest post, el a beneficiat de un sprijin masiv din partea lui Teller. Prin această mișcare, partizanii noului pas în cursa înarmărilor care avea să se numească „războiul stelelor" dobîndeau o poziție influentă în cadrul Administrației. Iar aceasta avea să le slujească mult în momentele de dezbateri și de controverse aprinse, ce urmau să se dezvolte, la scară națională, pe marginea atît de contestatului proiect S.D.I.

Și tot în 1981, la sediul din Washington al cunoscutei instituții de tendință ultraconservatoare Heritage Foundation, au început să se întrunească o serie de reprezentanți influenți ai complexului militar-industrial : oameni de știință, oameni de afaceri, vîrfuri ale ierarhiei militare, cu intenția de a formula un plan de „creare a unui sistem național de apărare". Printre promotorii întîlnirilor se aflau Edward Teller, discipolul său preferat de la laboratorul Livermore, Lowell Wood, cîțiva oameni din anturajul prezidențial, Justin Dart, un om de afaceri bine situat, Jacquelin Hume, industriaș. Cel mai bine situat pe scară ierarhică în cadrul grupului era Karl R. Bendetsen, la acea vreme subsecretar de stat la Pentagon și care avea să devină ulterior președintele lui Champion International Corporation. Bendetsen îl cunoștea pe Teller încă din anii '40. Un alt membru de vază al grupului era generalul locotenent Daniel O. Graham, care deținuse între altele funcția de conducător al lui Defense Intelligence Agency. Toți membrii grupului aveau să obțină „autorizații de securitate", care le permiteau accesul la informații cu caracter strict secret și pe baza cărora puteau desfășura discuții detaliate despre noile arme și tehnologii.

Sciziune în rîndul corifeilor „războiului stelelor"

Către sfîrșitul anului 1981, grupul ce se întrunea la Heritage Foundation s-a scindat, treptat, în două tabere. Motivele au fost mai multe, dar unul din ele merită să rețină atenția. Facțiunea constituită de Bendetsen, Teller și cei din anturajul prezidențial se pronunța pentru introducerea armelor nucleare din generația a treia în proiectul de „scut spațial", spre deosebire de cealaltă tabără, animată de generalul Graham. Sciziunea aceasta a depășit cadrul disputelor pur teoretice, traducîndu-se concret, între altele, în faptul că membrii primei tabere aveau să beneficieze de accesul rîvnit la Casa Albă, spre deosebire de generalul Graham și adepții săi.

Această divizare în rîndurile „războinicilor stelelor", din prima generație, avea să se manifeste, în anii următori, și la eșalonul Pentagonului. În prima tabără, numită, ad-hoc, a adepților „științei fundamentale" se aflau cercetători din laboratoarele naționale de arme și universități, reprezentanți ai firmelor interesate în dezvoltarea armelor cu energie dirijată de genul laserelor și al razelor de particule. Tabăra a doua, numită a „științei aplicate", îi reunea pe cei interesați în dobîndirea rapidă a unor contracte pentru dezvoltarea unor noi tehnologii de înarmare și producerea imediată de prototipuri.

Cîștigători au fost, în cele din urmă, „baronii științei fundamentale". Printre marii beneficiari de fonduri din bugetul alocat cu dărnicie programului S.D.I. se numără laboratorul național Sandia, unul din cele trei centre federale (alături de centrele renumite de la Los Alamos și Livermore) care dețin monopolul asupra proiectării și dezvoltării armelor nucleare.

Grupul lui Bendetsen-Teller a avut ocazia să-și expună vederile în fața președintelui în ianuarie 1982.

În seara zilei de 23 martie, la Casa Albă a fost oferit un dineu la care au fost invitați să participe și un număr de oameni de știință, între care Edward Teller, Hans A. Bethe, Frank Pres, președintele Academiei Naționale de Știință și fost consilier științific al președintelui Carter, John Foster, fost șef al diviziei de cercetare și engineering al Departamentului apărării, Solomon Buchsbaum și William O. Baker, de la laboratorul Bell, membri ai Consiliului pentru știință al Casei Albe, Simon Ramo, om de știință și industriaș („R din TRW Corporation" — cum îl prezenta un ziarist și despre care s-a spus că fusese prima alegere făcută de președintele Reagan pentru postul de consilier științific prezidențial), și Charles Townes, considerat drept „părintele spiritual al laserului".

Evident, Casa Albă era deosebit de interesată să cunoască primele reacții produse în rîndurile oamenilor de știință de ideile prezentate din discursul care tocmai fusese rostit. În general, aceste reacții n-au fost însă dintre cele mai favorabile. Ben Bova, avocat fervent al programului S.D.I., nu poate să ascundă faptul că „invitații la dineu au fost surprinși de revelațiile din discurs. Mulți dintre ei s-au arătat rezervați în răspunsurile lor ; impresia generală a fost că ei erau mult mai mult preocupați de impactul politic al unei apărări bazate în spațiu decît de dificultățile de ordin științific și tehnic legate de crearea unor sisteme orbitale de apărare împotriva rachetelor balistice intercontinentale.

Discursul de la 23 martie, după cum avea să se afle ulterior, a produs consternare chiar și în rîndul unora din membrii cei mai marcanți ai Administrației. În august 1984, cu prilejul unei vizite făcute la laboratorul Livermore, Alexander M. Haig, la acea vreme secretar de stat, declara că „la Pentagon, toată lumea își bătea capul spunînd : Ce dracu înseamnă apărarea strategică ?".

Cînd piatra unghiulară a edificiului se clatină

În primii doi ani ai Administrației Reagan, laserul cu raze X avea statutul de secret guvernamental. Nici o persoană oficială nu era autorizată să declare sau să confirme că acest lucru există. Tăcerea a fost ruptă la 14 ianuarie 1983, cînd consilierul științific prezidențial, George A. Keyworth II, aflat în vizită la laboratorul Livermore, a adus un elogiu laserului cu raze X care pompează bombe nucleare și care — spunea el — este „unul din cele mai importante programe ce pot influența în mod serios situația apărării naționale în următorul deceniu".

Ironia soartei face însă ca tocmai laserul cu raze X, care a constituit unul din elementele concrete ce a servit drept argument pentru lansarea programului S.D.I., avea să cadă în desuetudine într-un răstimp neașteptat de scurt. Fapt

Demonstrațiile împotriva proiectelor militare devin tot mai frecvente

confirmat chiar de către președinte și de către secretarul de stat al Departamentului apărării la acea vreme, Caspar W. Weinberger, care au ținut să sublinieze, în discursuri publice, că Inițiativa de Apărare Strategică implică găsirea unor arme „ne-nucleare" pentru distrugerea rachetelor.

Cercurile Pentagonului încearcă, la rîndul lor, să acrediteze ideea că armele nucleare sînt sortite să piardă treptat preeminența în rîndul „mijloacelor defensive" preconizate pentru programul S.D.I. Iar aceste încercări de scoatere a programului S.D.I. de sub incidența armelor nucleare sînt cît se poate de explicabile.

Printre motivele care au stat la baza unei asemenea orientări se află, între altele, statutul denuclearizat al spațiului extraatmosferic, statut prevăzut printr-un tratat internațional, dificultățile mari legate de amplasarea rapidă în spațiu a acestor arme în caz de alertă nucleară, consecințele dezastruoase ale exploziilor nucleare în spațiu, îndeosebi asupra sateliților și, ultimul dar nu și cel mai puțin important motiv, faptul paradoxal că tentativa de a face armele nucleare „neputincioase și inutile" este imaginată recurgîndu-se de fapt la o nouă generație de arme nucleare !

În ce măsură armele nucleare au pierdut sau vor pierde rolul preponderent în cadrul programului S.D.I., este greu de spus. În orice caz, nu trebuie uitat că numai în primii doi ani care au trecut de la lansarea programului S.D.I., sub auspiciile sale au fost alocate miliarde de dolari pentru dezvoltarea armelor nucleare din generația a treia, între care și laserul cu raze X.

Oficiali ai Pentagonului se grăbesc, desigur, să dea explicații în sensul că aceste arme ar fi privite de fapt prin prisma folosirii lor în principal ca arme antisatelit și de contra-apărare. Justificări, desigur, cît se poate de șubrede în condițiile în care chiar persoane oficiale din cadrul Departamentului apărării, ca și cvasiunanimitatea experților militari remarcă faptul că este din ce în ce mai greu să operezi o delimitare strictă între armele cu caracter defensiv și cele cu caracter ofensiv, mai ales atunci cînd este vorba de arme de distrugere în masă, cum sînt cele nucleare.

Pe de altă parte, se întreabă, într-un articol din ziarul „New York Times", William J. Broad, cum s-ar putea imagina „războiul stelelor" fără laserul cu raze X, această descoperire care a fost dealtfel piatra unghiulară a inauguralã a proiectatului edificiu al programului S.D.I. ? La această întrebare, spune Broad, nimeni n-ar putea răspunde, nici măcar Edward Teller, promotorul dintîi, atît de înfocat, al ideii „războiului stelelor".

(Va urma)

Jurnal chinez (VII)

Alfa și omega

„Fabrica de autovehicule din Beijing". Fațadă patinată, fără vîrstă, curte de acces îngustă, o intrare principală obișnuită și, în capul celor cîtorva scări tocite de vreme, tovarășul Yu Shi-he, directorul întreprinderii. Strîngeri de mînă prelungi, sacadate, în ritmuri ferme. Apoi, un periplu înfortocheat prin coridoare înguste, pînă într-o sală modestă dotată cu fotolii și o masă măruntă. Pe masă, cești înalte avînd capace. Din termosuri uriașe, ca niște tuburi de oxigen, ni se toarnă ceai. Fără zahăr. Începem o conversație conștiincioasă, orbitînd metodic în jurul singurului subiect firesc : autovehiculele de teren. Aflu că fabrica este veche, și nu mă mir. Se simte că este „o moștenire" în care, însă, pulsul vital, gîndirea și voința tehnologică sînt proaspete. Pînă în 1958, fabrica era ,de fapt, un mare atelier de reparații. În 1964, saltul calitativ : se declanșează producția proprie. Începînd din anii '80, ritmurile s-au intensificat, un suflu nou și-a croit drum, angrenînd un stil dinamic de organizare, de concepție și de producție. În fiecare an, ies de pe benzile de montaj 18 000 de autovehicule BJ 212. Beneficiile sînt substanțiale : 70 de milioane de yuani pe an. Cei 8 000 de lucrători, desfășurați în nenumăratele hale, pe care le-am vizitat, îmbină munca tradițională, uneltele mai vechi, cu utilajele moderne. Un amestec de epoci ale tehnicii, conducînd la un rezultat perfectibil. „În continuare veți vizita fabrica de jeepuri, îmi precizează Yu Shi-he. Veți remarca amploarea și rapiditatea prefacerilor în acest domeniu". Remarc și mă emoționez. Clădirile sînt noi-nouțe, de o funcționalitate debordantă, căile de acces sînt nete, luminoase, igienice și strălucesc din toate încheieturile. În sala de recepție, o masă enormă încastrată într-o armătură nichelată. Un vast ecran video, ventilatoare sofisticate, fotolii confortabile care se pot învîrti pe axă, lăsa în spate, lăsa în față, adînci, pufoase, soporifice și stimulative în același timp. Explicații telegrafice, la obiect, panouri clare, multicolore, un dans al informației vizuale, fastuos și exact. În secții, aceeași atmosferă : totul se desfășoară contra cronometru, tehnologiile complexe te anesteziază, o robotică imperturbabilă împinge producția înainte, muncitorii în salopete cochete se mișcă teleghidați, nu e fum, nu e zgomot, nu te simți în plus și, după un traseu cît se poate de ergonomic, ajungi afară, unde jeep-urile (în valuri de 23 000 pe an) stau aliniate impecabil sub niște bolți stil NASA. Sînt moderne, au o linie mai atractivă decît ai fi fost dispus să crezi, sînt finisate la milimetru, par limuzine pe dinăuntru și jucării pe dinafară. Sînt invitat să mă urc într-un jeep, ceea ce și fac, precipitat și fericit. Încerc volanul, admir bordul, mîngîi schimbătorul de viteze, ating accelerația și forțez scaunul. O plăcere. Presupun că, și în stare de funcționare, sînt la fel.

Gazdele îmi explică ceea ce nu mai trebuie explicat. Începînd cu proiectarea pe computer și terminînd cu pistele de probă, acest obiectiv este expresia vie a aplicării în practică a inteligenței tehnice. Faptul că beneficiile se numără cu nouă zerouri nu demonstrează decît o evidență cu vechi state de serviciu. De altfel, ambiția de modernizare, coerența efortului și formidabila lui intensitate, curajul inovației, al experimentării, cravașarea ritmurilor de dezvoltare sînt elemente care jalonează cu brio o întreagă hartă economică. Începînd din anii '80, peste tot în China acest curent novator, în care spiritul gospodăresc real a căpătat extensii continentale, lasă urme adînci : în viața mastodonților industriali, a complexelor agricole, a orașelor, a satelor, a oamenilor în general. Și, pentru că socialismul nu se construiește pentru mașini, ci pentru oameni, axioma învestirii cu putere de creație a tinerilor, a generațiilor chemate să prelucreze și să perfecționeze civilizația am putut-o constata în marele laborator al învățămîntului din Beijing — „Institutul Naționalităților".

Profesorul Chen Yong-lin, venerabil stîlp al instituției, mă primește, cu o fermecătoare simplitate, în marea sală a Consiliului, unde, bineînțeles, totul începe cu adusul ceaiului. Om de cultură cu o vastă și solidă informație, blînd și profund, îmbinînd curtoazia chineză cu o degajare juvenilă de tip european, profesorul îmi conturează un panoramic al activității universitare. În cele 15 facultăți și 5 institute de cercetare ale acestui amplu creuzet universitar, studenți din toate colțurile țării s-au aliniat într-o competiție viguroasă. Institutul a fost înființat în 1951 și, pînă în anii '70, a fost orientat, aproape în exclusivitate, spre o programă de învățămînt unilaterală. „După începerea revoluției culturale — îmi relatează profesorul Chen Yong-lin —, Institutul a intrat într-o nouă fază. S-au revizuit programele. S-au deschis larg porțile învățămîntului politehnic, economic, ale ramurilor avînd ca obiect formarea de specialiști pentru modernizarea Chinei. Institutul a devenit o pepinieră, de altfel extrem de necesară, care pompează cadre chemate să susțină procesul de refacere a structurilor economice, de așezare a industriei și a celorlalte ramuri pe baze stabile, solide, raționale".

Această schimbare de „pistă" are implicații de la cauză la efect în interiorul institutului, dar mai tulburătoare, mai electrizante și mai incredibile sînt cele din interiorul Chinei. Două planete par să coexiste, două moduri de viață și o singură ambiție. Pe de o parte, este China trecutului, cu probleme temporizate, pe de altă parte, China de azi — trăind o adevărată „dimineață chineză", proaspătă, cu poftă de muncă, dinamică, multicoloră, optimistă, trepidînd de prefaceri, crezînd în viitor și avînd, pentru aceasta, argumente în regulă.

La Beijing, „noul val" se insinuează în peisajul orașului, în tangajul străzii, în tonusul vitrinelor cu o anume severitate teoretică. Dar devine debordant, capătă tumultul unui fluviu care își rupe malurile spre Shanghai și mai departe pe unde m-au dus drumurile mele chineze. Nu aveam cum să știu că mă voi întîlni cu China exact în momentul cînd devenisem convins că i-am perceput esența.

Radu Budeanu

POSTA REDACTIEI

„Deceniul mondial pentru dezvoltare culturală"

V. Pinzaru. Bucureşti. O.N.U. şi U.N.E.S.C.O. au lansat un apel în favoarea instituirii, cu începere de la 1 ianuarie 1988 şi pînă la 31 decembrie 1997, a unui Deceniu mondial pentru dezvoltare culturală. Obiectivele sale sînt : afirmarea dimensiunii culturale a dezvoltării ; afirmarea şi îmbogăţirea identităţilor culturale ; lărgirea participării la cultură şi promovarea cooperării culturale internaţionale. UNESCO a pregătit un proiect de plan de acţiune pentru acest Deceniu, pe care directorul general al acestei organizaţii l-a prezentat Adunării Generale a O.N.U. Referindu-se la această iniţiativă, revista „Nouvelles Perspectives", publicaţie a Consiliului Mondial al Păcii, scrie că organizarea Deceniului mondial al dezvoltării culturale are o dublă motivaţie, complementară : pe de o parte, de a întări luarea în considerare a dimensiunii culturale în procesul dezvoltării şi, pe de altă parte, de a stimula aptitudinile creatoare şi viaţa culturală în ansamblu. În recomandarea cu privire la acest Deceniu, s-a subliniat : „Cultura este un element fundamental al vieţii fiecărui individ şi al fiecărei comunităţi, iar dezvoltarea, a cărei finalitate este omul, posedă o dimensiune culturală esenţială". Pentru a răspunde acestei prime preocupări, programul de acţiune al Deceniului urmăreşte să promoveze politici, strategii şi programe de dezvoltare ce ţin seama de dimensiunea şi finalităţile culturale din cadrul oricărui proces de transformare economică şi socială. Propunerile referitoare la acţiunile în diferitele domenii culturale sînt regrupate în proiectul de program de acţiune în patru mari obiective ale acestui Deceniu : luarea în considerare a dimensiunii culturale în cadrul dezvoltării ; afirmarea şi îmbogăţirea identităţilor culturale ; lărgirea participării la viaţa culturală ; promovarea cooperării culturale internaţionale. Aceste propuneri urmăresc să răspundă marilor sfidări mondiale care se prefigurează la orizontul secolului al XXI-lea. Ele au, totodată, drept obiectiv sensibilizarea factorilor dezvoltării economice, sociale şi culturale — la nivel naţional şi internaţional —, cu privire la importanţa culturii în viaţa popoarelor şi în progresul naţiunilor, precum şi cu privire la rolul cooperării culturale internaţionale, ca factor de îmbogăţire reciprocă între diferite popoare. Celor patru obiective li se imprimă o orientare comună, conform spiritului proiectului Deceniului : ideea că dezvoltarea trebuie să fie concepută nu numai în termenii progresului tehnologic şi ai creşterii economice, ci şi ca un ansamblu de acţiuni vizînd asigurarea bunăstării societăţii, înflorirea culturii, întărirea sensului valorilor umane şi sociale care alcătuiesc fiinţa lor profundă, participarea efectivă a populaţiilor la propriul lor progres şi la o deschidere mai mare spre marile culturi. **(L.E.)**

„Lira grea"

Vasile Aioanei, Iaşi. Noua monedă italiană, „lira grea", cum a fost ea botezată, va intra probabil în vigoare în 1988, după cum a declarat, recent, la Roma, vicepreşedintele guvernului şi ministrul trezoreriei, Giuliano Amato. Ea va avea o paritate echivalentă cu actualele 1 000 de lire (circa 0,83 dolari).

Piramide peruane

Constanţa Iordan, Bucureşti. În localitatea peruană Tucume, departamentul Lambayeque, din nordul ţării, există, într-adevăr, un vechi oraş cu piramide, ce datează de la începuturile erei noastre şi, probabil, chiar dinainte. Arheologii peruani, Walter Alva şi Luis Guillermo Lumbreras, au declarat că, deşi au fost publicate o serie de articole despre acest oraş prehispanic, el n-a fost încă studiat sistematic. Piramidele au o înălţime între 30 şi 40 de metri, fiind considerate, multă vreme, formaţiuni naturale. Anul acesta, tot în nordul ţării, în departamentul Cajamarca, localitatea Huaca Loma, a fost descoperit un alt oraş pierdut, vechi de 5000 de ani. Se pare că acest oraş a fost îngropat de o aluviune, fenomen ce se petrece des în Peru. Şi aici există construcţii piramidale şi subterane. De altfel, Peru abundă în asemenea „oraşe pierdute".

Arheologul norvegian Thor Heyerdahl va participa (după 40 de ani de la navigarea sa în Pacific la bordul ambarcaţiunii „Kon-Tiki") la excavările ce vor avea loc la cele 26 de piramide descoperite la Tukume. În vîrstă de 73 de ani, Heyerdahl a declarat că această expediţie va fi „cea mai interesantă din viaţa mea". Piramidele, edificate în terase, în stilul celor din Mesopotamia, „pot explica — a declarat el — de ce civilizaţia umană pare să aibă o origine comună" pe diverse continente. Arheologul norvegian a susţinut întotdeauna că viaţa civilizată a omului „îşi are originea în navigaţie" ; de aceea, el consideră că descoperirea cetăţii Tukume „demonstrează că a putut fi posibilă" străbaterea mărilor în vremuri imemoriale. Piramidele descoperite în Peru sînt similare construcţiilor în scări din Egipt şi Mesopotamia, avînd, ca şi acestea, etaje de lemn între terase. Totuşi, Heyerdahl nu consideră că egiptenii ar fi traversat marea pentru a construi piramide în America, ci crede că originea lor ar fi o cultură mult mai veche decît cea a faraonilor, ale cărei vestigii n-au fost găsite încă. Arheologul norvegian are convingerea că rezultatele excavărilor din Lambayeque vor veni în sprijinul teoriei potrivit căreia civilizaţia umană n-a apărut, simultan, în Egipt, Mesopotamia şi Valea Indului. Aceste trei culturi, cele mai vechi cunoscute, datînd din anul 3100 î.e.n., au fost influenţate de o cultură şi mai veche, ce şi-a avut originea în alt loc, pînă acum necunoscut — afirmă Thor Heyerdahl. Arheologul se referă la texte spaniole din secolul XVI privind ruinele de la Tukume care, potrivit legendei, ar fi fost fondat de regele Cala, nepot al regelui Naymlap, care a sosit aici cu „toată lumea lui", pe o „flotilă" de plute. Navigatorii veneau — potrivit povestirilor conchistadorilor spanioli — din nord. Deocamdată, Heyerdahl şi echipa sa vor încerca să afle data construirii piramidelor, prin intermediul analizei structurii de lemn. Lucrările — a declarat el — vor dura cîteva decenii. Excavările de la Tukume se vor realiza în colaborare cu muzeul Kon-Tiki din Oslo, cu arheologul peruan Walter Alva şi cu muzeul „Bruning" din Lambayeque. În explorările iniţiale, Walter Alva a descoperit o cameră mortuară cu măşti de aur. Autorităţile peruane sînt de părere că aceste piramide pot ascunde un important tezaur. Dacă el există — afirmă Heyerdahl —, „va avea un mare interes ştiinţific, deoarece mormintele n-au fost niciodată profanate".

Stimaţi cititori,

În dorinţa de a veni în sprijinul celor ce doresc să-şi procure, la timp şi în mod sigur, săptămînalul nostru, redacţia revistei „Lumea", împreună cu Direcţia Expedierii Presei vă propun o nouă şi facilă modalitate de a vă abona.

Completaţi talonul de pe verso şi prezentaţi-l factorului poştal ori celui mai apropiat Oficiu P.T.T.R., care, în schimbul achitării costului abonamentului la revistă pe perioada solicitată de dumneavoastră, au obligaţia să vă elibereze, imediat şi pe loc, chitanţa respectivă.

Abonamentul se poate face oricînd pe minimum 3 luni şi începe din luna următoare achitării costului lui.

Revista „LUMEA"

Campanie anti-drog

Daniel Zorilă, Cărbuneşti-Sat. „Bilanţul campaniei permanente contra traficului cu droguri", desfăşurată de autorităţile mexicane în cursul acestui an, a fost dat publicităţii recent la Ciudad de Mexico : peste 8 000 kilograme de cocaină pură şi 374 692 kilograme de marijuana au fost confiscate pînă în prezent. De asemenea, au fost distruse 66 566 plantaţii de marijuana şi maci şi au fost arestaţi 1 131 traficanţi de droguri, mexicani şi străini. Au fost confiscate 20 de ambarcaţiuni, 1 607 vehicule şi 35 de avioane utilizate în traficul cu droguri şi au fost descoperite şi confiscate 1 032 arme de foc de diferite calibre. Din ianuarie şi pînă în noiembrie a.c. au fost distruse 22 465 plantaţii de maci, pe o suprafaţă de 1 896 hectare, şi 44 101 plantaţii de marijuana, pe o suprafaţă de 3 199 hectare.

La această campanie, desfăşurată pe întregul teritoriu mexican, de două milioane kilometri pătraţi, au participat atît agenţi federali, ce aparţin de procuratura generală a republicii, cît şi 25 000 de soldaţi din armata regulată. Cele trei puteri (executivă, legislativă şi judiciară) din Mexic şi-au reiterat, în repetate rînduri, sprijinul faţă de forţele armate pentru a combate şi reprima traficul de droguri, considerat în această ţară ca o problemă de stat.

Mexicul devenise o „trecere obligatorie" pentru transportul de droguri din diverse ţări sud-americane spre Statele Unite. Autorităţile au arătat că traficanţii de droguri au atins nu numai rafinamente tehnologice, ci şi genetice : astfel, folosesc o sămînţă „îmbunătăţită" de marijuana, ce le permite o producţie mai mare într-un timp mai scurt, cu plante mai mici decît cele obişnuite. Sinaloa, în nord-estul ţării, este unul din statele mexicane cele mai afectate de traficul de droguri. Aici, criminalitatea şi violenţa sînt direct proporţionale cu cultivarea şi traficul de stupefiante. Astfel, în 1984 şi 1985, în statul Sinaloa s-au comis 309 asasinate, 3 400 furturi cu mînă armată, 940 răniri cu arme de foc şi 3 800 furturi de automobile. Trafi-

TALON DE ABONAMENT

NUMELE _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

PRENUMELE _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

Str. _ _ _ _ _ _ _ _ Nr. _ _ _ _ _ _ _ _

LOCALITATEA _ _ _ _ _ _ _ COD _ _ _ _

Județul _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ _

POSTA REDACȚIEI

cul de droguri a permis crearea de imense averi în Mexic, în majoritatea cazurilor prin „spălarea banilor murdari" în diverse tipuri de afaceri. Arestarea unor traficanți de droguri, ca Ernesto Fonseca Carrillo, alias „Don Neto", și Rafael Caro Quintero, este considerată drept unul din succesele acestei campanii.

Raliul „Paris-Dakar '88"

C. Corendea, București. Raliul „Paris-Dakar" se află la cea de a zecea ediție. Ca și cele precedente, ediția '88 este, în primul rînd, un „show" publicitar, în care aventura individuală a concurenților amatori este din ce în ce mai umbrită de competiția dintre constructorii de automobile și motociclete, în special vest-europeni și japonezi. Veritabil panou publicitar rulant, raliul „Paris-Dakar" reprezintă, de asemenea, o piață pe care și-o dispută rețelele de televiziune occidentale. Startul celei de a zecea ediții a raliului a fost dat la 1 ianuarie în Piața armelor din Versailles. Au plecat în această dificilă cursă 105 autocare, 81 motociclete și 311 automobile.

G. Gavrilescu, București. Într-adevăr, Claudio Abbado, care a dirijat la 1 ianuarie tradiționalul concert de Anul Nou al Filarmonicii din Viena (Wiener Philarmoniker), este italian. Este, de altfel, primul dirijor italian care se află la pupitrul orchestrei vieneze cu prilejul concertului de Anul Nou, a cărui „premieră" a avut loc în 1942. La sfîrșitul anului trecut, Claudio Abbado a fost numit „director muzical al orașului Viena". „Acest rol, creat special pentru el — informa într-un comunicat, Biroul de presă al casei de discuri «Poly gram» —, reprezintă o raritate în istoria muzicală a capitalei austriece". „Potrivit dorinței primarului din Viena — maestrul Abbado va avea o influență decisivă în planificarea activităților muzicale ale orașului", tradiționalele „Wiener Festwochen".

Ioan Petrescu, Craiova. Pînă recent, numele noii capitale argentiniene, ce urmează să fie construită în Patagonia, pe teritoriul actualului oraș Viedma, nu fusese decis. Iată însă că, la Florența, una din etapele vizitei sale oficiale în Italia, președintele argentinian Raul Alfonsin a afirmat, la 12 decembrie, că noua capitală se va numi Florencia. De asemenea — relatează agenția „ANSA" — președintele Alfonsin i-a propus primarului orașului Florența (Firenze, în italiană) o înfrățire cu viitoarea capitală a Argentinei, Florencia.

Coordonatorul rubricii : Rodica Dumitrescu

LUMEA SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

apare în limbile română, engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă

2 (1263) 7 ianuarie 1988

MESAJUL PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU. Pentru înaintarea patriei socialiste pe noi culmi de civilizație, pentru triumful politicii de pace și colaborare în lume 1

TOVARĂȘEI ELENA CEAUȘESCU. Omagiul întregului popor pentru prodigioasa operă dedicată propășirii multilaterale a României, afirmării plenare a energiilor creatoare ale națiunii noastre socialiste 4
Înalte aprecieri internaționale pentru opera științifică a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu 6

ARTICOLE, CORESPONDENȚE
Popoarele — uriașă forță pe marele front al păcii. Ștefan Cîrjă 8
Harare. Evenimente majore pentru consolidarea unității și independenței naționale. Dumitru Constantin 9
Ankara. Programul noului guvern. 10
Ciudad de Mexico. Probleme economice în context preelectoral. Anca Voican 11
Jurnal chinez (VII). Radu Budeanu 30

1 000 + 1 12–14

REPORTAJ PE GLOB
R.P.D. Coreeană. Ecluza Mării de Vest. Vasile Crișu 15

DIN LUMEA CAPITALULUI
Economia occidentală: perspective sumbre pentru 1988 16
Încetinirea ratei de creștere economică 16
R.F.G. Drama șomajului din zona Ruhr 16
Europa occidentală. „Declin demografic, declin economic". 17

LUMEA ÎN CĂRȚI ȘI REVISTE
Un studiu al S.I.P.R.I. despre cursa înarmărilor. Leon Talpă 18

DIN PRESA INTERNAȚIONALĂ 20

ÎN LUMEA ȘTIINȚEI
Revoluția viitorului apropiat (II). Alexandru Mironov 22

DE ANUL NOU
Întîmplări în alb și negru. Crăciun Ionescu 24

SERIAL
„Războinicii stelelor" sau „a crea pentru a distruge" (5). Corneliu Vlad 28

ACCENTE
Inventar... Radu Budeanu 28

POȘTA REDACȚIEI 31–32

Colectivul redacțional : Radu Budeanu — redactor șef-adjunct (ediția internațională), Mihaela Brumă, Ștefan Cârjă, Dumitru Constantin, Vasile Crișu, Radu Dobre, Rodica Dumitrescu, Liana Enescu, Adrian Ionescu — redactor șef, Crăciun Ionescu — șef de secție, Ion Madoșa, Ilie Olteanu, Radu Pascal — redactor șef-adjunct, Ilie Șerbănescu, Doina Topor — șef de secție, Stelian Țurlea, Anca Voican, Aurel Zamfirescu — secretar responsabil de redacție. Secretariatul de redacție și tehnic : Oana-Daniela Dinulescu, Mircea Dub, Ana Ghinea, Eliza Iliescu, Ionel Împăratu, Tudorina Mavlea, Constantin Mendea, Marin Pieleanu, Maria Simionescu, Ana Maria Tatovici. Revista „Lumea", București, Piața Scînteii nr. 1, sectorul 1, Oficiul poștal 33, cod 71 341, căsuța poștală 33–29, telefon 17 60 10 ; Internațional : 18 50 81. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROM PRESFILATELIA" — sectorul export-import presă. P.O. Box 12–201, telex 10376 prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

C.P.C.S.

2

AMBIANȚĂ ȘI CONFORT

O casă frumos amenajată este mîndria oricărei gospodine. Depinde numai de dumneavoastră să aveți un interior intim și plăcut.

O perdea aleasă cu gust, un covor în culori calde, o față de masă asortată — conferă căminului dv. un plus de eleganță și confort.

Magazinele și raioanele specializate ale comerțului de stat vă oferă posibilitatea de a alege cele mai frumoase modele de: — covoare cu desene geometrice sau florale, în variate dimensiuni, perdele, seturi de fețe masă și cuverturi.

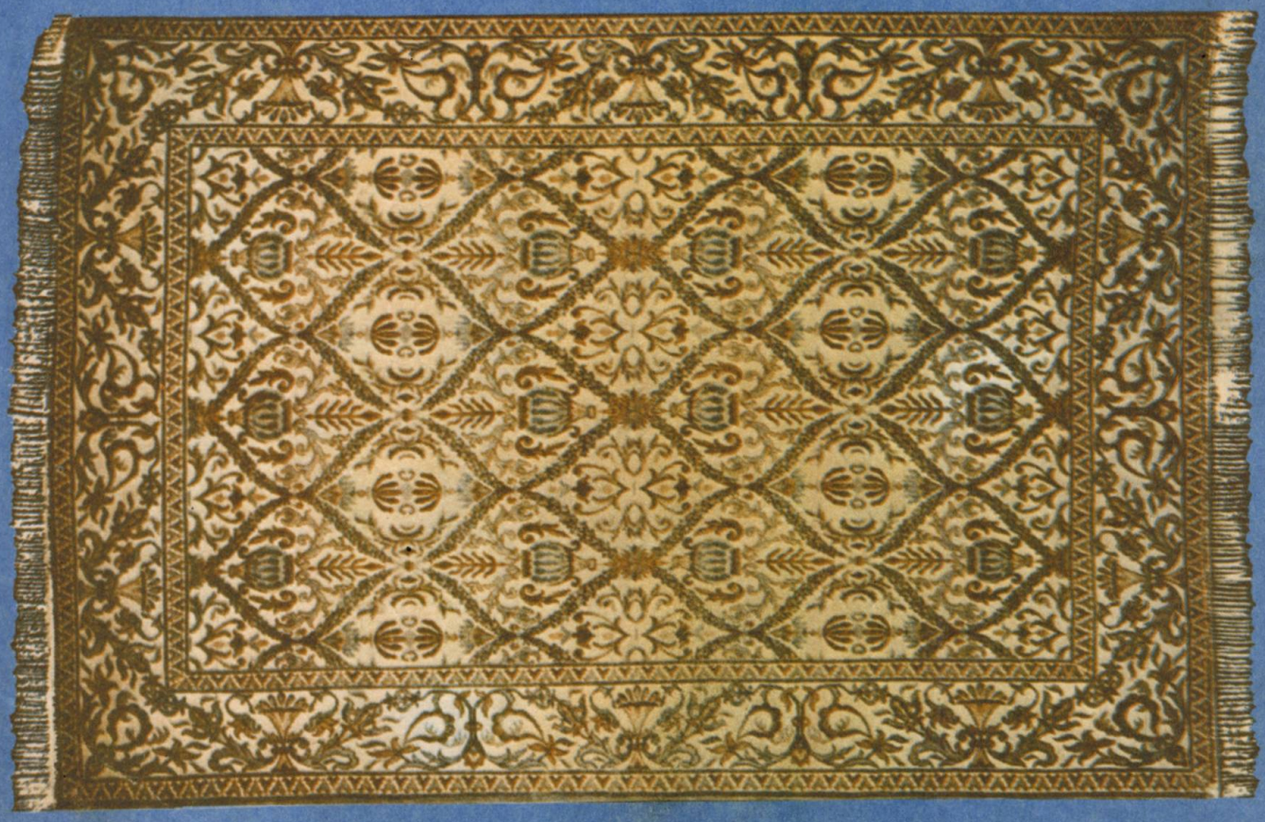

Nr. 17 21 aprilie 1988

LUMEA

SĂPTĂMÎNAL DE POLITICĂ EXTERNĂ

MUZEUL PRESEI SEVER BOCU
JIMBOLIA
NR. C-74

Noul itinerar de pace, prietenie şi colaborare internaţională al tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU, împreună cu tovarăşa ELENA CEAUŞESCU

Importantă contribuţie la dezvoltarea, pe multiple planuri, a relaţiilor româno-vietnameze

Dialogul la nivel înalt româno-mongol

Din actualitatea săptămînii

VIENA

La reluarea lucrărilor reuniunii general-europene

GENEVA

Un prim pas pozitiv pentru reglementarea politică a situaţiei privind Afganistanul

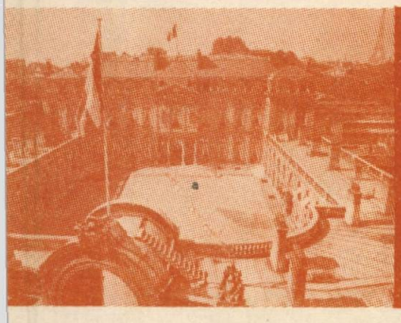

PARIS

Campania electorală — înaintea primului tur de scrutin

PANORAMIC
1000 + 1
SERIAL
POŞTA REDACŢIEI

Noul itinerar de pace și prietenie al tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU, împreună cu tovarășa ELENA CEAUȘESCU

O prestigioasă acțiune politică, de larg ecou internațional

Nouă și strălucită solie de pace, prietenie și colaborare, vizitele pe care le întreprinde tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în țări de pe continentul asiatic și în Australia — vizite în plină desfășurare în momentul în care încredințăm tiparului aceste rînduri, — dialogul la nivel înalt desfășurat și înțelegerile convenite cu aceste prilejuri se constituie, toate, într-o nouă expresie a politicii externe românești de largă deschidere, dinamică și constructivă, o politică recunoscută și apreciată ca atare pe toate meridianele globului. Mărturie a prestigiului de care această politică se bucură pe plan larg internațional, a calităților ei de principialitate, spirit novator, de activă participare la soluționarea problemelor de care depind pacea și progresul umanității, relatările agențiilor de presă, comentariile ziarelor, posturilor de radio și televiziune din țările vizitate, ca și din alte numeroase țări, relevă importanța deosebită a dialogurilor la nivelul cel mai înalt, subliniind că documentele și înțelegerile la care s-a ajuns conferă o bază trainică dezvoltării raporturilor cu țările vizitate, reprezentînd, totodată, acțiuni politice de mare semnificație în planul efortului general de rezolvare a principalelor probleme cu care se confruntă contemporaneitatea, o nouă contribuție de referință la cauza păcii și înțelegerii între toate națiunile. Sînt, în acest sens, elocvente, pentru înaltul prestigiu de care se bucură președintele Nicolae Ceaușescu, România socialistă, articolele și comentariile, publicate în aceste zile, consacrate vastei opere de propășire națională, acțiunilor și demersurilor șefului statului român pentru afirmarea în lume a unei politici de pace, independență și conlucrare cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială.

Citățm, de pildă, din această bogată suită de articole, fragmente semnificative din materialele apărute, într-un supliment special, în ziarul pakistanez „Morning News". În articolul intitulat **„Președintele României, Nicolae Ceaușescu, — mare erou al păcii"** se scrie : „Nicolae Ceaușescu este un luptător activ pentru pace, în condițiile în care în întreaga lume se agravează tensiunile, se acumulează noi arme ucigătoare, este amenințat direct dreptul fundamental al oamenilor, al popoarelor, la viață. Inițiativele sale de pace sînt menite să deschidă căi noi, realiste, în vederea restabilirii climatului de destindere, a făuririi unei lumi fără arme și fără războaie. Și este un adevăr al vremii noastre că progresele obținute de România în toate domeniile vieții economico-sociale, politica sa internațională realistă și constructivă fac să se vorbească în întreaga lume cu respect și cu înaltă considerație despre personalitatea proeminentă a președintelui Nicolae Ceaușescu".

De asemenea, cotidianul „The Australian" a publicat un amplu supliment, evidențiind personalitatea șefului statului român, neobosita sa activitate dedicată făuririi unei lumi mai drepte și mai bune. Prezentînd politica de largă colaborare promovată de România, dezvoltarea relațiilor externe românești, articolul relevă : „Dinamica impresionantă a acestui proces, dezvoltarea continuă a raporturilor cu toate statele lumii, indiferent de orînduire socială, au la bază promovarea largă a dialogului la nivel înalt, convorbirile avute de președintele Nicolae Ceaușescu pe pămîntul României sau cu prilejul numeroaselor sale vizite peste hotare". „Șefi de stat și de guvern, personalități ale vieții politice și științifice internaționale, scrie ziarul, și-au exprimat înalta considerație față de principialitatea politicii externe românești, de consecvența cu care România promovează un sistem de relații interstatale noi, în consens cu cerințele imperioase ale epocii".

Un alt comentariu publicat de ziar relevă amploarea cercetării științifice din România, căreia îi revine un rol major în dezvoltarea economică intensivă a țării, contribuind la îndeplinirea programelor și planurilor curente și de viitor. Rezultatele obținute — scrie ziarul — sînt legate nemijlocit de activitatea președintelui Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, academician doctor inginer Elena Ceaușescu, savant de renume mondial. În articol sînt evidențiate realizările dobîndite de oamenii de știință români, relevîndu-se că cercetătorii din România au o vastă experiență și înregistrează rezultate remarcabile în toate sectoarele.

Sub titlul „Relațiile româno-australiene în continuă dezvoltare", „The Australian" pune în evidență faptul că, deși situate la mare distanță geografică, România și Australia manifestă acum, mai mult ca oricînd, dorința de a da noi dimensiuni relațiilor bilaterale. Se relevă că evoluția raporturilor dintre România și Australia, de la stabilirea relațiilor diplomatice între cele două țări, reflectă în mod elocvent multiplele modalități de înțelegere și colaborare rodnică între state cu sisteme sociale și economice diferite.

De asemenea, alături de organele de presă și agențiile din țările vizitate, o serie de mari agenții internaționale au consacrat relatări detaliate ale principalelor etape ale dialogului la nivel înalt, asupra concluziilor desprinse, acordurilor și înțelegerilor convenite. Cu toate aceste prilejuri, sînt puse în evidență pozițiile României în problemele cardinale ale omenirii, aprecierile comune degajate în cadrul convorbirilor oficiale.

Problema fundamentală privind încetarea cursei înarmărilor și trecerea la măsuri concrete de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, imperativul soluționării tuturor diferendelor dintre state numai pe cale pașnică, prin tratative ; cerința soluționării globale, juste și echitabile a problemelor economiei mondiale, a lichidării subdezvoltării și edificării unei noi ordini economice internaționale — sînt, toate acestea, mari direcții de acțiune ale politicii externe românești, ale căror realism, actualitate și deosebită semnificație sînt puternic reliefate, în aceste zile, de factorii politici de înaltă responsabilitate, de mijloacele de informare în masă din țările vizitate, de marile agenții internaționale.

Această succintă evocare a ecoului internațional al noului itinerar de pace, prietenie și conlucrare, al tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, este, ea însăși, revelatoare pentru dimensiunile multiple ale acestei strălucite acțiuni politice, care se va solda cu puternice impulsuri dezvoltării raporturilor cu țările vizitate, avînd, totodată, efecte dintre cele mai pozitive pe plan internațional, pentru triumful în lume al politicii de colaborare, progres și înțelegere între toate națiunile. Vedem, în aceasta, o nouă confirmare a justeței politicii externe românești, a rolului determinant al dialogului la nivel înalt în promovarea raporturilor României cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, a idealurilor vitale de pace, prietenie și colaborare.

„LUMEA"

Puternic impuls cooperării româno-australiene

Desfășurată sub semnul stimei și prețuirii reciproce, al voinței comune de a întări în continuare colaborarea pe multiple planuri în folosul reciproc, al colaborării și înțelegerii internaționale, vizita oficială întreprinsă, între 11—17 aprilie, de tovarășul Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Australia, la invitația guvernatorului general, Ninian Martin Stephen, a marcat o etapă nouă, superioară în evoluția relațiilor româno-australiene.

Pretutindeni, în timpul vizitei — la Canberra, Brisbane (Queensland) și Perth (Australia de Vest) —, înalții oaspeți români s-au bucurat de o caldă primire, expresie a sentimentelor de trainică prietenie ce leagă popoarele român și australian. Prezența distinșilor soli ai României — pentru prima dată pe pămîntul australian — a evidențiat cu pregnanță rolul determinant al întîlnirilor și convorbirilor la cel mai înalt nivel, ce conferă noi dimensiuni și largi perspective colaborării în plan bilateral și internațional.

În continuarea vizitei în Australia, convorbirile avute în statele Queensland și Australia de Vest s-au desfășurat, ca și la Canberra, sub semnul celor mai bune auspicii privind perspectivele dezvoltării raporturilor de prietenie și colaborare dintre popoarele român și australian, al stimei și înțelegerii reciproce. Întîlnirile și convorbirile avute la Brisbane cu guvernatorul Walter Campbell și premierul M.J. Ahern, ca și cele avute la Perth cu guvernatorul Gordon Reid și premierul Peter Dowding s-au constituit în noi contribuții la ridicarea pe un plan superior a relațiilor româno-australiene, corespunzător aspirațiilor de pace și progres ale celor două țări și popoare. De asemenea, în cadrul convorbirilor și întîlnirilor avute cu reprezentanți ai vieții economice australiene au fost subliniate bunele relații existente între întreprinderile românești și cele australiene, între care compania Hancock Mining Limited, posibilitățile reale de amplificare și extindere a acestora.

Sînt, toate acestea, mărturii elocvente pentru multiplele posibilități în dezvoltarea raporturilor româno-australiene, fapt reflectat, de altfel, și în **Comunicatul** cu privire la vizita oficială a tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Australia.

În acest sens, în Comunicat se arată că cele două țări își exprimă deplina satisfacție pentru dezvoltarea raporturilor bilaterale de colaborare avînd la bază principiile statornicite de dreptul internațional în relațiile dintre state — deplina egalitate în drepturi, respectul independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, avantajul reciproc, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța. În acest context, a fost relevată semnificația deosebită a întîlnirilor și convorbirilor dintre conducătorii celor două state, exprimîndu-se totodată speranța că această vizită va marca începutul unei noi și importante etape în dezvoltarea relațiilor româno-australiene. S-a evidențiat necesitatea ca — pe baza experienței acumulate pînă în prezent, ca și a potențialului economic al celor două țări — să se extindă schimburile comerciale și cooperarea economică reciproc avantajoasă dintre România și Australia, luîndu-se în considerare interesele fiecărei părți. S-a subliniat, în acest sens, importanța încheierii unor contracte pe termen lung, care să asigure stabilitate și perspectivă relațiilor economice dintre cele două țări. S-a exprimat hotărîrea celor două țări de a intensifica și diversifica schimburile și contactele în domeniile științei, tehnologiei, învățămîntului și culturii.

Președintele Nicolae Ceaușescu și conducătorii Australiei au procedat la un amplu schimb de păreri în legătură cu principalele aspecte ale vieții politice și economice internaționale. A fost exprimată profunda preocupare a celor două țări față de continuarea cursei înarmărilor, persistența unor conflicte în diferite zone ale lumii, înrăutățirea situației economice mondiale, afectînd, în mod deosebit, țările în curs de dezvoltare, față de continuarea politicii de forță și de amenințarea cu forța, de amestec în treburile interne ale altor state.

În cadrul schimbului de vederi pe teme internaționale, conducătorii celor două state s-au pronunțat pentru oprirea cursei înarmărilor, trecerea hotărîtă la dezarmare, îndeosebi la dezarmarea nucleară, soluționarea pe cale pașnică a conflictelor internaționale, garantarea dreptului fundamental al fiecărui popor de a-și reglementa propriile probleme în condiții de deplină libertate și independență. Salutînd semnarea Tratatului dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii privind eliminarea rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune, cele două țări consideră că trebuie să se acționeze cu hotărîre pentru realizarea unui acord de reducere cu 50 la sută a armelor strategice, pe calea lichidării totale a armelor nucleare, pentru oprirea experiențelor nucleare. De asemenea, s-a subliniat necesitatea adoptării unui tratat cuprinzător și verificabil privind interzicerea și distrugerea armelor chimice și, în același timp, a trecerii la reducerea radicală a armelor convenționale, a efectivelor și cheltuielilor militare în Europa, în vederea asigurării unui echilibru la niveluri din ce în ce mai joase. Totodată, România și Australia au pus în evidență necesitatea intensificării eforturilor țărilor din întreaga lume pentru crearea de zone fără arme nucleare și chimice.

În cadrul convorbirilor la cel mai înalt nivel româno-australiene a fost evidențiată necesitatea reglementării pe calea pașnică, a tratativelor și dialogului a tuturor problemelor litigioase dintre state. În acest sens, s-a arătat că România și Australia militează cu fermitate pentru soluționarea globală, justă și durabilă, a problemelor din Orientul Mijlociu, a asigurării integrității, suveranității și securității statelor din zonă, potrivit rezoluțiilor pertinente ale O.N.U., pronunțîndu-se pentru organizarea unei conferințe internaționale de pace în problema Orientului Mijlociu. S-a apreciat, totodată, necesitatea încetării imediate a războiului dintre Iran și Irak și de a se trece la negocieri în vederea reglementării pe cale pașnică a problemelor dintre cele două state. În același spirit, al mijloacelor pașnice

Mihaela Brumă

(Continuare în pag. 4)

Importantă contribuție la dezvoltarea prieteniei și colaborării multilaterale româno-vietnameze

Cronica tradiționalelor relații româno-vietnameze de prietenie și colaborare a consemnat, în aceste zile, un nou moment de însemnătate deosebită — vizita oficială de prietenie efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Socialistă Vietnam, la invitația Comitetului Central al Partidului Comunist din Vietnam și a Consiliului de Stat al R. S. Vietnam.

Noul dialog româno-vietnamez la nivelul cel mai înalt reprezintă un eveniment cu profunde semnificații în ansamblul raporturilor de strînsă prietenie, de solidaritate și fructuoasă conlucrare dintre partidele, țările și popoarele noastre.

„Noua vizită pe care o facem în Republica Socialistă Vietnam — sublinia tovarășul **Nicolae Ceaușescu — constituie o expresie a relațiilor de prietenie dintre partidele și popoarele noastre. În cadrul convorbirilor pe care le-am purtat am ajuns la concluzia că există largi posibilități de a dezvolta colaborarea și cooperarea reciproc avantajoasă în domeniile economic, tehnico-științific, cultural și în alte sectoare de interes comun".** La rîndul său, tovarășul **Nguyen Van Linh** aprecia : **„Relațiile de prietenie și colaborare dintre partidele și țările noastre au depășit dificultățile și distanțele geografice. În interesul celor două țări, al cauzei păcii și socialismului, am depus împreună eforturi pentru întărirea relațiilor noastre de colaborare pe multiple planuri".**

Călduroasa primire pe care populația Hanoiului a rezervat-o distinșilor oaspeți români, sentimentele de aleasă stimă și prețuire față de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu, manifestările de prietenie la adresa poporului român, ce au marcat întregul traseu străbătut prin capitala vietnameză,

stau mărturie viului interes și satisfacției cu care a fost așteptată noua vizită în Vietnam a înalților soli ai poporului român, evidențiază bunele raporturi statornicite între țările noastre, dorința comună de a le conferi noi dimensiuni, perspective largi de dezvoltare.

„Este o mare onoare pentru întreg Vietnamul — a subliniat tovarășul **Nguyen Van Linh**, secretar general al C.C. al P.C. din Vietnam, în cadrul ceremoniei sosirii — **de a primi vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu. Între cele două partide, țări și popoare s-au statornicit de multă vreme relații trainice de prietenie. Sînt convins că această nouă vizită, ce exprimă prietenia dintre cele două popoare, dorința noastră comună de a dezvolta aceste raporturi, va reprezenta o nouă pagină în cronica relațiilor româno-vietnameze. Fără îndoială, convorbirile pe care le vom avea se vor încheia cu rezultate foarte bune. Vă adresez, stimate tovarășe Nicolae Ceaușescu, stimată tovarășă Elena Ceaușescu, profundele noastre mulțumiri pentru această nouă vizită.“**

Răspunzînd, tovarășul **Nicolae Ceaușescu** a spus :

„Doresc să exprim mulțumirile noastre pentru salutul și primirea ce ne-a fost rezervată.

Vă adresez, în numele conducerii de partid și de stat a țării noastre, un călduros salut. Într-adevăr, între partidele, popoarele și țările noastre există relații tradiționale de prietenie. Am dori ca această nouă vizită să contribuie la dezvoltarea continuă a relațiilor de prietenie și colaborare dintre partidele, popoarele și țările noastre“.

Convorbirile oficiale între tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, și tovarășii Nguyen Van Linh, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist din Vietnam, și Vo Chi Cong, președintele Consiliului de Stat al R. S. Vietnam, s-au desfășurat, la Palatul Prezidențial din Hanoi, într-o atmosferă caldă, prietenească, în spiritul respectului și înțelegerii reciproce care caracterizează relațiile româno-vietnameze. A fost, aceasta, un nou prilej pentru conducătorii de partid și de stat din cele două țări de a pune în lumină importanța deosebită a actualului dialog la cel mai înalt nivel pentru ansamblul relațiilor bilaterale, de prietenie și colaborare, dorința comună de a conferi un conținut tot mai bogat acestor raporturi.

În cursul convorbirilor s-a procedat la o informare reciprocă în legătură cu activitatea Partidului Comunist Român și a Partidului Comunist din Vietnam, a popoarelor român și vietnamez, cu preocupările lor de perspectivă privind construcția noii orînduiri în cele două țări. În acest context, se cuvine subliniat că, în toasturile rostite la dineul oferit în cinstea înalților oaspeți români, au fost făcute aprecieri călduroase cu privire la realitățile din țările noastre. **„Sub conducerea Partidului Comunist Român, în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu** — a arătat tovarășul **Nguyen Van Linh** —, **poporul român, urmînd tradițiile revoluționare, a transformat România dintr-o țară agricolă slab dezvoltată într-o țară cu o industrie modernă și o agricultură dezvoltată. Ne exprimăm sincera bucurie față de rezultatele măreție obținute de poporul frate român și sîntem încredințați că îndeplinirea cu succes a sarcinilor trasate de cel de-al XIII-lea Congres și Conferința Națională din decembrie 1987 ale Partidului Comunist Român va duce România spre noi culmi de progres și civilizație“.** Tovarășul **Nicolae Ceaușescu** aprecia, la rîndul său : **„Am reținut cu multă satisfacție preocuparea și eforturile poporului vietnamez, sub conducerea partidului, în vederea dezvoltării socialiste, a creării condițiilor pentru ridicarea continuă a nivelului de trai al întregului popor. Ca prieteni, vă urăm succes deplin în realizarea hotărîrilor Congresului al VI-lea al partidului“.**

În aceeași ordine, a evoluției raporturilor reciproce, în cadrul convorbirilor a fost evidențiat rolul însemnat al Comisiei mixte româno-vietnameze de colaborare economică și tehnico-științifică în identificarea unor noi posibilități de intensificare a colaborării bilaterale, care să ofere stabilitate și largă perspectivă raporturilor dintre cele două țări.

În cadrul convorbirilor a fost subliniată importanța deosebită a relațiilor economice pentru dezvoltarea de ansamblu a cooperării dintre cele două țări. După cum se arată în Comunicatul comun dat publicității la încheierea vizitei, ținînd seama de posibilitățile de care dispun economiile naționale ale României și Vietnamului, de prioritățile programelor lor de dezvoltare economică și socială, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Nguyen Van Linh au convenit să fie depuse, în continuare, eforturi susținute pentru creșterea schimburilor comerciale și dezvoltarea cooperării economice în domeniile industriei, agriculturii, mineritului, transporturilor, precum și în alte sectoare de interes reciproc.

Dialogul româno-vietnamez la nivel înalt a prilejuit, cum era și firesc, un amplu schimb de păreri în legătură cu principalele probleme ale vieții internaționale. Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Nguyen Van Linh au exprimat îngrijorarea popoarelor român și vietnamez față de situația gravă și complexă care se menține în lume, apreciindu-se că este necesar să se acționeze cu mai multă hotărîre pentru oprirea cursului periculos al evenimentelor spre confruntare și război, pentru înfăptuirea dezarmării, și în primul rînd a celei nucleare, pentru instaurarea unei păci trainice pe planeta noastră. Numeroasele probleme de ordin politic, economic și militar care s-au acumulat în lume — a subliniat președintele Nicolae Ceaușescu — impun o schimbare radicală a modului de gîndire și acțiune în viața internațională.

A fost reafirmată însemnătatea eliminării forței și amenințării cu forța din viața internațională, a reglementării problemelor litigioase dintre state, a tuturor stărilor de încordare și conflict numai pe cale pașnică, prin tratative, pe baza respectării independenței și suveranității naționale, a integrității teritoriale, a dreptului fiecărui popor de a se dezvolta liber, fără nici un amestec din afară.

În cadrul convorbirilor a fost discutată și problema Kampuchiei. Așa cum se subliniază în Comunicatul comun, România și Vietnamul se pronunță pentru soluționarea problemei kampuchiene pe cale politică, pe baza reconcilierii naționale, a respectării intereselor poporului kampuchian, a eliminării oricărei intervenții din afară, pentru edificarea unui stat kampuchian pașnic, independent, neutru și nealiniat, ceea ce va contribui la pacea și stabilitatea în Asia de Sud-Est.

Pornind de la situația economiei mondiale, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Nguyen Van Linh au subliniat necesitatea soluționării globale a problemelor subdezvoltării și instaurării unei noi ordini economice internaționale, care să asigure progresul tuturor națiunilor, stabilitate politică și economică în lume. A fost evidențiată, de asemenea, însemnătatea participării active la soluționarea problemelor complexe ale lumii de azi a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare, nealiniate, vital interesate într-o politică de colaborare, de independență și pace.

Convorbirile între conducătorii de partid din cele două țări au pus în evidență hotărîrea Partidului Comunist Român și Partidului Comunist din Vietnam de a acționa pentru intensificarea colaborării lor, pentru întărirea solidarității și conlucrării dintre partidele comuniste și muncitorești, pentru un dialog activ, avînd la bază respectul principiilor egalității, independenței și dreptului fiecărui partid de a-și stabili de sine stătător linia politică, strategia și tactica revoluționară, corespunzător condițiilor concrete din fiecare țară.

Vizita oficială de prietenie în R. S. Vietnam a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, reprezintă — este aceasta o apreciere relevată cu satisfacție de ambele părți — o nouă contribuție de seamă la dezvoltarea, pe mai departe, a prieteniei și colaborării multilaterale dintre partidele, țările și popoarele noastre.

Este ferma convingere a poporului român că noul dialog româno-vietnamez la nivelul cel mai înalt, înțelegerile la care s-a ajuns, cu acest prilej, deschid noi perspective conlucrării reciproc avantajoase, asigurînd extinderea legăturilor dintre România și Vietnam pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii, precum și întărirea conlucrării lor pe arena internațională, ceea ce este în folosul și spre binele ambelor țări, al cauzei păcii și înțelegerii între popoare.

Octavian Munteanu

Dialogul la nivel înalt româno-mongol

În cadrul actualei solii de pace, prietenie și colaborare în țări din Asia și Pacific, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a efectuat, în aceste zile, o vizită oficială de prietenie în Republica Populară Mongolă, la invitația tovarășului Jambîn Batmunh, secretar general al Comitetului Central al Partidului Popular Revoluționar Mongol, președintele Prezidiului Marelui Hural Popular al Republicii Populare Mongole.

Vizita — cea de-a doua pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu o întreprind în țara prietenă — a fost așteptată cu deosebit interes în capitala Mongoliei, cu convingerea că aceasta va marca o etapă nouă, superioară, în dezvoltarea pe mai departe a relațiilor pe multiple planuri dintre cele două partide, țări și popoare.

Primirea deosebit de călduroasă făcută înalților soli ai poporului român a dat expresie satisfacției față de noul dialog româno-mongol la cel mai înalt nivel, convingerii că înțelegerile la care se va ajunge cu acest prilej vor conferi dimensiuni calitativ noi conlucrării dintre România și Mongolia.

Deși era în plină desfășurare la ora tipăririi revistei noastre, se poate aprecia cu deplin temei că actuala vizită în Mongolia a tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu constituie cadrul cel mai fertil de identificare a noi căi și posibilități de intensificare a colaborării, de extindere a raporturilor economice, tehnico-științifice, culturale și în alte domenii dintre cele două țări. Pledează cu putere, în acest sens, atît bunele relații statornicite între partidele, țările și popoarele noastre, cît și dorința comună de a le dezvolta și întări și mai mult în viitor, în spiritul principiilor Tratatului de prietenie și colaborare semnat la nivel înalt în 1983, în conformitate, de asemenea, cu prevederile Programului de dezvoltare a colaborării economice și tehnico-științifice dintre țările noastre pînă în anul 2000. Suportul material al acestei opțiuni politice îl reprezintă, firește, potențialul în continuă creștere al economiilor naționale ale României și Mongoliei.

Cum era și firesc, examinarea stadiului atins de raporturile bilaterale în variate domenii ale vieții social-economice din cele două țări socialiste prietene, perspectivele ce se deschid acestor legături au reținut, în primul rînd, atenția celor doi conducători de partid și de stat. Toasturile rostite de tovarășii Nicolae Ceaușescu și Jambîn Batmunh la dineul oferit, în prima zi a vizitei, în onoarea înalților soli ai poporului român, stau mărturie în acest sens. Acestea pun în lumină, totodată, preocuparea deosebită a României și Mongoliei pentru însănătoșirea climatului internațional, afectat serios de continuarea cursei înarmărilor, de menținerea și agravarea unor conflicte, de adîncirea decalajelor și contradicțiilor dintre țările bogate și cele sărace — în general, de acumularea a numeroase probleme de ordin politic, economic și militar, care impun, așa cum au subliniat cei doi conducători de partid și de stat, schimbarea radicală a modului de gîndire și acțiune în viața internațională.

Pornind de la aprecierea că problema fundamentală a epocii contemporane o constituie oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară, asigurarea păcii, cei doi conducători de partid și de stat au subliniat necesitatea intensificării eforturilor pentru realizarea unui program care să prevadă lichidarea în mai multe etape a armelor nucleare, oprirea oricăror experiențe nucleare și a militarizării Cosmosului, necesitatea acțiunii ferme pentru eliminarea armelor chimice și reducerea substanțială a celor convenționale, a efectivelor și bugetelor militare.

Au fost reafirmate, și cu acest prilej, imperativul promovării în viața internațională a principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, afirmării dreptului fiecărui popor de a-și alege de sine stătător calea de dezvoltare economico-socială, cerința soluționării tuturor conflictelor și diferendelor dintre state numai și numai pe calea tratativelor. Lichidarea subdezvoltării, rezolvarea problemei datoriei externe a țărilor în curs de dezvoltare, necesitatea făuririi unei noi ordini economice internaționale — sînt, de asemenea, probleme evocate de tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Jambîn Batmunh. Probleme care reclamă — este, aceasta, o opinie împărtășită de ambele țări — participarea egală a tuturor statelor, fără deosebire de mărime, potențial economic, putere, în primul rînd a statelor mici și mijlocii, a celor în curs de dezvoltare și nealiniate, la soluționarea lor democratică, în interesul tuturor, al cauzei păcii și colaborării internaționale.

Aflat în plină desfășurare la închiderea ediției revistei noastre, noul dialog la nivel înalt româno-mongol va constitui, fără îndoială, o nouă și importantă contribuție la dezvoltarea, în continuare, a relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două partide, țări și popoare, în interesul reciproc, al cauzei socialismului și păcii în lume.

N. Pătrașcu

Puternic impuls cooperării româno-australiene

(Urmare din pag. 2)

nice, cele două țări sprijină negocierile în problema Kampuchiei, se pronunță pentru realizarea unei largi reconcilieri naționale între toate forțele, pentru retragerea trupelor străine și încetarea oricărui amestec din afară, asigurîndu-se astfel condițiile ca poporul kampuchian să-și hotărască singur soarta. În același context, România și Australia au apreciat progresele realizate în direcția soluționării situației din Afganistan pe cale politică, a începerii retragerii trupelor străine, pentru asigurarea independenței, suveranității și nealinierii Afganistanului.

Considerînd că lichidarea subdezvoltării și reducerea decalajelor dintre țările bogate și cele sărace reprezintă o condiție esențială în menținerea păcii și securității internaționale, cele două țări apreciază că înfăptuirea acestor deziderate presupune intensificarea acțiunilor în cadrul O.N.U. și în alte foruri internaționale. De altfel, creșterea rolului Organizației mondiale în asigurarea păcii și securității, la dezvoltarea cooperării între statele membre — s-a apreciat — este un obiectiv prioritar al politicii externe a României și Australiei.

Prin întreaga sa desfășurare, prin convorbirile și înțelegerile la care s-a ajuns, prima întîlnire la nivel înalt româno-australiană s-a constituit ca o valoroasă contribuție la intensificarea raporturilor de prietenie și colaborare pe multiple planuri dintre cele două țări, în interesul popoarelor român și australian, al păcii, progresului și cooperării internaționale.

ȘAPTE ZILE

Exact cu șapte zile în urmă, Palatul Națiunilor din Geneva găzduia o ceremonie mai puțin obișnuită : miniștrii de externe ai două state vecine — este vorba, desigur, de Afganistan și Pakistan — se vedeau pentru prima oară la aceeași masă, în aceeași încăpere, după șase ani lungi de negocieri indirecte, mediate de un reprezentant al O.N.U. Ei semnau — este deja cunoscut — acordurile în vederea reglementării politice a situației privind Afganistanul (unele dintre acestea, semnate și de omologii lor din U.R.S.S. și S.U.A.). Sînt acestea acorduri de pace ?, aplicarea lor rezolvă problemele complexe acumulate în timp ? Iată doar două întrebări la care un răspuns categoric este greu de dat. Poate și de aceea, în ambianța din sala evenimentului de la 14 aprilie, cu greu s-ar fi putut cînta o odă a bucuriei. Și totuși, ca un prim pas spre evoluții cu adevărat bune, actul este pozitiv, de amplă semnificație internațională. El probează, încă o dată, utilitatea promovării metodei tratativelor, iar, pe de altă parte, subliniază cît de folositoare sînt auspiciile O.N.U. în explorarea și finalizarea posibilităților de acord. Tenacitatea Națiunilor Unite, voința părților aflate în negociere, disponibilitatea celor două mari puteri în abordarea mai realistă a conflictelor regionale au concurat, în proporții diferite, la deznodămîntul cunoscut.

În lume mai sînt situații încordate care reclamă soluții pașnice. Una este aceea din Orientul Mijlociu, unde părțile implicate și interesate, membrii permanenți ai Consiliului de Securitate ar putea utiliza egida O.N.U. pentru a parcurge necesarul drum pînă la pace. Aici, însă, lucrurile sînt nu doar mai complexe, dar și vădit complicate de acte care nu au nimic comun cu diplomația. Pentru că împrejurările asasinării liderului palestinian Khalil Al Wazir reprezintă acel intolerabil și primejdios mod de interferare a terorismului în sfera politicului, cu efecte greu de prevăzut pe termen lung, dar, în mod sigur, profund negative pentru viitorul imediat.

Rămînînd în aceeași zonă geografică, să menționăm, aici, că în această lună se împlinesc 13 ani de la declanșarea războiului civil în Liban, perioadă în care viața economico-socială, activitatea în țară, în general, au fost puternic dezorganizate. Potrivit unor date publicate la Beirut, în tragica evoluție a conflictului intern, în condițiile prezenței trupelor israeliene în sudul țării, 13 000 de persoane și-au pierdut viața, aproape 40 000 au fost rănite, iar aproximativ un milion dislocate din locurile natale.

Printr-o asociație de idei și mod (statistic) de ilustrare a realităților înconjurătoare, să mai relevăm că date ale O.N.U. atestă că, din 1960 încoace, în scopuri militare au fost cheltuite 14 trilioane de dolari. Studii ale Națiunilor Unite arată, în același timp, că fiecare locuitor al planetei noastre muncește 3—4 ani din viață pentru scopuri militare, iar fiecare al cincilea pămîntean continuă să trăiască în condiții îngrozitoare de mizerie. Contraste.

Ilie Olteanu

Reuniunea ministerială a Grupului celor 77

Promițător început de drum

— Hotărîri importante privind extinderea cooperării între țările în curs de dezvoltare —

Săptămîna trecută, a avut loc, la Belgrad, reuniunea ministerială a Comitetului de Negociere a Sistemului Global de Preferințe Comerciale între țările în curs de dezvoltare (S.G.P.C.), care a adoptat Acordul privind S.G.P.C., precum și Declarația de la Belgrad referitoare la S.G.P.C.

Reuniunea a reprezentat, conform aprecierilor unanime ale țărilor participante, un moment de importanță istorică, deoarece, prin semnarea Acordului privind S.G.P.C. și încheierea primei runde de negocieri în cadrul acestui sistem comercial preferențial, a marcat, după o perioadă de mai mulți ani de eforturi susținute, realizarea **primului instrument multilateral concret al Grupului celor 77 vizînd creșterea și diversificarea cooperării economice Sud-Sud.** Prin Acordul privind S.G.P.C. se statuează o serie de principii și obiective care, pe parcursul mai multor etape, să conducă la crearea unui larg mecanism preferențial de desfășurare ascendentă, pe baze reciproc avantajoase, a schimburilor comerciale între țările participante. Elementele-cheie care s-au aflat în centrul atenției reuniunii ministeriale de la Belgrad au constat în finalizarea și convenirea anexelor I (participanți) și IV (listele naționale consolidate de facilități preferențiale) ale Acordului privind S.G.P.C. Ca urmare a eforturilor depuse, în această primă rundă de negociere a S.G.P.C., un număr de 48 de țări membre ale Grupului celor 77 au realizat schimburi de facilități vamale preferențiale, țările respective fiind înscrise în anexa I și devenind, astfel, participante la acord (Algeria, Angola, Argentina, Bangladesh, Benin, Bolivia, Brazilia, Camerun, Chile, Columbia, Coreea de Sud, Cuba, Egipt, Ecuador, Filipine, Ghana, Guineea, Guyana, Haiti, India, Indonezia, Irak, Iran, Iugoslavia, Libia, Malayesia, Maroc, Mexic, Mozambic, Nicaragua, Nigeria, Pakistan, Peru, Qatar, R.P.D. Coreeană, **România,** Singapore, Sri Lanka, Sudan, Tanzania, Thailanda, Trinidad-Tobago, Tunisia, Uruguay, Venezuela, Vietnam, Zair și Zimbabwe). Toate facilitățile convenite — care se referă, conform unor aprecieri preliminare, la circa 1 200 produse și categorii de produse — au fost consemnate în anexa IV la Acord, urmînd să se aplice, prin multilateralizare, între toți participanții.

Acordul astfel realizat a fost semnat de șefii delegațiilor celor 48 de țări participante, inclusiv România, la 13 aprilie, în cadrul unei ceremonii speciale, urmînd a fi supus procedurilor naționale de ratificare, acceptare sau aprobare. El va intra în vigoare după 30 de zile de la data cînd cel puțin 15 țări participante vor fi îndeplinit procedurile respective, depunînd instrumentele corespunzătoare guvernului R.S.F. Iugoslavia (care este depozitarul Acordului).

Rezultatele menționate consfințesc încheierea cu succes a primei runde de negocieri în cadrul S.G.P.C., în care accentul a fost pus pe **convenirea de facilități preferențiale de natură vamală.** Urmează ca, pe parcursul unor runde viitoare, în paralel cu continuarea liberalizării vamale, să fie negociate și alte instrumente preferențiale înscrise în Acord : **eliminarea sau reducerea obstacolelor paratarifare și netarifare existente în calea schimburilor reciproce ; convenirea de măsuri directe de promovare a comerțului (inclusiv contracte pe termen lung) ; convenirea de acorduri sectoriale pentru produse de interes specific.** De altfel, în Declarația de la Belgrad privind S.G.P.C. se exprimă hotărîrea participanților de a începe neîntîrziat pregătirile pentru **organizarea unei a doua runde de negocieri,** care să permită lărgirea și diversificarea facilităților deja convenite.

Semnificația deosebită a adoptării Acordului privind S.G.P.C., precum și a încheierii cu bune rezultate a primei runde de negocieri în cadrul acestui sistem comercial preferențial, a fost subliniată pe tot parcursul dezbaterilor generale ocazionate de reuniunea ministerială. Astfel, un prim element evocat constant este acela că S.G.P.C. demonstrează **unitatea și solidaritatea țărilor în curs de dezvoltare, voința acestora de a-și uni eforturile pentru întărirea conlucrării reciproce, a autonomiei lor individuale și colective, în condițiile în care, ca urmare a ritmurilor lente de creștere economică, a escaladării protecționismului comercial de către țările capitaliste dezvoltate, a acumulării unor imense datorii externe, precum și a accentuării disfuncționalităților sistemului multilateral de colaborare economică internațională, dezvoltarea lor economico-socială este puternic afectată.** Căci, așa cum arăta președintele Prezidiului R.S.F. Iugoslavia, Lazar Moisov, „într-o lume care n-a fost niciodată mai bogată ca acum, sărăcia constituie cea mai mare epidemie" ; în acest context, demonstrînd că Grupul celor 77 a știut să reziste tentativelor de dezbinare și presiunilor la care a fost supus, realizarea S.G.P.C. dovedește **întărirea capacității de acțiune comună a țărilor membre ale Grupului, a poziției lor în dialogul cu țările industrializate.**

Dezbaterile prilejuite de reuniunea ministerială au evidențiat, de asemenea, perspectivele pe care constituirea S.G.P.C. le deschide cooperării Sud-Sud în ansamblu, rolul catalizator pe care acest sistem comercial preferențial îl poate juca în acest context, precum și pe planul participării mai ample a țărilor în curs de dezvoltare la relațiile economice internaționale. Astfel, secretarul general al U.N.C.T.A.D., Kenneth Dadzie, aprecia că,

prin S.G.P.C., se realizează „un salt înainte calitativ" în dezvoltarea legăturilor economice dintre țările în curs de dezvoltare, care să contribuie la atenuarea și eliminarea dificultăților cu care aceste țări au fost și continuă să fie confruntate în anii '80, „deceniu de criză profundă a procesului dezvoltării și de marginalizare persistentă a rolului lor în economia mondială".

În acest cadru de preocupări, numeroși vorbitori au subliniat că ar fi util ca, în scopul lărgirii și diversificării cooperării Sud-Sud, căile deschise de constituirea S.G.P.C. să fie suplimentate prin valorificarea oportunităților de conlucrare între țările în curs de dezvoltare în domenii complementare, precum : problemele financiar-monetare și de plăți, asigurările, transporturile, transferul de tehnologie, cooperarea industrială (inclusiv constituirea de întreprinderi comune) etc. S-a arătat, în context, că, prin concretizarea unor asemenea direcții de acțiune, țările în curs de dezvoltare și-ar aduce o contribuție efectivă, cu caracter de exemplu, la restructurarea relațiilor dintre state, în lupta lor pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale.

În sfîrșit, din dezbaterile reuniunii ministeriale de la Belgrad a reieșit faptul că adoptarea Acordului privind S.G.P.C. și finalizarea primei runde de negocieri reprezintă numai un prim pas în procesul complex de creare a mecanismului comercial preferențial avut în vedere între țările în curs de dezvoltare. Acestui prim pas trebuie să-i urmeze alții asemenea, cît mai importanți și cu efecte concrete, care să faciliteze transpunerea în practică a tuturor obiectivelor Acordului, precum și întreprinderea de măsuri suplimentare pentru întărirea cooperării economice Sud-Sud pe toate planurile.

Delegația română a participat activ și și-a adus o contribuție unanim apreciată la succesul reuniunii ministeriale de la Belgrad. Prin activitatea desfășurată, ea a evidențiat **concepția și considerentele președintelui Nicolae Ceaușescu privind intensificarea cooperării economice între țările în curs de dezvoltare**, importanța deosebită acordată de România socialistă conlucrării cu celelalte țări în curs de dezvoltare, atașamentul profund al țării noastre la cauza progresului economico-social, lichidării subdezvoltării și edificării noii ordini economice internaționale.

România a convenit schimburi de facilități vamale cu 25 de țări participante, ea înscriindu-se, astfel, printre principalii protagoniști ai primei runde de negocieri în cadrul S.G.P.C. Așa cum s-a subliniat în intervenția șefului delegației române la această importantă reuniune, și pe viitor, cu ocazia următoarelor runde de negocieri, țara noastră își va aduce o contribuție permanentă și activă la consolidarea și dezvoltarea rezultatelor deja obținute, militînd pentru extinderea preferințelor și la alte domenii decît cel vamal, precum și pentru creșterea numărului țărilor participante. România consideră că, în acest fel, s-ar întări caracterul global al S.G.P.C. și ar crește avantajele implicate de acest sistem comercial preferențial, în folosul tuturor țărilor participante, precum și al cauzei dezvoltării în continuare a cooperării economice Sud-Sud.

dr. Adrian Constantinescu

F.M.I.-B.I.R.D.

Cerința reglementării autentice a problemei datoriilor externe

Săptămîna trecută s-au desfășurat, la Washington, lucrările Comitetului Interimar al Fondului Monetar Internațional (F.M.I.) și Comitetului pentru Dezvoltare al Băncii Internaționale pentru Reconstrucție și Dezvoltare (B.I.R.D. sau Banca Mondială), organisme care se întîlnesc, în fiecare primăvară, între sesiunile anuale (din toamnă) ale celor două instituții. Ca și în anii trecuți, reuniunile s-au încheiat fără rezultate semnificative, departe de cerințele abordării frontale și soluționării autentice și de durată a problemelor economico-financiare mondiale, deosebit de grave prin dimensiunile și implicațiile lor generale și care sînt resimțite în modul cel mai acut de țările în curs de dezvoltare.

Întrunit înaintea reuniunilor comitetelor respective ale F.M.I. și B.I.R.D., „Grupul celor 24" — organism în domeniul monetar-financiar al țărilor în curs de dezvoltare — a exprimat o serie de exigențe reclamate de însăși starea actuală a economiei mondiale, de dezechilibrele din plățile internaționale și distorsiunile și instabilitatea în plan valutar. S-a apreciat că, în ce privește problema centrală a datoriilor externe ale țărilor în curs de dezvoltare, „situația se menține gravă", pasivele acestor țări urmînd să depășească, în 1988, fabuloasa sumă de 1 200 miliarde dolari, iar țările respective, „în loc să primească fluxuri financiare care să garanteze creșterea lor economică stabilă, au ajuns dimpotrivă furnizoare nete de fonduri către țările dezvoltate". Ca expresie a înăspririi severe a condițiilor de creditare și ramursare, precum și a amputării drastice a creditelor noi către ele, țările în curs de dezvoltare, potrivit datelor F.M.I., au efectuat, în ultimii cinci ani, transferuri nete de circa 85 miliarde dolari în operațiunile de împrumuturi, de la o situație complet inversă în anteriorii cinci ani, cînd spre ele s-au îndreptat fluxuri nete de 140 miliarde de dolari. Datoria externă, se spune în comunicatul „Grupului celor 24", constituie un „obstacol major" în calea dezvoltării, „împiedicînd creșterea economică nu numai a țărilor în curs de dezvoltare, dar și a țărilor dezvoltate", prin obligarea primelor țări la reduceri masive de importuri care afectează exporturile celor din urmă. Pentru țările în curs de dezvoltare, „situația a devenit în mod clar insuportabilă", soluțiile neputînd consta doar în impunerea de programe de austeritate acestor țări. Vărsămintele în contul datoriilor „trebuie adaptate la capacitatea reală de plată a debitorilor" și „noi metode de reprogramare și renegociere a datoriilor" trebuie avute în vedere, solicitîndu-se printre altele : reducerea dobînzilor, mecanisme eficiente de protecție împotriva riscurilor valutare și de compensare a pierderilor suferite de pe urma fluctuației cursurilor de schimb, eliminarea cheltuielilor suplimentare impuse în cazul refinanțării datoriilor, acordarea de noi credite în condiții avantajoase țărilor în curs de dezvoltare.

România — poziție activă, inițiative constructive

Unele accente noi au putut fi consemnate în poziția adoptată de țările occidentale dezvoltate și de organismele financiare internaționale în problema datoriilor, precum folosirea, pe o scară mai largă, a acelor scheme de creditare din cadrul organismelor financiare internaționale care permit finanțări în condiții mai puțin aspre (ca, de pildă, așa-numitele „facilități extinse" sau „facilități compensatorii" din cadrul F.M.I.). În ciuda unor asemenea accente, poziția țărilor occidentale dezvoltate și a organismelor financiare internaționale a rămas, în esență, neschimbată, fapt relevat de însuși comunicatul Comitetului Interimar, în care se insistă, pe mai departe, asupra așa-numitei „abordări de la caz la caz" a problemei datoriilor, asupra „eforturilor de ajustări economice interne" ale debitorilor (fără a se accepta eforturi cel puțin comparabile, dacă nu chiar mai mari, din partea creditorilor). S-a dovedit, încă o dată, că statele occidentale și organismele financiare internaționale resping cerința de a prelua responsabilități în soluționarea problemei datoriilor externe către băncile particulare (care formează grosul datoriilor pe ansamblul țărilor în curs de dezvoltare), făcîndu-se acestor bănci doar unele „recomandări" în ce privește adoptarea unor poziții mai „flexibile" în renegocierea plății datoriilor țărilor respective.

Pornind de la implicațiile generale ale problemelor economico-financiare actuale — inclusiv și în primul rînd ale celei deosebit de grave a datoriilor externe ale țărilor în curs de dezvoltare — România, președintele Nicolae Ceaușescu acordă o atenție deosebită reglementării autentice și de durată a acestor probleme, făcînd, în acest sens, de-a lungul anilor, o serie de propuneri realiste și concret-operaționale. Ca o nouă expresie a acestei preocupări consecvente și constructive, cu prilejul recentelor reuniuni ale Comitetului Interimar și Comitetului pentru Dezvoltare, a fost difuzat, oficial, documentul **„CONSIDERENTELE ȘI PROPUNERILE ROMÂNIEI, ALE PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU PRIVIND SOLUȚIONAREA GLOBALĂ A PROBLEMELOR DATORIEI EXTERNE ȘI DOBÎNZILOR EXCESIVE".**

Documentul subliniază creșterea fără precedent a poverii datoriei externe, determinată de practicile inechitabile și injuste ale sistemului financiar-bancar internațional și de politica dobînzilor excesiv de mari, care aruncă toate greutățile crizei economice pe seama debitorilor, și arată că F.M.I., B.I.R.D. și băncile comerciale, prin practicile lor de acordare și rambursare a creditelor, au folosit instabilitatea cursurilor valutare în dauna țărilor debitoare, afectînd eforturile de progres ale țărilor în curs de dezvoltare. În fapt, B.I.R.D. și băncile comerciale au utilizat fluctuațiile cursurilor valutare ca un instrument de jaf și de sărăcire a acestor țări.

Față de această situație, după cum se

menționează în document, România consideră că **soluționarea problemei datoriei externe se poate realiza numai printr-o abordare globală, în cadrul căreia să se țină seama de interesele țărilor în curs de dezvoltare, prin renunțarea la vechea politică economică și prin adoptarea unei politici noi, democratice, care să conducă la instaurarea unei noi ordini economice și financiare internaționale, în care greutățile crizei economico-financiare să fie suportate în primul rînd de către cei bogați.**

În acest cadru, se exprimă necesitatea ca toate creditele acordate de bănci, F.M.I. și B.I.R.D. să fie restituite la cursul valutar existent la data cînd s-a acordat creditul, fără a se transfera asupra debitorilor influențele nefavorabile din modificarea cursurilor. Se cere ca, la creditele deja acordate de F.M.I., B.I.R.D. și bănci și contractate pînă în prezent, nivelul dobînzilor anuale să fie limitat la nivelul pieței, fără a se depăși cel mult 5 la sută, iar dobînzile plătite pînă în prezent să fie recalculate, urmînd ca acelea plătite peste dobînda pieței să fie scăzute din datoria externă a țărilor în curs de dezvoltare. În același sens, pentru noile credite ce se vor acorda în viitor de F.M.I., B.I.R.D. și bănci, nivelul dobînzilor anuale să fie limitat la 4—5 la sută (băncile, la rîndul lor, urmînd să plătească pentru depunerile făcute dobînzi mai mici decît cele aferente creditelor acordate), F.M.I. și B.I.R.D. trebuind să asigure fondurile necesare țărilor în curs de dezvoltare, cu dobînzi reduse, pentru a răspunde rolului pe care îl au de a ajuta aceste țări în realizarea programelor lor de dezvoltare economico-socială.

Totodată, în document se arată că România consideră că **F.M.I. și B.I.R.D. trebuie să-și reconsidere în mod fundamental politica și practicile folosite, astfel încît să contribuie în mod activ la promovarea unui nou sistem financiar-valutar echitabil, democratic, care să sprijine efectiv, nemijlocit, eforturile de progres ale țărilor în curs de dezvoltare.** F.M.I. și B.I.R.D. trebuie să-și democratizeze întreaga activitate, astfel ca țările membre ale acestor organizații și îndeosebi țările în curs de dezvoltare să aibă acces la conducere, să aibă un rol mai mare în stabilirea măsurilor și adoptarea hotărîrilor.

Pe linia soluționării problemei datoriilor, țările dezvoltate trebuie să acționeze în vederea anulării datoriei țărilor celor mai sărace, reducerii substanțiale a datoriei și reeșalonării restului datoriei pe termen lung, fără dobîndă sau cu dobîndă redusă, pentru țările cu venituri mici, iar organismele financiare internaționale și băncile comerciale trebuie să renunțe la politicile și practicile de pînă acum ca, prin intermediul creditului sau al programelor de ajustare economică, asistență financiară și altele, să impună condiții care afectează în mod direct programele de creștere economică ale statelor în curs de dezvoltare, subminîndu-le astfel suveranitatea și independența economică. Programele susținute de organismele financiare internaționale trebuie să corespundă condițiilor specifice și sociale din fiecare țară, să sprijine eforturile naționale pentru dezvoltare pe calea aleasă în mod liber, fără nici un amestec din afară.

Ținînd seama de situația gravă a datoriilor externe ale țărilor în curs de dezvoltare, de dobînzile excesiv de mari, România — se subliniază în document — consideră că trebuie ca, în cel mai scurt timp, să se organizeze **o conferință financiară internațională, sub egida Organizației Națiunilor Unite, cu participarea atît a debitorilor, cît și a creditorilor,** pentru a se dezbate în mod deosebit această problemă și a se adopta, ca o măsură imediată și generală, reducerea substanțială a datoriilor și dobînzilor.

Esența demersului românesc în problema datoriilor externe și dobînzilor este aceea că se vizează nu doar schimbarea politicii de împrumuturi, instituirea unui sistem rațional de creditare, cu dobînzi normale, de natură a sprijini progresul economic al tuturor statelor, îndeosebi al țărilor în curs de dezvoltare, dar și adoptarea unor măsuri care să asigure ultimelor țări recuperarea pierderilor grele de pe urma plăților în contul unor dobînzi inechitabile și de pe urma practicilor injuste în domeniul valutar, degrevîndu-le de o parte din datorii și ușurîndu-le substanțial povara impusă. Toate acestea corespund cerințelor actuale pe linia deblocării procesului creșterii economice în țările în curs de dezvoltare și promovării, prin aceasta, a relansării economiei mondiale și asigurării stabilității financiare internaționale.

dr. Ilie Șerbănescu

„Danemarca nu admite arme nucleare pe teritoriul național"

— o rezoluție a Folketingului —

Cu 75 de voturi pentru și 58 împotrivă, Folketingul danez (parlamentul) a aprobat, la 14 aprilie, o rezoluție ce obligă guvernul „să informeze în scris" toate navele NATO care vizitează Danemarca de faptul că această țară nu admite arme nucleare pe teritoriul național. Prezentată de Partidul social-democrat, cea mai puternică formațiune din opoziție, rezoluția a întrunit sprijinul Partidului socialist popular și al grupării „Cursul comun", precum și al Partidului radical liberal, aliat ocazional al guvernului minoritar condus de premierul Poul Schlueter. Votul din parlament a constituit o nouă înfrîngere a cabinetului pe teme de securitate, determinînd convocarea de alegeri anticipate, la mai puțin de zece luni de la cele desfășurate în septembrie anul trecut. De asemenea, el a stîrnit o serie de reacții potrivnice în cercurile NATO și în capitalele occidentale, întrucît se apreciază, după cum relevă agenția „EFE", că va afecta „politica, pînă acum flexibilă, a uneia dintre țările fondatoare ale Alianței Nord-Atlantice".

Comentînd decizia adoptată, liderul social-democrat danez, Svend Auken, a declarat că principiul după care aceasta se conduce nu este nou, dar reflectă ideea că „și țările mici au dreptul la opinie". „Este o practică diplomatică corectă, a adăugat el, să transmiți semnale-simbol aliaților". La rîndul său, premierul Poul Schlueter (care conduce o coaliție minoritară, formată din conservatori, liberali, centrist-democratici și creștini-populari) a arătat că se va consulta cu partenerii din NATO, pentru a vedea „dacă formula impusă de Folketing va afecta apartenența Danemarcei la organizație". Ulterior, el a anunțat demisia cabinetului minoritar și organizarea de alegeri anticipate la 10 mai.

Încă din 1957, subliniază comentatorii, Danemarca a adoptat o normă de conduită vizînd neacceptarea în porturile sale, pe timp de pace, a navelor cu arme nucleare la bord. Cu toate acestea, aliații din NATO nu au fost niciodată informați în scris asupra faptului, iar navele americane sosite în porturile daneze au respectat, potrivit ambasadorului american la Copenhaga, consemnul Washingtonului „de a nu confirma sau infirma" prezența armelor nucleare la bord. Această situație a fost apreciată ca „inadmisibilă" de către noul lider social-democrat, Svend Auken, doritor ca, în urma rezoluției propuse și adoptate de Folketing, să se notifice „tuturor navelor vizitatoare" că Danemarca „nu dorește arme atomice pe teritoriul național". Cu ocazia dezbaterilor parlamentare, guvernul Schlueter era favorabil, se menționează, unei reafirmări a poziției tradiționale a țării, prin aplicarea așa-numitei „norme norvegiene". Mai ambiguă, aceasta nu permite, nici ea, arme atomice pe teritoriul național; acceptă, însă, accesul navelor NATO în porturile norvegiene, cu „respectarea normelor în vigoare", fără a se furniza alte detalii. Alături de alte forțe din opoziție, social-democrații danezi doresc precizări suplimentare în această privință și refuză practica aliaților „de a nu confirma sau dezminți" existența de rachete nucleare la bordul navelor lor.

Pe plan extern, prima reacție la noua decizie daneză a venit din partea secretarului general al Alianței Nord-Atlantice, lordul Carrington, care a declarat că ea ar putea avea „consecințe foarte serioase". De altfel, pentru săptămîna în curs, a fost anunțată deja o ședință specială pe această temă a Consiliului NATO. Reacționînd în termeni similari, secretarul de stat al S.U.A., George Shultz, a afirmat că decizia va avea „consecințe grave" asupra cooperării militare a Alianței, iar guvernul britanic și-a exprimat „profunda îngrijorare". „Confruntată deja cu problema mișcărilor antinucleare, NATO — scrie, în legătură cu aceasta, agenția «EFE» — și-a văzut și mai mult afectată poziția prin decizia Danemarcei, care, practic, implică denuclearizarea unei zone vitale pentru Alianță: accesul la Marea Baltică. Îngrijorarea este evidentă, cu atît mai mult cu cît votul Folketingului urmează dificilelor dezbateri din ultimii ani privind modernizarea armelor nucleare ale NATO. Pe de altă parte, Danemarca ar putea deveni un exemplu pentru alte parlamente și guverne, dornice să-și menajeze opinia publică, adesea, foarte sensibilă la argumentele mișcărilor pacifiste și antinucleare".

În fapt, după cum subliniau comentatorii, decizia parlamentului danez constituie o nouă și semnificativă mărturie a marelui front antinuclear actual, a luptei tot mai hotărîte în favoarea păcii, a dezarmării, a asigurării unor condiții de securitate reală pentru toate popoarele.

I. M.

Reuniunea general-europeană de la Viena

La reluarea lucrărilor

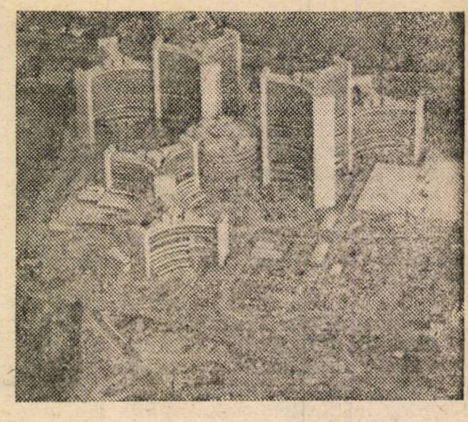

Reprezentanții celor 35 de state participante la procesul C.S.C.E. s-au reîntîlnit la Viena, vineri 15 aprilie, după o pauză de trei săptămîni, inaugurînd cea de-a șasea etapă a forumului general-european din capitala Austriei. Lucrările reuniunii, inițiate în noiembrie 1986, se află, după o opinie larg împărtășită, sub semnul exigențelor de intensificare a negocierilor, de accentuare a spiritului realist, constructiv, în așa fel încît actuala etapă să fie hotărîtoare pentru încheierea cu succes a tratativelor, pentru convenirea unui document final substanțial, echilibrat, care să confere noi dimensiuni eforturilor de edificare a securității și de dezvoltare a cooperării pe continent.

La încheierea rundei precedente, delegații celor 35 de state au convenit, de altfel, ca reluarea lucrărilor să fie urmată, la 20 mai, de examinarea stadiului atins de negocierea măsurilor preconizate și, în funcție de rezultate, să fie stabilită, și data propriu-zisă a încheierii celui de-al treilea forum general-european post-Helsinki. Desigur, atingerea acestui important obiectiv, stabilit pentru actuala etapă, reclamă, într-o măsură încă mai mare ca pînă acum, accentuarea spiritului de compromis și înțelegere, din partea tuturor participanților, a voinței politice de elaborare și punere de acord a unor măsuri concrete, de substanță și echilibrate, menite să contribuie la dezvoltarea conlucrării în domeniile de reală semnificație pentru convietuirea pașnică, progresul și bunăstarea popoarelor europene. Dezarmarea, securitatea și încrederea, cooperarea economică și tehnico-științifică, problemele umanitare, ale schimburilor culturale, ale mediului înconjurător și altele își dovedesc, printr-o atare prismă, relevanța deosebită, ceea ce implică o abordare permanent constructivă, echilibrată și dinamică, în consens cu cerințele dezvoltării relațiilor dintre statele europene, ale făuririi unui trainic sistem de securitate și cooperare pe continent.

Desfășurarea de pînă acum a noii etape, în cadrul căreia au luat cuvîntul reprezentanții mai multor state, a evidențiat, o dată mai mult, locul important al forumului de la Viena în contextul eforturilor de aplicare unitară a prevederilor Actului final de la Helsinki, de dezvoltare, aprofundare și îmbogățire a procesului securității europene. Totodată, însă, ea a relevat persistența unor abordări diferite în ce privește obiectivele și substanța negocierilor, rolul pe care o problemă sau alta ar urma să-l joace în convenirea documentului final. Semnalată și la încheierea rundei precedente, această situație este de natură să atragă atenția asupra exigențelor deosebite sub care se plasează actuala etapă a lucrărilor, reiterează necesitatea voinței politice, a unor compromisuri general-acceptabile, în așa fel încît să se înregistreze o dinamizare efectivă a tratativelor, să se ajungă la rezultatele așteptate de opinia publică, de popoarele europene.

Acordînd o semnificație deosebită forumului general-european din capitala Austriei, ca etapă importantă a eforturilor de continuare, aprofundare și îmbogățire a procesului C.S.C.E., țara noastră participă la lucrările lui cu dorința permanentă de a contribui la succesul lor, la convenirea unor măsuri destinate să contribuie la consolidarea păcii, la dezarmare, la impulsionarea colaborării dintre toate statele continentului. **„România — sublinia președintele Nicolae Ceaușescu — se pronunță pentru încheierea cu rezultate cît mai bune a reuniunii general-europene de la Viena, pentru îmbunătățirea relațiilor și colaborării economice, tehnico-științifice și în alte domenii dintre țările continentului. Interesele tuturor națiunilor europene cer să se asigure realizarea unei Europe unite, a păcii, a dezvoltării democratice și independente, a progresului economic și social al tuturor națiunilor".** Această poziție consecventă și-a găsit expresia în propunerile constructive prezentate în cadrul lucrărilor și care acoperă, practic, toate domeniile importante ale conlucrării dintre statele europene. În același spirit, România a depus și depune eforturi constante pentru apropierea pozițiilor, pentru afirmarea spiritului de dialog și înțelegere între statele participante, în așa fel încît forumul din capitala Austriei să-și poată dovedi eficiența și utilitatea prin adoptarea de noi și substanțiale măsuri în toate domeniile care fac obiectul negocierilor.

Pînă acum, cea de-a treia reuniune general-europeană post-Helsinki a parcurs, pe durata mai multor etape, un proces destul de sinuos de clarificare a pozițiilor, de prezentare și susținere a unor propuneri. Ultima perioadă a marcat, prin această prismă, o anumită concretizare a negocierilor, obținerea unor progrese, apreciate încă drept limitate, în redactarea unor texte sau prevederi ce ar urma să fie incluse în documentul final. Astfel, în ce privește **domeniul securității și dezarmării**, de relevanță deosebită pentru ansamblul eforturilor comune ale statelor europene, trebuie menționat acordul de principiu al participanților privind reluarea, încă în acest an, a negocierilor pentru măsuri de încredere și securitate, începute la Stockholm, în vederea reducerii riscurilor unei confruntări militare, a sporirii încrederii și stabilității pe continent. Se mai află în suspensie, însă, o serie de prevederi importante, legate de natura și conținutul noilor măsuri preconizate, de mandatul propriu-zis, data, locul și alte aspecte ale organizării negocierilor. O serie de progrese au fost înregistrate și la consultările dintre țările participante la cele două alianțe militare din Europa (desfășurate paralel cu lucrările reuniunii), prin convenirea unor prevederi referitoare la preambulul mandatului viitoarelor negocieri de dezarmare convențională în Europa, obiectivele acestora și modalitățile de control al îndeplinirii

---

În această săptămînă...

Un act terorist condamnat cu tărie

La sfîrșitul săptămînii trecute, agențiile de presă transmiteau că, în noaptea de vineri spre sîmbătă, Khalil Al-Wazir (Abu Jihad), comandant-șef adjunct al Forțelor Revoluționare Palestiniene, membru al C.C. al mișcării „Al Fatah" a fost asasinat la locuința sa din Tunis de către un comando de opt persoane neidentificate. După acest act reprobabil, Comitetul Executiv al O.E.P. și Comitetul Central al grupării „Al Fatah" au dat publicității o declarație comună în care se afirmă hotărîrea de a continua lupta împotriva ocupației israeliene, în pofida asasinării comandantului general adjunct al Forțelor Revoluționare Palestiniene. Khalil Al-Wazir a fost „un adevărat erou național arab, un militant activ al Mișcării internaționale de eliberare și un simbol nobil al luptei patriotice palestiniene", se afirmă în declarație. Asasinarea lui Khalil Al-Wazir va întări și mai mult hotărîrea poporului palestinian de a-și continua lupta pînă la victoria finală, se subliniază în document.

În telegrama adresată de tovarășul Nicolae Ceaușescu președintelui Comitetului Executiv al O.E.P., Yasser Arafat, este condamnat cu tărie acest act terorist și se reafirmă solidaritatea poporului român cu lupta dreaptă a poporului palestinian.

După săvîrșirea condamnabilului act, președintele Comitetului Executiv al O.E.P., Yasser Arafat, și-a întrerupt turneul în țări din regiunea Golfului, plecînd spre Tunis pentru a conduce o reuniune a Comandamentului militar al O.E.P., consacrată examinării situației create în urma asasinării lui Khalil Al-Wazir (Abu Jihad), care îndeplinea și funcția de coordonator al revoltei palestiniene din teritoriile ocupate. Într-un mesaj adresat poporului palestinian din teritoriile ocupate, liderul O.E.P., Yasser Arafat, a declarat că serviciul israelian de informații — Mossad — este răspunzător de asasinarea lui Khalil Al-Wazir, informează agenția „KUNA".

Guvernul israelian a respins afirmațiile potrivit cărora Khalil Al-Wazir a fost asasinat de un comando istraelian — informează agenția „DPA", care citează o declarație a premierului Yitzhak

măsurilor ce vor fi adoptate. Convocarea unor asemenea negocieri constituie, de altfel, principala problemă aflată în atenția forumului de la Viena, ea constituind și obiectul unor noi clarificări și luări de poziții la debutul actualei etape. Cu toate acestea, rămîn încă de soluționat o serie de aspecte importante, inclusiv în ce privește stabilirea categoriilor de arme ce vor face obiectul negocierilor, legătura dintre tratativele de dezarmare convențională și cele care s-ar înscrie în continuarea reuniunii de la Stockholm.

În **domeniul colaborării economice și tehnico-științifice**, cu toate că există un larg și justificat interes în legătură cu problematica sa, progresele înregistrate sînt încă modeste față de cerințele dezvoltării susținute a schimburilor și cooperării între țările participante, ale renunțării la unele obstacole și practici comerciale discriminatorii. Pronunțîndu-se, în acest sens, pentru intensificarea relațiilor economice dintre toate statele europene, în concordanță cu exigențele generale de progres și bunăstare, țara noastră a preconizat, totodată, convocarea unei reuniuni de experți a tuturor statelor participante la C.S.C.E., în vederea elaborării de recomandări și orientări pentru dezvoltarea cît mai largă a colaborării tehnologice și științifice.

În sfîrșit, în ce privește **colaborarea în domeniile culturii, educației, umanitar** etc, runda precedentă a permis adoptarea unor prime paragrafe, referitoare la contactele între persoane, la cooperarea în sferele culturii și informației. Cu toate acestea, cum s-a putut constata și la debutul noii etape, abordările principial diferite ale unor aspecte, insistența statelor occidentale asupra unor măsuri și prevederi ce ar reprezenta o abatere de la orientările Actului final, creează dificultăți serioase în calea progresului efectiv al lucrărilor, a consensului așteptat.

Fidelă poziției ei consecvente, principiale, care acordă o importanță deosebită procesului C.S.C.E., România va acționa, și în cadrul actualei runde a reuniunii, pentru afirmarea spiritului constructiv, realist, pentru lărgirea consensului asupra problemelor aflate pe agendă, în așa fel încît forumul din capitala Austriei să se încheie cît mai curînd posibil, să răspundă, prin măsurile adoptate, intereselor de pace, securitate și colaborare cît mai amplă ale popoarelor europene.

I. Madoșa

PRAGA

Plenara C.C. al P.C.C.

Recent, s-au desfășurat, la Praga, lucrările celei de-a noua plenare a C.C. al P.C. din Cehoslovacia, care a dezbătut — pe baza Raportului prezentat de tovarășul Milos Jakes, secretar general al C.C. al P.C.C. — probleme ale activității partidului de perfecționare a mecanismului economic și de dezvoltare a democrației socialiste. În legătură cu problemele discutate, plenara a adoptat o rezoluție, document în care — potrivit relatărilor agenției „C.T.K." — se arată că C.C. al P.C. din Cehoslovacia apreciază necesar ca, în perioada următoare, atenția partidului să fie concentrată asupra următoarelor direcții principale de activitate : în organele și organizațiile de partid să se aplice consecvent metodele și formele de conducere politică, să sporească autonomia și răspunderea tuturor verigilor conducerii societății, ale întregului sistem politic pentru înfăptuirea liniei partidului. Este necesar ca sarcinile actuale ale dezvoltării social-economice să fie îmbinate, în mod consecvent, cu dezvoltarea continuă a democrației socialiste ; să se întărească legătura dintre fiecare organ și organizație de partid cu oamenii muncii ; să sporească rolul organelor puterii populare, să se lupte mai eficient împotriva birocratizării și atitudinii indiferente față de oameni ; să se acorde o atenție foarte serioasă problemelor sociale, rezolvării problemelor care îngreunează viața oamenilor ; prin acțiuni practice, să fie sprijinite toate măsurile îndreptate spre creșterea inițiativei clasei muncitoare, a tuturor oamenilor muncii, spre sporirea participării lor la dezvoltarea sistemului socialist de autoconducere a colectivelor de muncă ; să se vegheze ca, în lupta pentru înfăptuirea liniei partidului, să se întărească în mod neobosit unitatea ideologică și organizatorică a partidului.

Ansambluri noi de locuințe în capitala Cehoslovaciei

Adîncirea rolului conducător al partidului în actualele condiții — se arată în rezoluția citată — este asigurată de perfecționarea continuă a vieții sale interne, ceea ce implică respectarea cu strictețe a principiului centralismului democratic și dezvoltării democrației interne de partid, întărirea disciplinei de partid și creșterea răspunderii organelor, organizațiilor de partid, a tuturor comuniștilor pentru aplicarea liniei partidului, folosirea largă în activitatea lor a principiului muncii colective, criticii și autocriticii.

Trebuie să se întărească funcția de control a organelor și organizațiilor de partid, să se intensifice controlul asupra rezultatelor obținute în muncă de cadrele de conducere la toate eșaloanele administrației, să sporească răspunderea lor față de organele de partid, colectivele de muncă și cetățeni. În politica de cadre să se aplice și mai larg metoda raportării despre activitatea depusă, principiile muncii colective și democratice. Rezoluția cere să se pună un accent mai mare pe competență, pe calitățile etice, pe caracterul oamenilor.

În cadrul unei conferințe de presă pentru ziariștii locali și străini acreditați la Praga, Karel Urbanek, șeful Secției politico-organizatorice a C.C. al P.C. din Cehoslovacia, a relevat, între altele, că, în perioada imediat următoare, conducerea partidului își va orienta eforturile, în primul rînd, spre elaborarea unor programe pe termen lung. La următoarea plenară va trebui să fie creată a Comisie a C.C. al P.C. din Cehoslovacia pentru elaborarea Programului partidului — document pe termen lung, care să orienteze activitatea de viitor.

Shamir făcute la postul de radio Tel Aviv.

În Cisiordania și Gaza a fost declarată reluarea grevei generale, în semn de protest față de asasinarea lui Al-Wazir, membru fondator al mișcării „Al Fatah".

După cum relatează agenția tunisiană de presă TAP, citată de „TASS", comisia specială constituită pentru anchetarea împrejurărilor în care s-a comis asasinarea lui Khalil Al-Wazir, comandant-șef adjunct al forțelor revoluționarea palestiniene, a confirmat că Israelul a planificat și executat acest act. S-a stabilit, între altele — precizează agenția — că, în timpul cînd se comitea acțiunea teroristă, un avion militar israelian, cu numărul de înmatriculare 4/977, se afla într-un coridor aerian internațional la aproximativ 55 km de spațiul aerian tunisian ; avionul emitea semnale de bruiaj radio în vederea perturbării telecomunicațiilor din sectorul nordic al capitalei tunisiene, unde se afla locuința lui Khalil Al-Wazir și unde s-a comis acțiunea teroristă.

Președintele Tunisiei, Zine El-Abidine Ben Ali, a condamnat această acțiune și a însărcinat pe ministrul de externe al țării sale să înainteze Consiliului de Securitate o plîngere împotriva Israelului.

Aceeași atitudine de condamnare a fost luată și de secretarul general al Ligii Arabe, Chedli Klibi, de secretarul general al C.C. al Frontului Democratic pentru Eliberarea Palestinei, Nayef Hawatmeh, de secretarul general al Frontului Popular pentru Eliberarea Palestinei, George Habash, de numeroase personalități ale lumii arabe și de pe alte meridiane.

Un important act politic care reclamă noi eforturi constructive

Semnarea acordurilor în vederea reglementării politice a situației privind Afganistanul

La 14 aprilie, la Palatul Națiunilor din Geneva, a avut loc ceremonia semnării documentelor privind reglementarea politică a situației din jurul Afganistanului. Eveniment de mare însemnătate atît pentru țările și popoarele din regiune, cît și pe planul vieții internaționale, încheierea acordurilor privind Afganistanul a fost salutată cu satisfacție în cercuri largi ale opiniei publice mondiale și, alături de acestea, de opinia publică din țara noastră, care vede, astfel, afirmîndu-se, o dată în plus, un imperativ — în favoarea căruia România socialistă, președintele său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se pronunță cu consecvență — și anume, necesitatea reglementării, exclusiv pe cale pașnică, prin tratative, a situațiilor conflictuale, a oricăror probleme litigioase. **„România — sublinia președintele Nicolae Ceaușescu — s-a pronunțat de la început pentru soluționarea problemelor din Afganistan pe calea negocierilor, pentru retragerea trupelor străine și asigurarea independenței și suveranității Afganistanului. Considerăm că, în acest spirit, trebuie să se acționeze în continuare pentru a se putea asigura soluționarea problemelor Afganistanului, respectîndu-se dreptul poporului afgan de a-și hotărî calea dezvoltării sale, fără nici un amestec din afară".**

Cursul evenimentelor, inclusiv recenta semnare a acordurilor convenite la Geneva, a reliefat realismul și justețea pozițiilor în favoarea stingerii focarelor de conflict și încordare, a soluționării problemelor litigioase numai prin mijloace pașnice, a respectării dreptului fiecărui popor la dezvoltare liberă, de sine stătătoare. S-a dovedit, și cu acest prilej, că oricît de complexe, de dificile și îndelungate ar fi tratativele, ele sînt de preferat războiului, vărsării de sînge.

Este cu atît mai semnificativ recentul eveniment cu cît el privește o veche situație conflictuală, afectînd nu numai evoluțiile din regiune, ci și climatul politic mondial. De mai bine de opt ani, au loc înfruntări sîngeroase, provocînd grele suferințe poporului afgan, numeroase pierderi de vieți omenești și mari pagube materiale. Totodată, circa cinci milioane de afgani au luat calea pribegiei, în acești ani. Tragicele evoluții în legătură cu situația din Afganistan și-au pus amprenta asupra relațiilor dintre țări din zonă și din afara ei, devenind un factor de încordare, de neîncredere și suspiciune. Ca și în cazul altor conflicte, cu timpul, s-a văzut, însă, că nu calea armată este cea în stare să ducă la rezolvarea conflictului fratricid, că singura cale rațională, justă și durabilă de soluționare a problemelor, în conformitate cu interesele poporului afgan, ale celorlalte popoare din regiune, ale păcii și liniștii acesteia, o reprezintă negocierile.

În consecință, a fost inițiat un complex proces diplomatic, incluzînd negocierile indirecte afgano-pakistaneze, desfășurate, începînd din 1982, la Geneva, prin intermediul O.N.U. La capătul a șase ani de anevoioase tratative, s-a ajuns la semnarea recentelor documente — un ansamblu de acorduri, destinate să pună capăt ostilităților, să creeze condiții pentru reîntoarcerea voluntară a refugiaților afgani din Pakistan și retragerea trupelor sovietice din Afganistan, să așeze relațiile dintre Afganistan și Pakistan pe baza principiilor neamestecului și neintervenției în treburile interne, U.R.S.S. și S.U.A. constituindu-se în garanți, iar O.N.U. asumîndu-și rolul de a supraveghea îndeplinirea prevederilor acordurilor. În acest sens, au fost concepute prevederile cuprinse în documentele semnate la 14 aprilie, la Geneva, și anume : Acordul dintre Republica Afganistan și Republica Islamică Pakistan cu privire la principiile relațiilor reciproce, în special la neamestec și neintervenție ; Acordul dintre Republica Afganistan și Republica Islamică Pakistan privind reîntoarcerea voluntară a refugiaților ; Acordul referitor la acțiunile interdependente pentru reglementarea situației privind Afganistanul ; Declarația privind garanțiile internaționale. Primele trei documente au fost semnate, în prezența secretarului general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, și a reprezentantului său special, Diego Cordovez (mediatorul negocierilor indirecte de la Geneva), de ministrul de externe afgan, A. Wakil, și de ministrul de stat pakistanez pentru afacerile externe, Zain Noorani. Ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., Eduard Șevardnadze, și secretarul de stat al S.U.A., George Shultz, au semnat Declarația privind garanțiile internaționale și Acordul referitor la acțiunile interdependente pentru reglementarea situației privind Afganistanul. O anexă la documente reprezintă memorandumul privind modalitățile de control.

Încheierea acordurilor în vederea reglementării politice a situației privind Afganistanul a avut un larg ecou, în legătură cu acest eveniment consemnîndu-se o serie de declarații, luări de poziții și comentarii în rîndul statelor din regiune și din afara ei.

Astfel, într-o declarație, președintele Republicii Afganistan, Najibullah, a apreciat că acordurile vor pune capăt războiului nedeclarat împotriva Afganistanului, vor deschide calea refugiaților spre casă și vor crea posibilitatea retragerii contingentului limitat al trupelor sovietice din țară.

Semnarea acordurilor în problema Afganistanului constituie cel mai bun exemplu de triumf al cauzei păcii și securității în lume și va aduce schimbări fundamentale și de lungă durată în situația din regiune — a declarat primul ministru al Pakistanului, Mohammad Khan Junejo.

În legătură cu semnarea acordurilor de la Geneva, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., Eduard Șevardnadze, a considerat că aceasta nu ar fi fost posibilă dacă nu s-ar fi dat dovadă de înțelepciune, bunăvoință și dorință de compromis, în interesul suprem al păcii și securității, așa cum au dovedit părțile. În acest sens, participarea la ceremonia semnării a secretarului general al O.N.U. și a reprezentantului său special a fost apreciată ca reflectînd nu numai rolul lor în atingerea unor țeluri de mult așteptate, ci și posibilitățile uriașe ale Organizației Națiunilor Unite în reglementarea conflictelor regionale și a altor situații conflictuale.

La rîndul său, secretarul de stat american, George Shultz, a afirmat, la o conferință de presă, că documentele semnate la Geneva au o mare importanță pentru însănătoșirea atmosferei din relațiile sovieto-americane și în rezolvarea, într-o manieră constructivă, a unor conflicte regionale. Ele reprezintă, însă, un prim pas, în continuare trebuind să fie înfăptuite acțiunile prevăzute.

Opinia exprimată de secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, este că semnarea acordurilor de reglementare politică a problemelor din jurul Afganistanului reprezintă un mare pas în direcția

---

În această săptămînă...

Atena. Contacte greco-albaneze

Ministrul afacerilor externe al R.P.S. Albania, Reis Malile, a efectuat, cu începere de la 14 aprilie, o vizită oficială, de mai multe zile, la Atena, unde a fost primit de către premierul Andreas Papandreu și a avut convorbiri cu omologul său grec, Karolos Papoulias. O atenție deosebită, în cursul întrevederilor, a fost acordată, potrivit agenției albaneze de presă „A.T.A.", relațiilor prietenești dintre cele două țări, în diferite domenii de interes reciproc, precum și perspectivelor dezvoltării acestora.

După convorbirea sa cu ministrul albanez, primul ministru al Greciei, Andreas Papandreu, a anunțat — relevă agenția „Taniug" — că va efectua o vizită oficială la Tirana, în luna mai sau iunie a.c. Într-o declarație dată publicității, el a evidențiat, de asemenea, importanța prieteniei și colaborării dintre Grecia și Albania pentru cauza păcii și colaborării în Balcani. Pe de altă parte, comunicatul cu privire la convorbirile dintre Reis Malile și Karolos Papoulias relevă satisfacția celor două părți față de dezvoltarea stabilă a raporturilor greco-albaneze în ultimii ani, precum și hotărîrea lor de a depune toate eforturile pentru lărgirea și adîncirea legăturilor bilaterale.

După cum relevă agențiile de presă, relațiile dintre cele două țări balcanice vecine au primit un nou și puternic impuls prin hotărîrea guvernului grec, din 28 august anul trecut, privind încetarea, și pe plan juridic, a „stării de război" dintre Grecia și Albania, declarată încă în 1940, în contextul agresiunii mussoliniene. Ministrul grec de externe a efectuat, după aceea, o vizită oficială la Tirana, căreia i-a răspuns, acum, Reis Malile. Cu aceeași ocazie, premierului Andreas Papandreu i-a fost transmisă invitația de a efectua o vizită oficială în capitala albaneză. Noile convorbiri greco-albaneze confirmă, potrivit acelorași agenții, evoluția favorabilă a raporturilor greco-albaneze, conferindu-le noi dimensiuni.

înfăptuirii păcii în această țară. El a subliniat rolul O.N.U. în procesul negocierilor de la Geneva, remarcînd că aceasta a dovedit capacitatea Organizației mondiale de a obține rezultate pozitive în cele mai complexe probleme internaționale, dacă este sprijinită de voința politică a statelor membre. „Din nou au fost demonstrate necesitatea și posibilitatea utilizării instrumentelor O.N.U. pentru rezolvarea pe cale pașnică a conflictelor, pentru menținerea și consolidarea păcii mondiale și a securității internaționale" — a arătat, la rîndul său, președintele celei de a 42-a sesiuni a Adunării Generale a O.N.U., Peter Florin, care s-a referit, în context, la faptul că „eforturile depuse de o serie de state, sub egida Națiunilor Unite, au condus la rezultate deosebit de pozitive". Tot din rîndurile reprezentanților Organizației mondiale a reținut atenția declarația Înaltului Comisar al O.N.U. pentru problemele refugiaților, Jean Pierre Hocke, care — potrivit agenției austriece „APA" — a lansat un apel pentru facilitarea întoarcerii în țară, în condiții de securitate, a refugiaților afgani, apreciind că „va fi cea mai amplă acțiune de acest fel supravegheată pînă acum de Națiunile Unite".

Semnarea documentelor de la Geneva a fost salutată, prin diverse declarații și comentarii, la Beijing, Delhi, Tokio, Londra, Roma, Madrid, Bangkok, Haga, Wellington și în alte capitale ale lumii. În marea lor majoritate, aceste declarații și comentarii au reflectat ecoul favorabil al acordurilor încheiate, apreciate ca o manifestare a spiritului realist, a voinței politice de a se ajunge, prin compromisuri reciproce, la soluții general-acceptate. Pe bună dreptate, se accentuează asupra necesității transpunerii în fapt, cu consecvență, a prevederilor acordurilor, ceea ce s-ar înscrie ca o contribuție de seamă la normalizarea situației în regiune, la înseninarea climatului politic în lume.

În același timp, au fost exprimate unele rezerve față de interpretările excesiv de euforice la adresa evenimentului, remarcîndu-se că o serie de probleme complexe rămîn deschise. De pildă, acordurile semnate la Geneva nu sînt acorduri de pace propriu-zise sau un armistițiu între combatanți. De asemenea, nu s-a putut conveni asupra sistării livrărilor de armament către părțile în conflict, de unde poate surveni o stare de incertitudine în viitor. De altfel, știrile unor agenții de presă se referă la continuarea luptelor și după semnarea acordurilor de la Geneva.

De aceea, comentatorii politici privesc, în genere, acordurile încheiate drept un prim pas în direcția soluționării situației privind Afganistanul, subliniind necesitatea ca ele să fie urmate de măsuri și acțiuni îndreptate spre încetarea definitivă a înfruntărilor. Se impun, așadar, noi eforturi și acțiuni constructive spre realizarea unei largi reconcilieri între toate forțele naționale, astfel încît să se poată trece la lecuirea rănilor războiului, la reconstrucție. Și în acest sens, calea dialogului, a tratativelor se vădește de neînlocuit.

Consecvent principiilor sale, încrederii sale în rațiune, în mijloacele pașnice, negociate, de rezolvare a oricărei stări conflictuale, poporul român își exprimă speranța că, în continuare, va prevala spiritul de responsabilitate și luciditate, ajungîndu-se, pe baza unor noi acțiuni constructive, la reglementarea durabilă a situației, la stingerea unuia din cele mai grave focare de conflict, făcînd astfel să prevaleze soluția exclusiv pașnică, respectarea dreptului fiecărui popor la dezvoltare liberă, independentă, potrivit intereselor și aspirațiilor proprii, cauzei păcii și securității în lume.

Liana Enescu

În această săptămînă...

Zona Golfului.

Situație explozivă

La sfîrșitul săptămînii trecute, secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, a transmis Consiliului de Securitate un raport scris, referitor la încheierea convorbirilor cu reprezentanții guvernamentali ai Iranului și Irakului, în care arată că, avînd în vedere poziția actuală a celor două părți beligerante, nu ar fi posibilă transpunerea în practică a rezoluției 598. Cuellar a propus un nou plan de pace pentru soluționarea conflictului din Golf. Acesta prevede ca secretarul general al O.N.U. să stabilească data încetării focului, moment în care o comisie neutră își va începe activitatea de clarificare a problemei despăgubirilor de război. Planul prevede, de asemenea, ca, după o perioadă stabilită tot de Cuellar, părțile beligerante să înceapă retragerea trupelor.

În același interval de timp, la granița dintre cele două țări au avut loc lupte puternice, concomitent cu perpetuarea așa-numitului „război al orașelor" care face, în continuare, numeroase victime în rîndul populației civile, pagubele materiale fiind, la rîndul lor, greu de estimat.

Pe acest fond de încordare, în zona Golfului au avut loc noi incidente care pot împinge situația și așa destul de critică, dincolo de limitele sale controlabile. Astfel, zilele trecute, fregata americană „Samuel Roberts" s-a lovit de o mină în timp ce naviga în apele Golfului, șase marinari fiind răniți, iar nava avariată. Potrivit Ministerului apărării al S.U.A., forțele navale americane au descoperit un nou sector minat în Golf, în apropierea țărmului Bahreinului. Sursa menționează că patru dragoare americane de mine, trimise în zonă, au reușit să distrugă, într-o primă fază, trei mine.

Un purtător de cuvînt al Departamentului iranian pentru informații militare a respins acuzațiile S.U.A. potrivit cărora Iranul ar fi plasat mine în Golf și a afirmat — relevă agenția iraniană „IRNA" — că recenta ciocnire a fregatei americane de o mină pare un incident „foarte suspect". El a subliniat, în continuare, că aceasta este o nouă manevră menită să justifice prezența militară navală a statelor occidentale în Golf. În aceeași zi, nave militare ale S.U.A. au atacat platformele petroliere iraniene „Nasr" și „Salman" — situate la 140 km nord-vest de litoralul Emiratului Abu Dhabi. Ca urmare a incendiilor care au izbucnit pe cele două platforme, acestea au suferit importante avarii. Casa Albă a confirmat atacarea de către nave americane a două platforme petroliere iraniene. De asemenea, ministrul american al apărării, Frank Carlucci, a declarat că marina americană a scufundat în Golf o navă militară iraniană, ce se apropia de cele americane care atacau, în acel moment, platformele menționate. În același timp, vedete rapide iraniene au atacat o platformă petrolieră din Emiratul Sharjah, folosită de S.U.A., și o navă britanică — au anunțat surse din Dubai, preluate de agenția „EFE".

Așadar, după o perioadă de calm precar, ce a durat cîteva luni, în apele Golfului se semnalează, pe fondul tendințelor de internaționalizare a conflictului, o puternică recrudescență a încordării, cu consecințe grave asupra întregului climat regional.

Teritoriile arabe ocupate de Israel — noi confruntări violente

La sfîrșitul săptămînii trecute, în teritoriile arabe ocupate au fost semnalate confruntări violente între armata israeliană și demonstranții palestinieni, soldate cu numeroși morți și zeci de răniți în rîndul palestinienilor. Ca urmare a acestor evenimente, în taberele palestiniene din Cisiordania și Gaza au fost reinstituite restricții de circulație. Atmosferei deosebit de încordate, ce durează de peste patru luni, i s-au adăugat noi elemente de tensiune, ceea ce a dus la reluarea dezbaterilor în cadrul Consiliului de Securitate al O.N.U. (întrerupte în urmă cu trei săptămîni), consacrate acestei situații preocupante. Cu acest prilej, observatorul permanent al Organizației pentru Eliberarea Palestinei la O.N.U., Zehdi Labib Terzi, a adresat Consiliului de Securitate apelul de a examina posibilitatea unei prezențe nemijlocite a Națiunilor Unite în teritoriile ocupate pentru a asigura normalizarea situației din zonă. În cadrul lucrărilor, un grup de țări nealiniate (Algeria, Argentina, Iugoslavia, Nepal, Senegal și Zambia) a prezentat un proiect de rezoluție care condamnă, între altele, deschiderea focului de către armata israeliană, uciderea și rănirea unor cetățeni palestinieni lipsiți de apărare, exprimă îngrijorarea față de politica „pedepselor colective" a autorităților israeliene și conține apelul privind anularea ordinului de expulzare a unor palestinieni și reintoarcerea lor grabnică. Proiectul subliniază, totodată, necesitatea de a se realiza de urgență, sub auspiciile Națiunilor Unite, o soluționare cuprinzătoare, justă și durabilă a conflictului arabo-israelian, a cărui parte integrantă este problema palestiniană. Deși în favoarea proiectului s-au pronunțat 14 state ale Consiliului de Securitate (format din cinci membri permanenți și zece nepermanenți), documentul nu a putut fi aprobat ca urmare a votului negativ al Statelor Unite, care au recurs la dreptul de veto.

În aceste condiții, secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, a informat „Comitetul arab al celor șapte", format din reprezentanții Algeriei, Arabiei Saudite, Iordaniei, Marocului, Siriei, Tunisiei și O.E.P., că intenționează să întreprindă un turneu în Orientul Mijlociu, pentru a avea întrevederi cu conducătorii țărilor implicate în conflictul arabo-israelian — relevă publicația franceză de limbă arabă „Al Mostaqbal" citată de agenția „MENA".

PARIS

Duminică, primul tur de scrutin al alegerilor prezidențiale

Francezii trăiesc emoțiile unui eveniment rar, ce se petrece o dată la șapte ani — alegerile prezidențiale. În noaptea de 22 spre 23 aprilie, campania electorală se încheie. Urmează o zi de „reflecție" pentru alegătorii care vor trebui să opteze, duminică, pentru unul dintre cei nouă candidați.

Principalii candidați la președințe : François Mitterrand, din partea Partidului Socialist ; Jacques Chirac — Adunarea pentru Republică (R.P.R.) ; Raymond Barre — Adunarea pentru Democrația Franceză (U.D.F.) ; André Lajoinie — Partidul Comunist

Atmosfera electorală s-a încins după 3 februarie, dată la care guvernul a adoptat calendarul oficial al alegerilor, ceea ce s-a și considerat a marca inițierea procesului propriu-zis. În baza acestui calendar, la 5 aprilie, s-a încheiat prezentarea candidaților la funcția prezidențială. Consiliul constituțional a anunțat, la 8 aprilie, participarea a nouă candidați. Dacă nici unul dintre aceștia nu obține, la primul tur de scrutin, majoritatea absolută din sufragiile exprimate, la cel de-al doilea tur, din 8 mai, vor participa numai primii doi candidați, cei mai bine plasați. În acest scop, campania electorală se va relua, oficial, la 27 aprilie și se va încheia la 6 mai. Fiecare dintre cei nouă candidați a obținut, în prealabil, 500 de semnături de sprijin din partea deputaților din consiliile comunale din cel puțin 30 de departamente și parlament, necesare depunerii candidaturii, a prezentat declarația asupra averii și o garanție de 10 000 de franci. În timpul campaniei pentru primul tur de scrutin, fiecare candidat a dispus de cartele oficiale de publicitate, de două ore de emisiune televizată, distribuite în programe de 10—15 minute, și de două ore de emisiuni radiofonice. Începînd cu anul 1965, președintele este ales prin sufragiu universal direct, conform reformei constituționale adoptate prin referendumul din 28 octombrie 1962 și care i-a conferit puteri considerabil lărgite.

Candidații

Lista oficială a celor nouă candidați a fost publicată, la 8 aprilie, în buletinul oficial, moment care a marcat, încă o dată, deschiderea oficială a procesului electoral la care sînt chemați 38 milioane de francezi să-l aleagă pe cel de-al 5-lea președinte al celei de-a V-a Republici. Este vorba de președintele François Mitterrand din partea Partidului Socialist (P.S.), primul ministru Jacques Chirac, din partea Adunării pentru Republică (R.P.R.), fostul premier Raymond Barre, din partea Uniunii pentru Democrația Franceză (U.D.F.), André Lajoinie, candidatul oficial al Partidului Comunist Francez (P.C.F.), comunistul „renovator" Pierre Juquin, exclus din P.C.F., Arlette Laguiller, candidata organizației de extremă-stînga „Lutte Ouvrière", Antoine Waechter pentru Partidul ecologist, Pièrre Boussel, candidat al „Mișcării pentru un partid al muncitorilor", și Jean-Marie le Pen care reprezintă Frontul Național (F.N.), de extremă dreapta. Printre candidații excluși, care nu au întrunit numărul de semnături necesare, figurau persoane destul de pitorești : Michel Bischoff, care se declara „candidatul majorității tăcute", Mouna Aguigui, care se intitula „cetățean al lumii, cosmonaut al subconștientului, Don Quijote al timpurilor moderne" ; Gérard Vialet candida pentru „a face cunoscut un medicament împotriva cancerului" și Bernard Granostier pentru a face din Franța „lancea de fier a apărării vest-europene". Patru dintre candidații aprobați au mai fost prezenți în campanii prezidențiale : François Mitterrand și-a mai prezentat candidatura în anii 1965, 1974 și 1981, Jacques Chirac în 1981 și Jean-Marie le Pen în 1974. Precedenții președinți ai celei de-a V-a Republici, fondată în 1958, au fost Charles de Gaulle (1959—1965 și 1965—1969), Georges Pompidou (1969—1974), Valéry Giscard d'Estaing (1974—1981) și François Mitterrand (1981—1988), actualmente candidat pentru mandatul 1988—1995. „Alegerile prezidențiale din 1988 nu vor semăna cu nici una din cele precedente — scria ziarul conservator «Le Figaro». În 1965, 1969, 1974 și 1981, primii patru lideri ai celei de a V-a Republici au fost aleși prin vot universal, potrivit unor criterii strict franceze. Se opta pentru sau contra persoanei și politicii generalului de Gaulle, apoi pentru sau împotriva moștenirii sale și, în sfîrșit, pentru sau contra regimului social anterior". De data aceasta, scrie cotidianul parizian, învingătorul „va trebui să fie o personalitate puternică", pentru că „oricare ar fi el, se va izbi de stînca de siliciu a șomajului, de prăpastia securității sociale și de muntele impozitelor obligatorii".

François Mitterrand și Jacques Chirac sînt judecați după bilanțul septenatului și, respectiv, al celor doi ani de coexistență. Dintre ceilalți candidați se distanțează Raymond Barre, fost prim-ministru între anii 1976—1981 ; el a fost marele învins al alegerilor generale din 16 martie 1986, a păstrat zece luni tăcerea și a revenit în prim-planul vieții politice, la 7 ianuarie 1987, într-o emisiune televizată. Barre a fost principalul cenzor al coexistenței dintre un președinte socialist și un premier neogaullist din R.P.R., considerînd experiența contrară spiritului Constituției celei de-a V-a Republici, care a sporit considerabil puterile executivului și, mai ales, pe cele ale șefului statului. Barre se exprimă loial liberal-conservatorilor, dar nu se simte solidar cu aceștia, declară că se află la antipodul R.P.R. în anumite cazuri și la antipodul socialiștilor în alte cazuri, și sugerează că se situează deasupra pasiunilor partidelor. Afișele campaniei electorale a lui Barre înscriu : „Mai puține vise, mai multe speranțe", „Mai puține vorbe, mai multe rezultate". André Lajoinie este secretar al C.C. al P.C.F., președintele grupului comunist în Adunarea Națională. Născut în 1929 la Charteaux, departamentul Corrèze, Lajoinie a devenit membru al P.C.F. la 16 ani, membru al C.C. în 1972, al Biroului Politic al C.C. în 1976 și secretar al C.C. al P.C.F. în 1982. P.C.F. critică platformele electorale ale R.P.R. și U.D.F. pentru măsurile preconizate de aceste partide care — atrag atenția liderii comuniști — subminează cuceririle sociale ale oamenilor muncii, lovind interesele clasei muncitoare. P.C.F. relevă că obiectivul său principal îl constituie „bararea drumului dreptei". El este și singurul partid care a înscris în programul său cerința garantării unui venit minim pentru toți. Celălalt candidat comunist, Pierre Juquin, critică deopotrivă P.C.F. și P.S., dar s-a opus, cu deosebire, candidaturii lui Lajoinie ; Juquin și-a dat demisia și partidul l-a exclus la 24 iunie 1987 din C.C. al P.C.F. André Lajoinie este creditat, în sondajele de opinie, cu 9,5 procente și Pierre Juquin cu 5—6 procente, împreună obținînd — potrivit previziunilor — mai mult decît procentele adjudecate de P.C.F. la alegerile legislative din 1986. Arlette Laguiller, conducătoarea organizației de extremă-stîngă „Lutte Ouvrière", și-a anunțat la 7 iunie 1987 candidatura, arătînd, la o adunare a 3000 de simpatizanți, că participă nu pentru a fi aleasă, ci pentru a influența alegătorii ; ea a mai participat la prezidențialele din 1974 și 1981, obținînd, în ambele cazuri, 2,3 la sută din voturi. Jean-Marie le Pen, liderul partidului de extremă-dreapta Frontul Național (F.N.), și-a anunțat candidatura la Libreville, în Gabon, în aprilie 1987 (pe baza unei intenții exprimate în ianuarie 1986). Le Pen este cunoscut ca rasist și dușman al imigranților, propagă ura și intoleranța de tip fascizant. În 1974, Le Pen, un necunoscut, a obținut 0,7 la sută din intențiile de vot ; F.N. a obținut circa 10 la sută la alegerile legislative din 1986 și, în prezent, sondajele îl creditează cu incredibilul procentaj de 10—12 la sută. „Verzii" — cu pondere mică în comparație cu omologii lor din alte țări vest-europene — participă pentru a treia oară la o campanie electorală.

Bilanțuri

Septenatul președintelui François Mitterrand a cunoscut cinci ani de guvernare socialistă și doi ani de coexistență cu o coaliție neogaullist-liberală (R.P.R.—U.D.F.) — ca urmare a rezultatelor alegerilor generale de la 16 martie 1986, cînd partidele de centru-dreapta și-au adjudecat majoritatea mandatelor Adunării Naționale. Guvernarea socialistă a cunoscut, în cei cinci ani de existență, două etape : în prima, din mai 1981 pînă în martie 1983, a fost aplicată o politică accelerată de reforme cu caracter social-democrat, urmărind sporirea puterii de cumpărare, a responsabilității întreprinderilor și relansarea economiei. „Accelerația" din anii 1981—1982 a fost asociată cu creșterea deficitului public și reculul comerțului exterior. În martie 1983 s-a înregistrat „o schimbare de viteză", optîndu-se pentru o politică de austeritate puternică, inițiată de fostul ministru de finanțe Jacques